

**Giorgio Grlj –
Novi predsjednik
PEV-a**

**Preminuo
dr. Branko
Lovrec** str. 36

**Godišnja
skupština
SBC u RH**

ISSN 1331-4130

Glas Crkve

Godina XVII
broj 41 - 42
listopad 2012.

Čovjek vjere i Crkve

Veliki reformator

„Kršćanska evangelizacija, jer nema katoličke, protestantske ili pravoslavne evangelizacije, ne smije biti nasilna, ona mora poštivati kulturu naroda kojima se naviješta Radosna vijest.“

U ozračju nadolazećega Dana reformacije otisao je svome Bogu čovjek koji je također bio istinski reformator duha i života – naš dr. Branko Lovrec, teološki pisac, biblijski prevoditelj, propovjednik Riječi. Kao i prvi šesnaeststoljetni reformatori, europski i hrvatski, poseban je naglasak postavljao na pisanu Riječ: objavljenu, pastoralnu, vjernički utješnu – ali nadasve na evangelizacijsku.

Brankova *Sola Scriptura*

Navjestiteljska je Riječ bila žarišna srž njegova razumijevanja kršćanstva: bio je urednikom *Glasa Evanđelja*, lista pretežno evangelizacijskog usmjerenja; njegov je biblijski prijevod *Knjiga o Kristu* prvenstveno smjerao na evangelizaciju najšireg puka živim i govornim suvremenim jezikom – kao i kod prvih naših reformatora koji su još u šesnaestom stoljeću nastojali pisati na „općenom, sadašnjem i razumnom“ hrvatskom jeziku; njegove su pak propovijedi bile takve da ih je i najneznatniji vjernik u zabače-

noj seoskoj crkvici netremice slušao. Brankova *Sola Scriptura* bila je životna, prodorna i sveobuhvatna.

Evangelizacija kao životni poziv

Branko je također bio čovjek vjere i crkve. Stalo mu je bilo do čistoće nauka, do onoga sržnog iskaza vjere koji je nepromjenjiv u sva vremena, bez obzira na izazove vjerske i teološke šarolikosti različitih denominacija. U svome je časopisu prvi dao objavljivati svojevrsni sažeti evanđeoski *credo*, otisnut uza sam impresum. Zauzimao se za međucrkvenu suradnju, za ekumenski i međuvjerski dijalog – ali znali su ga duboko zaboljeti zidovi nerazumijevanja koji su povremeno izravnali. „Ne možemo prihvati da si netko uzima primat nad Isusom Kristom i njegovom spasiteljskom moći“ – javno je, u svojstvu predsjednika Protestantsko evanđeoskog vijeća, izjavio 2000. nakon objelodnjenja katoličkog dokumenta *Dominus Iesus* koji je, među

ostalim, naveo da protestantske crkve nisu crkve u punom smislu riječi. No, uz apel na jedinacost vjere, opet nije zaboravio spomenuti svoj životni poziv: „Kršćanska evangelizacija, jer nema katoličke, protestantske ili pravoslavne evangelizacije, ne smije biti nasilna, ona mora poštivati kulturu naroda koji ma se naviješta Radosna vijest.“

Duhovno naslijede

Upravo ove dvije naglašene odrednice Brankova vjerničkoga života – vjera i evangelizacija – spojene su, svakako i ne samo igrom slučaja, u upravo objavljenom dokumentu Laušanskog pokreta *Iskaz o predanju – Ispovijest vjere i poziv na djelovanje* koji je objavilo Protestantsko evanđeosko vijeće na svome nedavno održanom Sedmom saboru. Ono isto Vijeće kojemu je Branko bio jednim od utemeljitelja i dugogodšnjim predsjednikom. Vjerujemo da će duhovno naslijede velikoga baptističkog reformatora biti dodatnim poticajem novoj ulozi Protestantsko evanđeoskog vijeća u oblikovanju (ne samo protestantskog) hrvatskog kršćanskog identiteta: u službi svjedočenja Kristove istine, u građenju mira Kristova i življenu njegove ljubavi među ljudima. • Ruben Knežević

RIJEČ

str. 2

**Pastor
Zdenko
Horvat**

IZ NAŠIH CRKAVA

**Susret
baptista u
Plaškom** str. 12

DOSSIER

str. 27

**Baptisti u
Lici, 2. dio**

Starozavjetni poučak

Osvajanje Aja

Događaj kod Aja upućuje na našu životnu situaciju. Izrael predstavlja nas kao osobu, a Akan (prekršitelj) neke naše mane, loše postupke. Bog je odstranio prekršitelja koji je bio smetnjom. Bog nas ne odbacuje, nego želi odstraniti ono što priječi njegovo djelovanje

Zdenko Horvat,
pastor BC Zagreb
Tekst: Jš 7 – 8

Izrael je utaboren na istočnoj obali Jordana. S druge je strane Obećana zemlja. Slijedi prelazak rijeke, popraćen Božjim čudom, koji će uliti strahopštovanje i zanos u srce svakog Izraelca. Ali, prelazak je tek početak. Treba osvojiti zemlju na kojoj sada stoje.

Prvi je grad na putu zaposjedanja zemlje Jerihon. Njegovo je osvajanje također ostvareno uz moćnu Božju intervenciju, što je doprinijelo osjećaju sigurnosti Izraelaca. Sljedeći je grad Aj. No, pri njegovu osvajaju akcija se ne odvija kako se očekivalo. Doživljavaju poraz uz stradanje pa nakon očišćenja pobjedu.

Izrael je pogriješio, ali milostivi Bog daje drugu prigodu. Druge prigode, međutim, često zahtijevaju bolne zahvate.

Mi to možemo

²Josua pak posla ljudi iz Jerihona u Aj, koji leži istočno od Betela, i reče im: „Uzidite onamo, izvidite kraj!“ Ljudi odoše te izvidjeće Aj. ³Vrativši se k Jošui, rekoše mu: „Ne treba da onamo uzlazi sav narod; dvije do tri tisuće ljudi neka idu da osvoje Aj. Ne muči onamo sav narod, jer je ondje malo svijeta.“ (Jš 7,2-3)

Kada su Izraelci krenuli na Aj nisu se savjetovali s Bogom, nego su njegovu prisutnost uzeli „zdravo za gotovo“. Da su ga pitali, ukazao bi im na prekršenu zapovijed i bili bi pošteđeni stradanja. Postali su sigurni. Istina, šalju izvidnicu,

što je vojno u redu, ali ovo nije samo tjelesni rat. Ovu činjenicu i mi tako često zaboravljamo u našoj svakodnevnoj borbi. I kao što nam je poznato iz vlastitoga života, Boga su pitali tek kada su stradali.

Možemo ih razumjeti, jer su okolnosti i iskustvo opravdavali njihov postupak – Aj je manji od Jerihona kojeg su već savladali, a i Bog je na njihovoj strani. Ali Božje ljude ne bi smjele voditi okolnosti ni iskustvo nego Duh Sveti, Riječ.

Ovdje se dotičemo pitanja o pouzdanju i samopouzdanju. Smiju li se kršćani osjećati sigurni u svom djelovanju ili trebaju biti „jadni“ da bi Bog bio uz njih? Ako itko ima razlog biti siguran, to su kršćani. No pravo je pitanje: što je temelj njihove sigurnosti? Dok ljudi bez Boga svoju sigurnost temelje na obrazovanju, imanju, položaju, snalažljivosti, izgledu i drugim sličnim razlozima, kršćani se oslanjaju na ono što jesu u Kristu. Iako možemo imati sve ove osobine i sposobnosti, one za nas nisu izvor

samopouzdanja, nego su sredstva za služenje.

Kako postići sigurnost koja se temelji na Bogu? To je pitanje našeg identiteta u Kristu. Nažalost, u crkvama ne činimo dovoljno na izgradnji tog identiteta. Više se bavimo pravilima i zapovijedima, nego porukom o tome što mi **jesmo** u Kristu. Znam da trebamo živjeti po Božjim zapovijedima. Međutim, kroz vlastito iskustvo kao i živote mnogih vjernika koje sam upoznao, uvidio sam da bolje žive oni koji su sigurni u svoj odnos s Bogom, od onih koji su usredotočeni na ispunjavanje zapovijedi poradi osjećaja sigurnosti.

Tanka je granica između pouzdanja u Boga i pomici o tome da i mi imamo zasluge. Mnogi Božji služe, često veoma uspješni u službi, pali su na tome i to treba uzeti ozbiljno. Kada nas Gospodin upotrebljava, s vremenom počinjemo pomišljati – a uspjeh potiče takvo razmišljanje – da je nešto u nama zbog čega je Bog baš nas izabrao. A u najvećoj smo opasnosti kada

smo uvjereni da se takvo razmišljanje nama ne može dogoditi.

Grijeh priječi Božje djelovanje

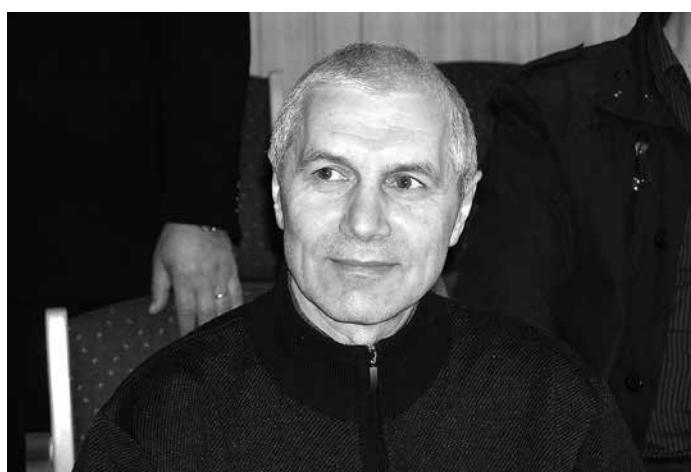
¹Ali se sinovi Izraelovi teško ogriješiš o „herem“, jer je Akan, sin Karmija, sina Zabdijeva, sina Zerahova, od plemena Judina, uzeo od ukletih stvari, i Jahve se razgnjevi na sinove Izraelove...

⁴Pode onamo oko tri tisuće ljudi od svega naroda, ali su morali pobjeći pred onima iz Aja... ¹⁰A Jahve odgovori Jošui: „Ustan! Zašto si pao ničice? ¹¹Izrael je sagriješio: prekršili su Savez kojim sam ih vezao. Zaista, uzeše ukleti, porobiše, posakrivaše i prisvojio. ¹²I zato Izraelci ne mogu izdržati pred svojim neprijateljima, okreću leđa pred protivnicima jer su postali ukleti. Ja ne mogu više biti s vama ako iz svoje sredine ne maknete proklete.“ (Jš 7,1.4.10-12)

Ljudi se ne boje grijesiti, budući da ne poznaju Boga. Ni kršćani, nažalost, nisu dovoljno ozbiljni glede grijeha. Nema ni pravoga suočavanja s grijehom, jer nema pouke o tome, budući da grijeh nije dobrodošla tema, sve više ni među vjernicima. Deseti redak ukazuje na pravilno suočavanje s grijehom: sagriješili ste – riješite to (prižnatje, pokajte se) i krenite dalje. Umjesto toga, radije kujemo nad sobom (kao Jošua u 7,7-9) ili krivimo druge i stojimo u mjestu.

U dvanaestom retku nazlazimo važno načelo za razumijevanje grijeha i Božjeg djelovanja. Čitamo da Bog kaže: „ne mogu biti s vama“, a

“Više se bavimo pravilima i zapovijedima, nego porukom o tome što mi jesmo u Kristu

Zdenko Horvat, pastor BC Zagreb

nije rekao: „ne želim“. Grijeh uobičajeno doživljavamo kao Božji razlog da bi nas mogao kazniti, kao neku njegovu igračku protiv nas. Stoga ne želimo grijesiti kako ne bismo bili kažnjeni. Tako promašujemo bit. Kada sam shvatio koliko je važna Božja prisutnost i djelovanje u mom životu (a grijeh to ometa), to je postao razlog zašto ne želim grijesiti. Ne marim za kaznu, jer je najveća kazna kad se ne mogu koristiti njegovom silom.

Dogadjaj kod Aja upućuje na našu životnu situaciju. Izrael predstavlja nas kao osobu, a Akan (prekršitelj) neke naše mane, loše postupke. Bog nije odbacio Izraela zbog Akana, nego je odstranio prekršitelja koji je bio smetnjom. Na isti način Bog djeluje u našem životu: ne odbacuje nas, nego želi odstraniti ono što prijeći njegovo djelovanje. Ako ne želimo očišćenje, snosit ćemo posljedice.

U Jš 8,2 vidljiva je ironija koja se događa i nama kad zbog neke svoje želje ili plana ne slušamo Boga, nego smo spremni i na nedozvoljeno da bismo dobili ono što želimo. Bog je, naime, pri osvajanju Aja dopustio Izraelcima da uzmuh plijen. Da je Akan pričekao, mogao je imati i plijen i život.

Odgovornost prema Tijelu Kristovu

⁵Ajani pobiše oko trideset i šest ljudi i tjerali su ih ispred svojih vrata do Šebarima: pobili su ih na strmini. Klonu tada srce narodu kao da mu je voda u žilama. (Jš 7,5)

Naša urođena sebičnost potpomognuta kulturom individualizma u kojoj živimo, čini da smo usredotočeni na sebe. Pa i kod grijeha gledamo samo kako će se to odraziti na mene, koliko ću ja stradati. Bog nas želi izlječiti od takvog stava i uputiti na bližnjeg, a posebno na one koji s nama čine Tijelo Kristovo.

Čitamo da je zbog Akanove pohlepe stradalio trideset šest Izraelaca. To je slika kako zbog našega grijeha trpi Tijelo – Crkva, a ne samo mi. Koliko smo toga svjesni? Koliko razmišljamo o tome? Primjećujem da odgovornost prema i za crkvu opada.

“Crkva nije klub naših istomišljenika ni srodnih duša, nego braće i sestara koji u sebi nose istoga Duha”

Nadam se da nam je jasno, kako nas slabosti koje vidimo u crkvi ne oslobađaju odgovornosti pred Onim koji je umro za nju.

Crkva nije klub naših istomišljenika ni srodnih duša, nego braće i sestara koji u sebi nose istoga Duha. Ne moraju nam svi biti jednak simpatični, ni kućni prijatelji. Ne moramo prema svima osjećati jednak naklonost ni provoditi s njima ne znam koliko vremena. Ali sve moramo poštovati koliko to čini i naš zajednički Spasitelj. Nema koristi od pretvaranja ili glume, nego treba raditi na stavu odgovornosti za bližnje.

Razotkrivanje grijeha

¹⁴Zato sutra zorom pristupite pleme za plemenom; iz plemena koje odredi Jahve prići će rod za rodom, a onda iz roda koji označi Jahve pristupit će obitelj po obitelj, a iz obitelji koju označi Jahve pristupit će čovjek za čovjekom. ¹⁵I tko se tada nađe s ukletom stvari, neka se spali on i sve što mu pripada, jer je prekršio Savez Jahvin i osramotio Izraela.” (Jš 7,14-15)

Grijeh teži ostati sakriven, nepriznat, u tome je njegova snaga. Ali svjetlo Božje Riječi problem osvjetjava na drugačiji način – grijeh je stvarna sila

Zdenko Horvat na regionalnom Susretu baptista u Plaškom 2012.

koja uništava čovjekov život. Ta sila mora biti onemogućena u djelovanju, a to je moguće jedino priznanjem i Božjim oproštenjem. Kada dolazimo pred Boga, njegovo svjetlo razotkriva naše stanje, kao što je to bilo i sa Izraelcima u ovom slučaju.

Ljudi su spremni na razne stvari kako njihov grijeh ne bi bio otkriven, jer priznanje doživljavaju kao slabost i ponizeњe. Mogu razumjeti takav stav kod ljudi koji ne poznaju Boga, ali je čudno i žalosno da se on često nalazi i kod onih koji su prosvijetljeni Božjom istinom.

Znam iz vlastitog iskustva da priznati nije lako, a odreći se grijeha još teže. Ali priznanje je blagoslovljeno i to je jedini način kako grijeh može biti oprošten. Priznanjem se uzima snaga grijehu i uništava temelj sotonskog optuživanja. To je put prema životu u slobodi.

Nakon pokajanja – pobjeda

¹Tada reče Jahve Jošui: „Ne boj se i ne strahuji! Uzmi sa sobom sve ratnike, ustani i navalji na Aj. Gle, predajem ti u ruke ajskoga kralja, njegov narod, grad i zemlju njegovu. ²Učini s Ajem i s njegovim kraljem kao što si učinio s Jerihonom i njegovim kraljem; ali vam je slobodno da prigrabite pljen iz

“Nema ni pravoga suočavanja s grijehom, jer nema pouke o tome, budući da grijeh nije dobrodošla tema, sve više ni među vjernicima”

njega i njegovu stoku...” (...) ²²Njihovi su im izašli u susret iz grada, i tako se oni iz Aja nađoše posred Izraelaca, opkoljeni i s jedne i s druge strane: biše pobijeni tako te ni jedan ne ostade živ niti uteče. (Jš 8,1-2.22)

Kad je grijeh bio odstranjen, Izraelci su pobijedili. I dok su guberni oni su bili Božji narod, ali su bježali, skrivali se, živjeli u strahu. To želim naglasiti. Kakav život želimo? I ropski život jest život. Izraelci su mogli živjeti u Kaananu i kao sluge starosjedilaca. Ali tko to želi? Imamo slikovit izraz koji opisuje takvo življenje – kad za nekog kažemo da „životari“.

Mnogi pak kršćani pristaju upravo na takav život. Kao da su se predali, pomirili se s projecnošću te, kao sluga koji je zakopao svoj talent, sretni su da sačuvaju „živu glavu“ – golo spasenje. A u Kristu imamo sve potrebno – znanje i silu za pobjedički život.

Prije pobjede potrebno je, međutim, suočiti se sa svojim stanjem, potrebno je pokajanje, očišćenje. Jesmo li na to spremni? Želimo li to nebesko kao što pjevamo nedjeljom u crkvi? Neka ove misli budu poticaj da prionemo na molitvu i traženje, kako bismo ostvarili takav život. •

“U Kristu imamo sve potrebno – znanje i silu za pobjedički život”

Stručni skup vjeroučitelja u Crikvenici

Nastava vjeronauka kao prirodno ozračje za rast u vjeri

Ponekad nije jednostavno pomiriti zahtjeve koje pred vjeroučitelje, s jedne strane, postavlja vjeronauk kao školski predmet, a s druge strane postoji odgovornost vjeroučitelja pred Bogom, djecom i roditeljima.

Od 17. do 19. veljače održan je u crikveničkoj WBB kući redoviti zimski Stručni skup vjeroučitelja baptističkog i evanđeoskog pentekostnog vjeronauka u RH na temu: „Nastava vjeronauka kao prirodno ozračje za rast u vjeri”. Organizatori skupa bili su Savez baptističkih crkava u RH i Evanđeosko pentekostna crkva u RH, a kao vodilja pri odabiru ove teme bila je svjesnost o tome da ponekad nije jednostavno pomiriti zahtjeve koje pred vjeroučitelje, s jedne strane, postavlja vjeronauk kao školski predmet, a s druge strane postoji odgovornost vjeroučitelja pred Bogom, djecom i roditeljima.

Isusov stil poučavanja kao izazov

U Crikvenici se okupilo osamdesetak sudionika iz čitave Hrvatske, različitih, ali opet jedinstvenih u težnji da nešto nauče, posvijeste i međusobno razmijene iskustva. Kako navodi Estera Perković Sečen, „teško je riječima prenijeti to ozračje i zajedništvo koje smo iskusili u tri dana – morate biti tamo da biste to doživjeli – ali možemo bar pokušati prenijeti djelić tog iskustva”.

U petak navečer nakon uvođa i kratke duhovne motivacije Helene Moguš o Barnabi, dipl. vjeroučiteljica Lidija Stojković održala je predavanje „Isusov otvoreni stil poučavanja kao izazov vjeroučiteljima i poticaj prema dvosmjernom procesu učenja” te naglasila da ukoliko počnemo gledati na djecu kao na „znak Kraljevstva nebeskog”

otvaramo se prema dvosmjernom procesu učenja i ujedno ih prihvaćamo na Isusov način

Subotnji je dan započeo uvodnom duhovnom motivacijom Svjetlane Mraz o Psalmu 23, nakon čega nas je pozdravio prof. Tomislav Tomasić, viši savjetnik za vjeronauk Agencije za odgoj i obrazovanje, redoviti gost naših skupova te izrazio zadovoljstvo odabranom temom susreta.

Vrijednovati vjeronauk ne znači ocjenjivati stupanj religioznosti

Slijedilo je predavanje „Nastava vjeronauka kao prirodno ozračje za rast u vjeri” koje je na kreativan način održao Timothy Ivan Špičak, dipl. teolog i vjeroučitelj, istaknuvši elemente poput: jedinstvenih vjeroučenika, Duhom Božjim pomazanih vjerou-

Predavanje prof. Martine Gracin o čitljivosti vizualne poruke

čitelja, jasno postavljenih ciljeva i nastavnih sadržaja u službi ciljeva, primjene različitih metoda u obradi nastavnih sadržaja, prostora koji odiše životom itoplom atmosferom, svijest o tome da je vjera dar Božji ... koji su potrebni za razvoj takvog ozračja. Jedan je od tih elemenata i evaluacija uspješnosti provođenja i usvajanja nastavnih sadržaja pa se na to nadovezalo potrebno i korisno predavanje Arne Bogošić, dipl. pedagoga, učiteljice razredne nastave i vjeroučiteljice, na temu „Ocenjivanje i vredno-

vanje u nastavi vjeronauka”. Naglasila je da vrednovati vjeronauk ne znači ocjenjivati stupanj religioznosti ili vjere, nego razinu usvajanja konkretnih ciljeva. Ono što je mjerljivo jest usvajanje ciljeva na tri razine: spoznajnoj, doživljajnoj i djelatnoj.

Tri radionice

Subotne je poslijepodne bilo rezervirano za tri radionice: „Vjeroučitelj u procesu stvaranja prirodnog ozračja za rast u vjeri” (dr. sc. Vedran Đulabić, tajnik EPC u RH); „Biblijска priča kao poticaj za rast u vjeri djece predškolske i rane školske dobi” (Helena Topolovac, odgajateljica predškolske djece i vjeročiteljica); „Čitljivost vizualne poruke – kršćanski simboli” (Martina Gracin, prof. likovne kulture i vjeroučiteljica).

Subotu navečer vjeroučitelji su proveli u druženju i igrama koje će zasigurno iskoristiti u svome radu s djecom i mladima.

U bogatom rasporedu predavanja i radionica našlo se, naravno, i dovoljno vremena za šetnje prekrasnom sunčanom Crikvenicom, sklapanje novih prijateljstava i produbljivanje onih starih. • (E. Perković Sečen/IBA/GC)

Biti primjer/uzor u vremenu iskrivljenih vrijednosti

Nedjeljno je bogoslužje predvodio pastor Timothy Ivan Špičak. Nakon slavljenja i poruke o vlastitoj posebnosti i jedinstvenosti vjeroučitelji su pristupili stolu na kojem je stajalo ogledalo u kojem su se ogledali te je svatko na zaseban kamen upisao svoje ime.

Propovijedao je dr.sc. Vedran Đulabić na temu „Biti primjer/uzor u vremenu iskrivljenih vrijednosti”, prema tekstu

Pavlove poslanice Filipljanima 4,9. Naglasio je kako mnogi danas nastoje postati netko ili postići nešto. Ohrabrio je okupljene da teže postati netko – slični Isusu te biti primjerom, odnosno onima na koje se može ugledati. U Večeru Gospodnju prisutne je uveo pastor Špičak. Na kraju je potaknuo okupljene da međusobno razdijele kamenje s imenima kao podsjetnik na molitvu za određenu osobu. •

Ordinacija novoga pastora pri Savezu baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj

Miroslav Balint-Feudvarska ordiniran za pastora

U Novoj Gradiški održana je 19. veljače svečanost ordinacije Miroslava Balinta-Feudvarskog za službu pastora u tamošnjoj baptističkoj crkvi.

Miroslav je kršten 1996. u Zadru, u svojoj šesnaestoj godini. Diplomirao je teologiju na Teološkoj biblijskoj akademiji (TBA) u Krapini, a trenutno radi na magisteriju iz novozačetne teologije. Sa suprugom Ivanom vjenčao se godine 2001. Imaju tri sina: Jakova, Josipa i Luka.

Brojni gosti na svečanosti

Među gostima bili su mnogi pastori: tajnik Saveza baptističkih crkava u RH pastor Željko Mraz, kao i Miroslavovi mentori pastori Toma Magda i Nenad Kovačević. Svečanosti su nazočili i predstavnici TBA iz Krapine dr. Miško Horvatek i pastor Kristian Brackett, čiji je Miroslav diplomant. Svojim su dołaskom ohrabrili novogradiške vjernike i gosti iz baptističkih crkava u Požegi i Slavonskom Brodu, tako da su prostorije crkve – premda je BC Nova Gradiška tek u začetku – bile prepune vjernika koji su došli svjedočiti trenutku ordinacije pastora rukoplaganjem u službu što je poseban poseban trenutak molitve Gospodinu za

vodstvo i milost u pastoralnoj službi.

Pastor Nenad Kovačević propovjedao je poruku iz knjige proroka Daniela ohrabrivši Miroslava i sve prisutne da naslijeduju Danielov primjer, posebice vjerom u suverenog Boga, potom discipliniranim molitvenim životom, proučavanjem Riječi Božje, radom na Božju slavu te životom koji je u skladu značenja kršćanskog imena.

Za Miroslava i njegovu suprugu Ivanu molili su pastori Toma Magda, Darko Mikulić i

Miško Horvatek. Dragi prijatelji iz BC Mačkovec radosno su vodili slavljenje.

Novo područje rada

Pastor Toma Magda darovao je Miroslavu u ime Saveza BC u RH novu Bibliju, „ni prvu ni zadnju”, kako je rekao, „ali posebnu jer ju je primio na dan svoje ordinacije za pastora”. Darove su pripremili i članovi lokalne te slavonskobrodske zajednice.

U Novoj Gradiški nije do sada postojala baptistička crkva; pokrenuto je dakle još

jedno nastojanje za razvoj Gospodnjega djelovanja u našoj zemlji.

Pastor Miroslav Balint-Feudvarska na kraju se zahvalio svima na podršci i pouci tijekom godina, a nadasve Gospodinu za njegovo mudro i očinko vodstvo.

Susret je završio zajedničkim domjenkom, ali i onime što je još važnije: nasmijanim i srdačnim razgovorima pa čak i svjedočenjem nekolicini slučajnih namjernika. • (I. Balint-Feudvarska/IBA/GC)

Priprema novoga Statuta

VI sjednica Izvršnog odbora SBC u RH

Izvršni odbor SBC u RH održao je 20. ožujka u Karlovcu svoju VI sjednicu. Početak je bio pridržan za razmatranje Riječi i zajedničku molitvu koja je ovaj put posebno bila posvećena za pastora Timothyja Špičaka koji je nedavno ostao bez supruge, a sinovi bez majke.

U radnom dijelu sjednice razmatran je prijedlog novoga Statuta SBC u RH. Od vremena kad je usvojen postojeći Statut na snagu je stupio Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica, potpisani je Ugovor s državom, usvojena je Strategija djelovanja Saveza do 2020. godine, a promijenile su se i neke druge okolnosti u društvenom

okruženju u kojemu Savez djeli. Sve je to bio poticaj da se Statut osvježi. Usvojene su prijedloge iz rasprave članova Izvršnog odbora kako bi se sljedećih dana Statut poslao crkvama članicama koje će imati dovoljno vremena da svoje prijedloge i prijedloge ubliče za raspravu i konačno prihvatanje Statuta na Godišnjoj skupštini.

Godišnja će se skupština prema postignutom dogovoru održati kao jednodnevno dočađanje u Zagrebu 12. svibnja 2012., vjerojatno u prostorijama BC Zagreb – Dubrava.

Uz to su razmatrana i kadrovska pitanja, kao i neka druga problematika iz pojedinih mjesnih crkava. • (G. Grlj/IBA/GC)

Sljева
nadesno:
pastori
Ž.Mraz,
D.Mikulić, M.
Horvatek i T.
Magda.

Vikend seminar u Crikvenici (16. – 18. ožujka)

Započeo drugi stupanj OMV programa

Započeo je drugi stupanj programa Obuka Mladih Vođa (OMV) u organizaciji Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj. Tema je ovog seminara bila komunikacija, a gost predavač mr. sc. Dražen Glavaš.

Sudionici seminara radno su počeli već u petak navečer kada su tijekom vremena kratkih osobnih prezentacija učili ono na što je bitno obratiti pažnju tijekom javnog nastupa kako bi se poruka što bolje prenijela slušateljstvu. U subotu 17. ožujka, u dijelu seminara pod nazivom „I have a dream”, sudionici su imali prilike razmisljati o tome koje su njihove želje, vrijednosti i ciljevi te kako postaviti ciljeve za svoj život.

Važnost osobnih prezentacija

U drugom dijelu seminara pod nazivom „Komunikaci-

ja i prezentacija”, sudionici su razmišljali i slušali o tome koliko je u prezentaciji i komunikaciji važna slika o sebi te na temelju rezultata testa osobnosti (DISG) uočili su koje su im jake strane, koje slabije i kakve ljude trebaju da bi njihov rad bio što bolji i kvalitetniji. Tijekom tog vremena sudionici su ponovo dobili priliku odraditi kratke osobne prezentacije u kojima se već primjetio napredak na temelju svega naučenog u samo pola dana.

U dijelu seminara „Ja sam lider/-ica i mentor/-ica, a ti?”,

Dražen Glavaš podijelio je sa sudionicima neke porazne statistike o sustavu vrijednosti u Hrvatskoj te govorio o tome koje se vrijednosti i sposobnosti traže od lidera u svijetu i to usporedio s time kako mladi kršćanski vođe mogu na

isti način djelovati u crkvi i u radu za Boga, posebno s drugim mladima. Jodi Glavaš u nekoliko je minuta dala vrlo jasan i izravan opis onoga što znači biti mentor te kako se mentorstvo može uklopiti u svakodnevni, zaposlen život i koliko samo nekoliko minuta mentorstva može značiti u nečijem životu.

Bog pomaže ostvariti vizije

Seminar je završio uobičajeno, nedjeljnim jutarnjim bogoslužjem na kojem su svi sudionici seminara u obiteljskoj, otvorenoj atmosferi mogli reći što je za njih značio ovaj seminar te kroz pjesme i molitvu zahvaliti Bogu za sve što On jest te iznijeti pred njega sve svoje potrebe. U svojoj je propovijedi pastor Toma Magda ispričao pripovijest o Josipu, mlađiću koji je dobio viziju. Vizija se na kraju ostvarila iako stvari u Josipovom životu nisu isle tijekom koji si je Josip možda zamislio, ali Bog je, kao onaj koji daje vizije, uvek bio s Josipom, a tako je i s nama i pomaže nam ostvariti vizije koje nam je dao. Svi sudionici bili su zaista ohrabreni i zahvalni na sve mu što su dobili tijekom ova tri dana. • (S. Tomin/IBA/GC)

NAJAVA

U jesen 2012. upisuje se nova generacija prvog stupnja OMV programa.
Svi zainteresirani za uključivanje u OMV program mogu se javiti na mladi@baptist.hr

Glas Crkve

ISSN 1331-4130.
Godina XVII,
Broj 41 – 42, listopad 2012.

Osnivač i izdavač: Savez baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj, Radićeva 30, 10 000 Zagreb, tel (+385 1) 4813 168, fax (+385 1) 4873 403.

Uredništvo: Giorgio Grlj, Ruben Knežević, Ksenija Magda, Toma Magda, Svjetlana Mraz, Željko Mraz.
Glavni urednik: Ruben Knežević.
Grafički urednik: David Hošnjak.
Tehnički urednik: Teofil Dereta.

Službena web stranica:
www.baptist.hr
E-mail: glascrkve@baptist.hr

Tisk: TOP DAN d.o.o.

Dragovoljni prilozi uplaćuju se na žiroračun Saveza baptističkih crkava u RH br. 2360000-1101525063, s naznakom „Donacija za GC“. Prilozi iz inozemstva šalju se u korist Saveza baptističkih crkava na devizni račun br. 2100222659 kod Zagrebačke banke d.d. Zagreb, IBAN HR88 2360 0001 1015 2506 3, BIC (Swift) ZABAHR2X.

Godišnja izvješća i rasprava o prijedlogu novoga Statuta

Godišnja skupština Saveza baptističkih crkava u RH

U prostorijama Baptističke crkve Zagreb-Dubrava održana je 12. svibnja Godišnja skupština Saveza baptističkih crkava u RH. Preko četrdeset izaslanika članica Saveza pristiglih iz cijele Hrvatske proradili su tijekom šest sati rasprave sve točke vrlo sadržajnoga Dnevnog reda Skupštine

Uvodni je dio, prema dobrom običaju, bio posvećen molitvi, Riječi i pjesmi. Riječu je poslužio pastor varaždinske baptističke crkve Nikola Vukov. Govorio je o sijanju sjemena Riječi i dinamici njegova rasta, uvodeći time okupljene u molitvu i traženje Božjega vodstva i mudrosti za rad Skupštine.

Radni je dio Skupštine započeo izlaganjem zbirnog izvješća o radu Saveza tijekom prošle godine, a podnio ga je predsjednik SBC u RH pastor Toma Magda. U svojemu je izvješću naveo neke inicijative i projekte koji se odvijaju na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Uspješni projekti

Spomenuti su tako projekti obrazovanja mlađih vođa (OMV), susreti pastora – kako na ljetnom kampu Činta tako i na savjetovanjima o nekim važnim temama. Najavljen je i nastavak takvih susreta. Započelo se i s održavanjem seminara o evangelizaciji i osnivanju crkava. Srednja škola Čakovec kojoj je SBC u RH jedan od osnivača, već je sada tek s polovinom upisanih učenika jedna od najvećih vjerskih škola u Hrvatskoj. U Čakovcu su također stvoreni svi preduvjeti za medijski rad putem video i radio službe.

Prošle je godine izaslanstvo SBC u RH posjetilo predsjednika Republike Hrvatske dr. sc. Ivu Josipovića, a on je uzvratio posjetom Pastoralnom centru Baptističke crkve u Rijeci.

Rad s djecom (vjeronauk) i ženski rad svakako su jedno od najosmišljenijih i najaktivnijih područja djelovanja.

Teološko obrazovanje bilježi značajan razvojni pomak. Zagreba-

Slijeva nadesno: Glavni tajnik Željko Mraz i Radno predsjedništvo (dr. Vlado Novaković, Giorgio Grlj, Blaženka Merhaut-Bjelopavlović)

Rizničar Saveza Ivan Vučetić

bačko sveučilište krajem je 2010. prihvatio izvođenje sveučilišnog studijskog programa 'Protestantska teologija' na preddiplomskoj i diplomskoj razini, a koji se izvodi na Teološkom fakultetu „Matija Vlačić Ilirik“ i na Sveučilištu u Zagrebu.

Kamp Činta na otoku Ugljanu bilježi sve značajnije rezultate što se tiče porasta korisnika kampa, a također i poboljšanja kvalitete usluge (u tijeku je temeljita rekonstrukcija sanitarnog čvora).

Na području kulture pojedinci i skupine prisutni su na „daskama koje život znače“ lutkarskim i drugim predstavama utemeljenima na biblijskim pripovijestima, a sudjeluju i na koncertima te ostalim glazbenim događanjima koji daleko nadilaze okvire mjesnih crkava.

Bilježi se velik broj ostalih crkvenih događanja, dvije nove ordinacije pastora, regionalni susreti crkava, seminari te kupnja i obnova crkvenih zgrada. Izvješće predsjednika SBC u RH jednočasno je prihvaćeno.

Financijsko izvješće kao i proračun za 2012. predložio je Željko Mraz, glavni tajnik SBC u RH. Izaslanici crkava upoznati su s načinom i dinamikom trošenja sredstava kao i s poteškoćama s kojima se Savez i posebice glav-

ni tajnik susreću pri osiguranju redovitog funkcioniranja svih djelatnosti i službenika Saveza. Skupština je prihvatala financijsko izvješće i proračun za 2012.

Novi Statut

Druga je važna točka zasjedanja Skupštine bila rasprava o novom Statutu. Članice su unaprijed dobole prijedlog Statuta i na vrijeme poslale svoje primjedbe. O potrebi promjene i dopune postojećeg Statuta, kao i o ključnim odrednicama novoga Statuta govorio je Ivan Vučetić, rizničar Saveza. Promijenjene društvene okolnosti, činjenica postojanja naknadno donešenih novih vjerskih regulatornih propisa (Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica, Ugovor s Vladom RH), odrednice usvojene savezne Strategije 2020. – samo su neki od poticaja i razloga za pripremu i usvajanje novoga Statuta. Uzaknući na to da je za predložak Statuta preuzet Statut Saveza baptista iz Velike Britanije, Vučetić je naglasio i odrednice koje su omogućile stvaranje takvog okvira koji daje prostora postojanju različitosti ali istodobno i zajedničkom djelovanju.

Nakon predstavljanja novoga Statuta prešlo se na raspravu. U

vrlo poticajnoj atmosferi bilo je mnoštvo dobrih zapažanja, kao i pojašnjavanja od strane predlagajuća (Izvršni odbor SBC u RH). Rasprava se posebice usredotočila na analizu odnosa između mjesne crkve i Saveza. Uzakalo se na nepostojanje Saveza kao nekog tijela odvojenog od članica, a što naročito ilustrira i činjenica da su velika većina članova Izvršnog odbora istovremeno i pastori mjesnih crkava. Očekuje se da će i novi Statut zadržati i promovirati kreativnu napetost između autonomije mjesne crkve i Saveza baptističkih crkava u RH koji stoji kao legitimacija pred javnošću i državnim organima Republike Hrvatske, ali također zastupa baptiste u Hrvatskoj i pred međunarodnim crkvenim i vjerskim udruženjima.

Zaključeno je da se rasprava oko novoga Statuta prihvati kao prvo čitanje te da se u roku od sljedećih nekoliko mjeseci poradi na daljnjim izmjenama i dopuna. Tijekom listopada planira se sazvati Izvanredna skupština SBC u RH na kojoj bi se Statut prihvatio.

Skupština je završena molitvom pastora Giorgia Grlja, predsjednika Skupštine SBC u RH. ●
(IBA/GC)

Svečanost u Čakovcu

Srednja škola Čakovec svečano obilježila Dan škole

Uz nazočnost velikog broja uzvanika i gostiju Srednja škola Čakovec svečano je 16. lipnja obilježila Dan škole.

Nakon dva naraštaja upisanih učenika, škola u ovom trenutku broji 235 učenika, a u učeničkom domu „Svjetionik“ bilo je smješteno 58 korisnika. Kad škola bude za dvije godine djelovala u punom kapacitetu bit će potrebna i nova školska zgrada, budući da se sada nastava odvija u učionicama i kabinetima opremljenim za tu namjenu u sklopu Pastoralnog centra.

Brojni uzvanici

Dvosatnom programu obilježavanja Dana škole pribivali su uz učenike i njihove roditelje i

uzvanici iz javnog života, lokalne samouprave, predstavnici vjerskih zajednica, donatori i prijatelji škole kao i predstavnici osnivača škole – Saveza baptističkih crkava u RH i Baptističke crkve s Pastoralnim centrom Čakovec.

Skupu su se pozdravnim riječima obratili dr. sc. Ankica Marinović, osobna izaslanica Predsjednika RH dr. sc. Ive Jopovića, sestra Dorothee Beck uime reda časnih sestara iz Njemačke koje potpomažu rad škole, potom dogradonačelnik grada Čakovca g. Zoran Vidović te Johannes Neudeck, Sunčana

Glavak i glavni donator projekta Friedhelm Loh.

Duhovnu je misao s okupljenima podijelio dr. Traugott Hopp koji je na temelju vlastitog iskustva pokazao kako je važno u životu imati jasan cilj, izabrati „dobru ekipu“ s kojim će se taj cilj postići, slušati „trenera“, a u slučaju pogreške valja vjerovati kako je uvijek moguće ispraviti je i ponovno krenuti valjanim smjerom.

Sporazum o suradnji

U sklopu programa potpisani je sporazum o suradnji sa školom u Berchtesgadenu, koja je

dio organizacije CJD (Christlichen Jugenddorfrwerk Deutschland), a bavi se obrazovanjem prvenstveno mladih ljudi na 150 različitim lokacijama i obrazuje oko 155 000 mladih ljudi godišnje, a i ima 9500 uposlenika. Sporazum su potpisali predsjednik CJD Hartmut Hühnerbein i Anica Kerep, ravnateljica Srednje škole Čakovec.

U svom govoru g. Hühnerbein pozvao je školu u Čakovcu da kod učenika izazove radoznalost, da cijeni slobodu, stvara putove razvoja i napretka i živi zajedništvo. „Za-

Seminar Ženskoga rada

'Zajedno u misiji'

Svaka od nas pozvana je od Krista – Idite i činite sve narode učenicima mojim.

U Baptističkoj crkvi Dubrava u Zagrebu održan je 2. lipnja seminar „Zajedno u misiji“ u organizaciji Odbora ženskog rada pri Savezu baptističkih crkava RH. Seminaru su nazočile sudionice iz Rijeke, Severina na Kupi, Daruvara, Golubinjaka, Zagreba i Karlovca. Cilj je seminara bio okupiti baptističke vjernice iz svih dijelova Hrvatske radi ohrabrenja i ospozljavanja za službu.

Riječ Božju govorila je Vesna Brezović na temu „Pozvane i opunomoćene od Boga“. Navodila je biblijske primjere pre-

danih vjernica, navodeći ih kao uzore koje treba slijediti u službi za Gospoda: „Svaka od nas pozvana je od Krista. Opunomoćene smo vršiti Kristov nalog – Idite i činite sve narode učenicima mojim. To se odnosi na sve nas.“ – naglasila je govornica.

Nakon propovijedi uslijedila je radionica na kojoj je trebalo ispuniti anketu o stanju ženskog rada u baptističkim crkvama. Cilj je ankete bio prikupiti informacije o aktivnostima ženskog rada koje se provode u crkvama diljem zemlje te saznati kroz kakve su akcije ili projekte cr-

kve uključene u širu društvenu zajednicu. Anketa je također pružala mogućnosti za prijedlog novih ideja i aktivnosti za budući rad.

Skupu se potom obratila novoizabrana predsjednica ženskog rada Melanija Ružička, istaknuvši da je želja odbora u ovom mandatu više djelovati regionalno i pokušati ohrabriti sestre da uistinu počnu ostvari-

što ne bismo smjeli sanjati da će ova škola, kao i škola odakle dolazim, biti škole iz kojih će izaći budući kancelar(ka) Njemačke i premijer(ka) Hrvatske?”, zapitao se Hühnerbein.

U bogatom glazbenom programu sudjelovao je zbor učenika pod ravnateljem prof. Petre Horvat, skupina *October Light* i Katarina Neudeck te Nikša Vojvoda, djeca iz Dječjeg vrtića ‘Stonoga’ i KUD Žiškovec, a najboljim su učenicima i njihovim mentorima dodijeljene nagrade i priznanja. • (G. Grlj/IBA/GC)

vati Kristov naum o misijskom djelovanju.

“Želimo poticati sestre na konkretnе izazove i projekte unutar njihovih sestrinskih grupa, kako bi bile prepoznatljive i korisne ne samo svojoj lokalnoj crkvi već i u široj društvenoj zajednici. Želimo ostvariti bolju komunikaciju kako bi Božje djelo u cjelini napredovalo.” – izjavila je Ružička.

Seminar „Zajedno u misiji” koncipirao je Odbor ženskog rada s ciljem obučavanja vjernica za službu. Ovaj prvi seminar tek je početak puta. U ovom novom četvergodišnjem mandatu Odbor planira organizirati još nekoliko seminara s istim ciljem. Nakon ovoga prvog uvodnog seminara sljedeći se planira za jesen. Odbor Ženskoga rada želi ohrabriti sve sestre koje se nisu sada odazvale da im se priđruže na narednim susretima. • (S. Rozner/IBA/GC)

Seminar Ženskoga rada

Susret baptista Slavonije u Slavonskom Brodu

Ako tko hoće ići za mnom, neka se odreče samog sebe, neka svaki dan uzme križ svoj i neka me slijedi! Lk 9,23

U Slavonskom Brodu održan je 24. lipnja godišnji regionalni Susret baptista Slavonije s temom *Cijena učeništva*, uz biblijsku misao vodilju iz Lk 9,23: *Ako tko hoće ići za mnom, neka se odreče samog sebe, neka svaki dan uzme križ svoj i neka me slijedi!*

Susret je kao i prošle godine bio podijeljen u dvije jutarnje službe, a započeo je riječima pozdrava organizatora i pastora Baptističke crkve Slavonski Brod Darka Mikulića i predsjednika Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj pastora Tome Magde. Pastor Mikulić zahvalio je svima koji su svojim doprinosima i žrtvama pomogli pri kupovini nove crkvene zgrade u Slavonskom Brodu.

Istinski život

Nedjeljno je prijepodne bilo ispunjeno glazbom timova za slavljenje iz Požege, Pakraca i Daruvara, Slavonskog Broda, Osijeka, tima iz SAD-a te studenata s Evanđeoskog teološkog fakulteta iz Osijeka. Potom su uslijedile molitve i propovi-

Maja Seguin

jedi o učeništvu. Tony Pedroni, pastor iz SAD-a i dugogodišnji misionar u Slavonskom Brodu, zaključio je u svojoj propovijedi da su cijena i nagrada učeništva sažete u jednoj riječi, a to je život. Kao Isusovi učenici moramo dati svoj život da bismo dobili najvrjedniju stvar – istinski život.

U drugom se dijelu službe glavni tajnik SBC u RH Željko Mraz, nadovezao u svojoj propovijedi na tematiku pastora Pedronija. U kontekstu krize u Hrvatskoj i stalnom razmišljanju o cijenama, osvrnuo se na cijenu koju je Bog platio da

mu možemo pripadati, naglašivši činjenicu da kao Isusovi učenici gubimo daleko manje od onoga što time dobivamo, a to je život.

Na novoj lokaciji

Po završetku ispunjenog prijepodneva, svi su prisutni bili pozvani posjetiti novu crkvenu lokaciju i ondje uživati u zajedničkom ručku, pri kojemu su se Brođani, kao i prijašnjih susreta, pokazali kao odlični domaćini. Već se sada željno iščekuje sljedeći susret u Slavonskom Brodu. • (S. Tomić/IBA/GC)

BC Osijek

Seminari o dušobrižništvu

Vikend seminarom (23. – 24. ožujka) započela je u Osijeku serija seminara o dušobrižništvu.

Voditeljica seminara mr. sc. Snežana Andželić magistrica je psihologije, gestalt psihoterapeut, EMDR Practitioner i dječji psihoanalitički terapeut. Kao kršćanka (odrasla u pentekostalnoj crkvi u Beogradu te radila u baptističkoj crkvi u Beogradu niz godina) svoje znanje psihologije i brige za ljude želi prenijeti pastorima i svima onima koji se žele uključiti u dušobrižnički rad.

Sudionici seminara

Na prvom su seminaru u Osijeku, u organizaciji Baptističke crkve Osijek, sudjelovali pastori sa svojim suprugama, članovi

BC Osijek te studenti teologije koji se u svojem dalnjem radu planiraju baviti psihologijom i brigom za ljude. Sudionici seminara imali su mogućnosti kroz interaktivna predavanja poraditi na sebi, razmišljati o tome što je dušobrižništvo, koje skupine ljudi u crkvama postoje s kojima je potrebno raditi te postavljati brojna pitanja u vezi dušobrižništva.

Dušobrižništvo u kontekstu

Povodom organizacije ovih seminara, pastor Toma Magda reka je: „Prošle sam godine na ETF-u u Osijeku prisustvovao

predavanjima o dušobrižništvu Snežane Andželić. Upravo su me ta predavanja presvjedočila i potakla da krenem u ovaj projekt. Ona je doista stručnjak, profesionalac, kršćanka koja poznaje naše crkve i svoje znanje prakticira u našem kontekstu ne unoseći neka nemoguća američka rješenja u naš

kontekst. Nakon tih predavanja, ja sam samo mogao žaliti što nisam imao nekog takvog tko bi me uputio u dušobrižništvo kada sam studirao teologiju. Mnogo sam stvari mogao bolje, kvalitetnije i lakše odraditi.“

Sljedeći u nizu seminara planiran je za 27. i 28. travnja 2012. godine. • (S. Tomin/IBA/GC)

BC Varaždin

Nova služba u Ivancu

U Varaždinskoj županiji, u gradu Ivancu u Ulici Mirka Mažeza 15, otvoren je početkom ožujka Ured za osobno i obiteljsko savjetovanje. Uz ured u Novom Marofu koji je započeo s radom prije dvije godine, ovo je drugi ured otvoren na poticaj varaždinske BC Emanuel.

Kroz ovu se službu želi pomoći osobama koje se suočavaju s najraznovrsnijim problemima bilo kojih izvora, oblika ili težine. Zaokupljeni svojim brigama i potrebama često možda nismo svjesni kako negdje blizu nas, u tišini svog razočaranja žive mnogi zaboravljeni, koji ne znaju pronaći svoj put u život. Vjerujemo da će ovaj ured biti blagoslov mnogima u Ivancu i da će njihovi životi biti promijenjeni i usmjereni prema Isusu Kristu koji jedini daje istinski smisao života. • (J. Vučkov/IBA/GC)

Rijeka

Molitvena konferencija za duhovno probuđenje

Crkve protestantsko evanđeoskog kruga iz Rijeke, Pule i Zagreba organizirale su 9. srpnja u Rijeci trodnevno događanje u vidu regionalne konferencije za duhovno probuđenje.

Skup je održan u Pastoralnom centru *Riječ i život* riječke Baptističke crkve, a sudjelovali su vjernici Baptističke crkve Rijeka, evanđeoskih pentekostalnih crkava *Krista Kralja* i *Rijeka života*, Evanđeoske pentekostalne crkve iz Pule i „Borongajci“ iz Zagreba. Na skupu su sudjelovale i sestre Anet i Nora, misionarke iz Ugande. Slavljenje su vodile glazbene skupine iz narečenih crkava.

U petak je sestra Nora govorila o radikalnom zaokretu koji je Uganda doživjela kad su kršćanske crkve zajedno počele moliti za duhovno ozdravljenje

nacije, a u subotu je Jasmin Avdagić, nastavljajući se na temu zajedničke molitve, govorio o važnosti molitve kao preduvjetu duhovnog probuđenja, kroz sliku molitvenih žrtvenika (osobnih, obiteljskih, crkvenih).

Nedjena su bogoslužja s gostima održana u mjesnim crkvama sudionicama sureta. U Baptističkoj je crkvi propovijedao Jasmin Avdagić i na temelju Abrahamo-

va i Lotova života pokazao kako dosljedno življenjevjere (Abraham) dovodi do dobrih plodova i u životu djece (Izak) dok polovično (Lot) dovodi do moralnog rasapa (njegove kćeri).

Događanje je poslužilo kao novi poticaj svima na ozbiljnije shvaćanje zajedničke, ujedinjene molitve kao preduvjeta za duhovnog buđenja nacije u kojoj živimo. • (G. Grlj/IBA)

Tradicionalno ljetno druženje pastora

Pastorski susret na Činti

Pouke iz Riječi ohrabrike su slušatelje na ustrajno i potpuno predano služenje Bogu i njegovoj Crkvi

Na kraju jednotjednog druženja (1. do 8. kolovoza) pastora i njihovih obitelji na Činti tražio se način kako produžiti vrijeme zajedničkog odmora. Tako su se na listi šaljivih prijedloga našli referendum, balvani i proglašenje karantene kako bi se onemogućio odlazak s kampa i dolazak nove skupine iz Kristove crkve koja je nestrpljivo čekala svoj termin.

Večernja svjedočanstva

Svjedoči to o kvaliteti vremena koje su i ove godine osoblje kampa Činta i pripremljeni program ponudili sudionicima kampa. Uz vrijeme odmora i opuštanja, kako već priliči godišnjem odmoru, a koje je

zahvaljujući lijepom vremenu bilo ispunjeno kupanjem, sunčanjem i sportskim aktivnostima, pripremljeni je program ove godine bio ponešto drugačiji. Uobičajeno su pastorima na kampovima govorili gosti govornici, no ove su se godine organizatori odlučili za drugačiji pristup. Večernji su susreti (uz jutarnju molitvu i zajedničko čitanje Riječi) bili ispunjeni dirljivim svjedočanstvima o Božjem djelovanju među živim ljudima, onima koji su odgovarili na Božji poziv u službu.

Ohrabrujuća Riječ

Čula su se tako svjedočanstva o putovima kojima je Bog vodio pojedince kako bi ih sebi pribli-

Okupljeni oko stola i Riječi

žio i podario smisao življenja, ali i o načinima na koji Bog govori čovjeku i odgaja ga tijekom života. Pokazala se po tko zna koji put snaga svjedočanstva u skladu s Isusovim riječima: *Bit ćete mi svjedoci!* Svjedočili su ne samo pastori, nego i njihove supruge, suradnice u služ-

bi. Pouke iz Riječi ohrabrike su slušatelje na ustrajno i potpuno predano služenje Bogu i njegovoj Crkvi.

Uz pastore iz Hrvatske na kampu su boravili i pastori te njihove obitelji iz Srbije, Bosne i Hercegovine te Njemačke. • (IBA)

„Bonacu Njegova mira želimo nositi sa sobom i nakon Činte“

Kamp Starih Čintaša na Ugljanu

U društvu sa zrikavcima, borovim iglicama i mirisom mora, „stari Čintaši“ proveli su od 9. do 19. srpnja nezaboravnih deset dana druženja. Za ukusne obroke brinula se legendarna kuvarica Nada Dobutović, a za duhovne obroke karlovački pastor Ladislav Ružička. Ljepota i bogatstvo Činte jest u tome što se ondje susreću stari prijatelji, ali se ujedno sklapaju i nova prijateljstva s braćom i sestrama iz raznih krajeva Hrvatske i svijeta.

Pastor Ružička skrbio se za „duhovni dio“ susreta. Na osebujan je način vodio sudionike da zajedno s njime „zarone“ u dubine Božje riječi i iz nje izvlače bisere istine koje će zatim ponijeti sa sobom ne kao dra-

gi souvenir, nego kao „opremu Božju“ kojom će pobjeđivati u svojim svakodnevnim životnim situacijama.

Zajedno se promišljalo o prvom psalmu, o prednostima pravedničkog puta i opasnostima onog bezbožničkog.

Isto je tako voditelj nastojao potaknuti razmišljanja o kršćanstvu kao o vrijednostima odnosa među ljudima, koji nisu samo razmišljanje nego i djelovanje.

Edita Turinski zaključuje svoje izvješće riječima: *Jutar-*

Zajedno se promišljalo o prvom psalmu, o prednostima pravedničkog puta i opasnostima onog bezbožničkog

nja se bonaca mora slikovito prelijevala na naša srca, a bonacu Njegova mira želimo nositi sa sobom i nakon Činte.

Stari Čintaši nastojat će se susresti i naredne godine – na istom mjestu, u istom Duhu. • (E. Turinski/IBA/GC)

S vjernicima u Lici

Regionalni susret baptista u Plaškom

U Plaškom je na uskrsni po nedjeljak (9. travnja) održan regionalni susret baptista. Uz domaćine, skupu su nazočile grupe vjernika iz Grabovca/Baćuge, Karlovca, Mačkovca, Rijeke, Zadra i Zagreba te vjernici pojedinci iz brojnih crkava u zemlji kao i oni iz dijaspora. Za ukupno oko stotinu i sedamdeset prisutnih organizirano je okupljanje u Domu kulture, budući da je postojeći crkveni prostor premalen za veće susrete.

Jutarnji program

Program je bio koncipiran u dva dijela. Plaščanski pastor Dražen Ogrizović vodio je prvi

dio programa. Zajedničko su slavljenje predvodili Karlovčani, a svojim su se glazbenim doprinosima pridružili i mladi iz Zadra i Mačkovca. Prikazana je i petnaestminutna prezentacija o povijesti baptista u Lici koju je pripremio Ruben Knežević. Stevo Vuletić, jedan od graditelja novije plaščanske baptističke povijesti i njihov prvi punovremeni pastor u 1960-ima, bio je sa suprugom također nazočan na skupu. Zagrebački pastor Zdenko Horvat iznio je potom svoje svjedočanstvo. Jutarnju propovijed održao je pastor Toma Magda, predsjednik SBC u RH. Na temelju biblijskoga teksta iz Luke

24 posvijestio je izazov i značaj uskrsnog događaja u vjerničkom životu. Osvrnuvši se na priповijest o učenicima koji su putovali u Emaus, posebno je naglasio kontrast između prvotnog neprepoznavanja Uskrsloga i potom probuđene uskrsne vjere koja učenike odmah tjerila da razglase radosnu vijest drugima.

Poslijepodnevni mozaik

Nakon kraće pauze i okrjepe, drugi je dio bogoslužja nastavljen oko podne, a program je vodio karlovački pastor Ladislav Ružička. Uz blok slavljenja i brojne glazbene doprinose predočene su i dvije meditacije

(Maja Horvat iz Zagreba i Edita Turinski iz Rijeke) te poduža recitacija koju je napamet izustio jedan od riječkih veterana Mirko Matošević. Poslijepodnevnu propovijed izložio je zadarski pastor Teofil Mršić. Na temelju biblijskoga teksta iz Efežanima 1 govorio je o Božjoj snazi koja se očituje u vjerničkim životima, a koja je jednaka snazi Kristova uskrsnuća, te je na temelju Isusovih riječi pozvao na ljubav prema Bogu,

Negdašnji plaščanski pastor Stevo Vuletić sa suprugom Jovankom

Mićo Pešut s urednikom „Glasa Crkve“.

Milan (Mišo) Pešut

Baptistička crkva u Plaškom (gore)

Lipa pod kojom je nekad, zbog vjere, bičevan Rade Pešut (lijevo)

prema bližnjima i na investiranje u vječne vrijednosti.

Susret je priveden kraju oko 14 sati, a zajednički je ručak organiziran u restoranu „Gradina“ u Josipdolu. Izuzetno dobra organizacija susreta, gostoprимstvo domaćina, lijep odziv gostiju iz drugih crkava, prekrasan proljetni dan, a nadasve srdačno kršćansko druženje i zajedništvo – sve je to pridonijelo odluci kod mnogih da se sa sličnim susretima što prije nastavi. • (R. Knežević/IBA/GC)

Plaščanski pastor Dražen Ogrizović

Karlovac

Equip seminar

Petnaestak polaznika Equip seminara iz Baptističke crkve Karlovac i Duga Resa obilježili su u ponedeljak 18. lipnja završetak drugoga trening programa pod nazivom *Liderstvo*

Cilj je ovoga programa, prema osnivaču dr. John C. Maxwellu, pripremiti milijun kršćanskih lidera koji će utjecati na svoj svijet za Krista. Na inicijativu pastora Ladislava Ružičke Karlovcani i Dugoreščani dobili su prigodu postati dijelom te vizije.

Mi, u Baptističkoj crkvi u Karlovcu i Dugoj Resi, želimo sebe prepoznati kao lidera u ambijentu u kojem živimo – u obitelji, na radnom mjestu i u na-

šoj zajednici. Želimo učiti kroz iskustvo onih koji su uspješni i koji svjedoče da je moguće na pošten i biblijski način uspjeti u poslu – izjavio je pastor Ladislav Ružička. Također – dodao je Ružička – htjeli smo se jače povezati međusobno pa smo se dogovorili i za neke konkretnе stvari, jer planiramo od jeseni više djelovati unutar zajednice, kao grupa, ali i šire, pozivajući naše prijatelje na mi-

ni-seminare. Program se temelji na biblijskim vrjednotama i to je mogućnost za svakoga ...

Na završnom domjenku lideri i liderice podijelili su svoja iskustva o dosadašnjem trening programu, a došlo je i do nekoliko konkretnih prijedloga kako možemo svi zajedno više služiti unutar zajednice ali i šire.

Podsjetili smo se kolike su se promjene na bolje dogodile unutar naše grupe, naše zajednice kao i naših obitelji otkad kao skupina molimo i proučavamo zajedno – rekla je Darja Juratović, polaznica seminara, i nastavila: Nakon poziva našeg pastora da se priključim ovoj grupi imala sam ‘more’ izgovora zašto neću stići redovito dolaziti. Ipak je Gospod blagoslovio odluku na pozitivan odgovor ... Učili smo što uopće znači biti dobar lider, onaj koji je Bogu predan na raspolažanje, kako razvijati dane nam sposobnosti, darove i talente da budemo dobri upravitelji povjerenog nam ‘blaga’. Sretna sam što sam mogla biti dio svega toga. Susret smo završili obećanjem da nastavljamo dalje na jesen, da ćemo kao grupa jedni drugima biti podrška i na praktičan način osmisliti prijedaje za služenje svojoj zajednici i ljudima oko nas. • (S. Rozner/IBA/GC)

BC Sisak

Veliki četvrtak BC Bethel

Na redovitom večernjem bogoslužju četvrtkom održana je 5. travnja u BC Bethel u Sisku pashalna Seder večera. Na temelju evanđeoskih izvješća o pashalnoj večeri Isusa i apostola te pashalnog obrednika židovskih zajednica, nastojalo se što vjernije rekonstruirati događaje u Gornjoj sobi.

Za temeljni tekst korišteno je Lukino izvješće, uz tekstove iz Ivana i Mateja, u kojima je proglašeno osam do devet elemenata pashalnog Seder obreda, koji inače ima četrnaest dijelova. Prošle su godine na uskrsnjem bogoslužju bili postavljeni svi dijelovi pashalne večere, a ove je godine odlučeno upriličiti je uživo. Rekonstruirano je cijelo događanje s obrednim pranjem

ruk, točenjem čašica, večerom, čitanjima i pjesmama.

Više od tridesetak prisutnih članova zajednice i prijatelja te desetak djece s velikom je pozornosću i uživanjem u programu provelo oko dva sata u posebnom zajedništvu. Bilo je poučno vidjeti kako je Isus razlomio kruh i kada je uzeta

čaša koja je označila Novi Savet. Mnoge nedoumice koje su kroz povijest nastale u Crkvi po ovim pitanjima jednostavno su se nastojale razriješiti u svome povijesnom kontekstu. Sličan program nastojat će se, na još autentičniji način, realizirati i naredne godine. • (M. Komano-vić/IBA/GC)

Pastor Cliff Luckhurst

Rijeka

Zajednička molitva na Blagdan Duha Svetoga

Nakon svečanih jutarnjih bogoslužja 27. svibnja u riječkim evanđeoskim crkvama na Blagdan Duha Svetoga, vjernici iz triju crkava okupili su se u Evanđeosko pentekostnoj crkvi „Rijeka života“ na večernje molitveno zajedništvo.

Domaćin skupa pastor Cliff Luckhurst vodio je molitveni skup, a uz njega su bili i Milan Špoljarić, pastor riječke Evanđeosko pentekostne crkve „Kista Kralja“, riječki baptistički pastor Giorgio Grlj te starješine i vjernici narečenih crkava. Uvodno je pastor Luckhurst podsjetio na prorečke riječi koje su tijekom prošlih godina izrekli gosti s raznih krajeva svijeta o tome kako Bog obećaje duhovno probuđenje u Hrvatskoj koje će se proširiti i na druge zemlje u okruženju.

Središnji je dio skupa bio posvećen slavljenju Boga i molitvi. Predstavnici pojedinih crkava molili su za vodstvo i rad neke druge naznačene crkve, a molilo se također i za druge vjerničke zajednice koje djeluju u Rijeci. Skup je zaključen molitvom koja se molila širom svijeta, a predstavlja ne samo molitvu nego i svjedočanstvo želje da se, kao i na prvu Pedesetnicu kad su vjernici bili okupljeni na molitvi, Duh Božji i danas izlije na njegovu Crkvu. Slična je molitva održana i u drugim gradovima u Hrvatskoj kao i diljem svijeta.

Naredni molitveni susret bio je dogovoren za srijedu 30. svibnja u još nedovršenom Pastoralnom centru „Riječ i život“ Baptističke crkve u Rijeci. • (G. Grlj/IBA/GC)

Nikša Ivanović piše iz Dubrovnika (srpanj 2012.)

Razigrana priča o Gradu

„Mali je broj vozača koji se na naplatnim kućicama u Lučkom odlučuje upoznati cijelu trasu Dalmatine. Samo su rijetki koji se na kraju te predivne dionice odlučuju kalati dole. Nakon silaska kod Ravče slijedi putovanje Napoleonovom cestom preko Staševice sve do Rogotina, pa dolinom Neretve i nakon što prođu susjednom državom i obave carinske formalnosti preostaje im nekih sat vremena putovanja Jadranskom magistralom.“

Putovanje ovih avanturista obično završava u Gradu (izgовара se Groadu, molim lijepo). Bit će da je to jedini Grad s velikim G! O ovom se Gradu najčešće priča u ljetnim mjesecima oko devetnaest i trideset. Osobe nesklone avanturizmu dolaze u Grad kruzerima. Pa onda slušamo podatke tipa: danas je u Grad arivalo 13 253 putnika što je 451 osoba manje u odnosu na isti dan prošle godine. To opet znači da su slastičari i suvenirnice ostvarile za 3,56 % manji prihod. Nakon toga čelnici Turističke zajednice koriste tužne emotikone na društvenim mrežama. To je pak signal da i ostali stanovnici iskoriste mogućnost objave istih.

Pastor Toma Magda posjetio riječku crkvu

Zahvalnost: oznaka Kristovih sljedbenika

Predsjednik SBC u RH pastor Toma Magda posjetio je 15. travnja riječke baptističke vjernike

Pastor Magda u nadahnutoj je propovijedi o zahvalnosti, na temelju teksta iz Marka 17 gdje je opisano očišćenje deštorice gubavaca, pokazao kako je tu skupinu društvenih izopćenika, iako različitih po religijskoj i etničkoj pripadnosti, povezala bolest – neizljечiva guba. Društvo u kojem su živjeli držalo je da je guba

Krštenica Ana Vrtikapa s pastorem Danielom MacKenziem

Ako ste pomislili da se radi o Efezu, pogriješili ste. Iako sličnosti postoje. I u ovom je Gradu Gospodin podigao one koji nisu mudri (1Kor 1,26). Pa oni koriste emotikone sa smješkom. Poradi Isusa! Ne zbog kruzera! Niti zato što su mudri!

Tijekom nogometnog prvenstva njihov ih je Izbornik razveselio. Poslao im je bračni par Lehn. Moglo se u zajednici čuti: *Dohode nam Amerikani*. Što je bio još jedan razlog za smješka. Prije nekih dvije stotine godina stanovnici su Grada šaputali: *Dohode nam Frančevi*. I koristi-

li su se tužnim emotikonima. Nema nikakve sličnosti.

Amerikani su arivali s kišom. Što je znakovito.

Neki se dan krstila Ana. Mlada cura. Potvrdila je da želi slijediti Krista. Pa joj je Isus izbrisao tužne emotikone. Ostali samo smajlići. Prije par mjeseci to je isto učinio Josip. Isto tako mladi momak.

Milost vam i mir iz Grada (Groada)

Ps. Ako se nemate volje kavalati dole sa Dalmatinom, uputite koju molitvu gore.” ●

Pastor Toma Magda

znak Božjega prokletstva. Bili su to ljudi koji su zaslužili bolest, ali su zatražili i dobili milost. Samo se jedan, kaže evanđeoski tekst, vratio i zahvalio. Baš bi to trebala biti oznaka Kristovih sljedbenika: zahvalnost. U kulturi nezahvalnosti i prosvjedovanja ne primjećujemo sve ono što imamo, zaboravljamo mnoga dobra koja su nam dana.

Pastor Magda pozvao je vjernike da u svom okruženju posvjedoče svoju pripadnost Kristu tako što će biti zahvalni i to hrabro izreći. Jer, postupajući tako, nalikovat će tom jednom očišćenom gubavcu koji je za razliku od ostale devorice prepoznao i priznao milost koja mu je bila dana. • (G. Grlj/IBA/GC)

Uskršli Krist

Susret crkava u Zelenoj dolini

U Zelenoj dolini, nadomak Petrinje, održan je 30. travnja zajednički sastanak baptističkih crkava iz okružja (Baćuga, Glina, Grabovac, Mošćenica, Petrinja i Sisak) kojemu je načinilo oko 150 osoba, uglavnom vjernika. Bilo je, međutim, i prijatelja crkve koji više ili manje redovito posjećuju bogoslužja baptističkih crkava koje su se okupile na ovom druženju.

Inicijator, a time i domaćin skupa, bila je BC Petrinja. Tema je druženja bila: „Uskršli Krist“. Svoja razmišljanja, sasvim prikladna postuskrsnom vremenu, izložila su

braća Jovan Šućura, John Stefan, Ratimir Pilja i Miloš Komanić, koji su se uglavnom oslanjali na biblijski tekst iz Lk 24. Glavni je dio programa počeo u 10 sati i potrajan je do iza podneva, a uz izlaganje iz Božje riječi bilo je i glazbenih priloga. Za djecu bio je pripremljen poseban program što su ga vodile sestre Maja Nadaždi i Violeta Mihelić. Drugi dio programa sastojao se u druženju i razgovoru „o prošlim vremenima“, ali isto tako i onima što dolaze.

Jednoglasno je mišljenje sudionika da je susret bio vrlo uspješan, jer je i sama crkva

Bogat program za sve generacije

zajednica, a ovo je bilo zajedništvo braće i sestara iz različitih crkava, a s ovakvim i

sličnim druženjima svakako bi trebalo nastaviti. • (B. Knežić / IBA/GC)

Karlovac

Vjeroučna skupina

Polaznici nedjeljne škole Baptističke crkve Karlovac u subotu su 17. lipnja zajedno sa svojim vjeroučiteljicama obilježili kraj vjeroučne školske godine odlaskom na izlet u Terme Je-

zerčica u Donjoj Stubici. Djeca i odrasli uživali su u bogatoj ponudi Vodenog parka te su se ugodno družili uz sunčanje, kupanje u bazenima i spuštanje toboganima. • (S. Rozner/IBA)

**Vjeroučiteljica
Daliborka Uenk:**

„Za mene je prava radost i užitak provesti cijeli dan družeći se sa svojom vjeroučućom skupinom na izletu. U opuštenoj atmosferi imamo vremena za igru, razgovor i zabavu“

**Elizabeta Gršić,
polaznica baptističkog
vjeroučenja:**

„Bilo je odlično, ludo i nezaboravno.
Najviše sam uživala u druženju, skakanju i naravno spuštanju toboganima“

Kamp Činta

Krštenje sudionika radne grupe

Tijekom svibnja radna grupa domaćih i stranih volontera pripremala je kršćanski kamp „Činta“ na otoku Ugljanu za novu sezonu. Prema riječima voditelja kampa Davida Dobutovića, volonteri su vrijedno i predano radili. Ugrađeno je „oko 240 m² zidnih pločica i oko 55 m² podnih, utrošeno je oko 4 t cementa i ljepila, oko 8

m³ tucanika i preko 200 kom betonskih blokova“, a svi su predviđeni neophodni radovi na vrijeme dogotovljeni.

U još vrlo hladnom moru, s pogledom na snježne vrhove Velebita, na Činti je 17. svibnja i kršten jedan od volontera, István Csávás iz Mađarske. Krštavao je karlovački pastor Ladislav Ružička. • (GC)

Krstenik István Csávás s pastorm Ladislavom Ružičkom

Jovica Šućura piše o lipanjskim duhovnim događanjima u BC Glina

Lipanj u Glini

"Nakon dužega sušnog razdoblja, Gospodin nas je razveselio obilnim pljuskom svoga blagoslova ... Lipanj je bio mjesec u kojem su se aktivnosti sisačke i glinske zajednice ispreplitale na različite načine. Svjedočili smo događajima koji su ispunili naša srca.

Najprije su 10. lipnja tri osobe krštenjem javno obznanile svoje predanje i vjeru u Spasitelja. Krštenje je obavljeno u Sisku, a kršteni su još četiri osobe iz Popovače.

Kršteni su Danijela Zorić, kćerka naše sestre Stojanke. Željka Schiml je pak kćerka naše sestre Barice Borojević koja se ove godine preselila Gospodinu. Kršten je i njezin suprug Christian Schmid.

Dana 26. lipnja održan je, drugu godinu za redom, koncert u Glinskoj kaznionici. Soul Tattoo, novi band misije *Ima nade*, svojom je vrhunskom izvedbom glazbe i osobnim svjedočanstvima ostavio neizbrisiv trag u srcima zatvorenika. Nakon koncerta imali smo prigodu nakratko s njima popričati. Podijelili smo deset Biblia, poklon brata Damira Babića iz Međimurja. Nove zavjete i knjigu *Isus naša sudbina*. Nitko nije otisao praznih ruku, a vjerujem, ni srca.

Spomenimo i koncert benda Soul Tattoo na terasi Siscia Jazz Cluba u Sisku, u nedjelju 24. lipnja. Dobra reklama i toplo vrijeme privukli su velik broj broj posjetitelja. Baš kao i prilikom Jazz i blues festivala, terasa je

bila ispunjena ljudima koji su došli poslušati vrhunski koncert, kakve su i navikli slušati na toj pozornici. Osim izvrsne glazbe, mogli su čuti i osobno svjedočanstvo bubenjara koji je ispričao što je Krist učinio u njegovu životu. Sve je odslušano s velikom pažnjom, a na kraju publika nije dopustila da band završi koncert zadnjom pjesmom. Nakon bisa, još dugo smo se družili i razgo-

varali s ljudima. Kao da se niko nije išlo doma ...

U ova čudna vremena u kojima živimo, vremena općeg beznađa i apatije, Bog je iskoristio šačicu ljudi koji su radosno predali sebe i ono što imaju, da obznanili svoju Radosnu vijest velikom broju ljudi. Jer on ih ljubi i njegova je volja da se svi spase." • (J. Šućura Johnny/IBA/GC)

BC Andrijaševci

Zahvala za trud u poučavanju djece

Vjeroučna godina došla je početkom ljeta svome kraju pa su polaznici baptističkog vjeroučenja i vjeroučiteljica Željka Arbanas u Andrijaševcima na prigodan način obilježili svršetak godine. Crkva je zahvalila vjeroučiteljici Željki Arbanas na njezinu angažmanu u prenošenju vjere najmlađim članovima crkve.

Istaknula je kako je i njoj bila radost što je i ove školske godine mogla biti u Andrijaševcima i na taj način služiti Gospodinu. Posebno je raduje što su se neki od

vjeroučenika izjasnili kako dolaze na vjeroučenje jer na taj način žele služiti Bogu, kao i želja Eni i Filipa da budu pomoćnici i sami predaju vjeroučenju manjoj djeci.

Pastor David Dobutović izrazio je uime andrijaševačke crkve zahvalnost na njezinoj posvećenosti poslu, spomenuvši se nekoliko osoba koje su kao djeca isle u nedjeljnu školu. Premda ih je poslije život odveo u drugom smjeru, bile su primjetno obilježene tim kratkim razdobljem u svojem životu. • (IBA/GC)

BC 'Betel' Sisak

Krštenje u Sisku

U sisačkoj Baptističkoj crkvi „Betel“ na svečanom su nedjeljnom bogoslužju kršteni 10. lipnja vjernice i vjernici iz dviju zajednica.

Iz Baptističke crkve Glina, koju vodi đakon Jovica Šućura, došla su tri krštenika: Danijela Zorić te Željka i Christian Schmid. Željka je kćer nedavno preminule sestre Barice iz Gline i sa svojim suprugom u Njemačkoj pohađa jednu od evanđeoskih crkava. Krštavao je Vlado Rebić, a kršteni su Ivanka Rebić, Marija Rebić, David Rebić i Tomislav Krpina. Propovijed o značenju krštenja održao je pastor Miloš Komanović koji je i predvodio slavlje Večere Gospodnje. • (IBA/GC)

Krštenici s đakonom Jovicom Šućurom

Protestantsko evanđeosko vijeće

Najava Sabora i novi Statut

Koristeći se blagodatima tehnologije, Predsjedništvo Protestantsko evanđeoskog vijeća (PEV) održalo je u petak 29. lipnja svoje zasjedanje putem Skype konferencije.

Sastanku je predsjedao Glavni tajnik PEV-a prof. Mladen Jovanović.

Nakon prethodno prodiskutiranih promjena Statuta PEV-a, on je jednoglasno

usvojen i time su otvorena vrata za pristupanje i drugih crkava iz protestantsko evanđeoskog kruga u Hrvatskoj. Sam će Statut biti predstavljen članicama i javnosti

na narednom Saboru PEV-a u subotu 15. rujna, u prostorijama Baptističke crkve Dubrava u Zagrebu, Oporovečka 95, pod geslom „Ljubimo, jer je Bog nas ljubio prije“. Uz Statut i izyeće o djelovanju PEV-a, na Saboru će biti predstavljen i dokument *Capetownski iskaz o predanju*. • (IBA/GC)

Održan Sedmi sabor Protestantsko evanđeoskog vijeća

Zajedništvo u ljubavi

U prostorijama Baptističke crkve Dubrava održan je 15. rujna sedmi po redu Sabor Protestantskog evanđeoskog vijeća. PEV okuplja crkve iz redova

Saveza baptističkih crkava, Evanđeosko pentekostalnih crkava, Vijeća Kristovih crkava i Crkve Božje, a svoje je djelovanje započeo prije dvadeset godina. Ciljevi su ovogodišnjega sabora bili trostruki: promocija završnog dokumenta kongresa Lausanskog pokreta održanoga 2010. u Cape Townu, predstavljanje novoga Statuta PEV-a te zahvala dosadašnjem predsjedniku PEV-a biskupu Josipu Jendričku i inauguracija novog predsjednika pastora Giorgia Grlja. Sabor je, nakon pozdrava glavnog tajnika SBC u RH Željka Mraza u ulozi domaćina skupa, otvorio biskup Crkve Božje Josip Jendričko koji je pozvao okupljene da i svojemu naraštaju zajedničkim trudom navijeste evanđelje Isusa Krista.

Prvo je izlaganje održao dr. sc. Peter Kuzmić. Govorio je o povijesti Lausanskog pokreta od njegovih začetaka na kongresu u Berlinu (1966.), spomenuvši potom značaj ute-meljiteljskog kongresa u Lausanni (1974.) kao i onih u Manili (1989.) i Cape Townu (2010.).

Mr. sc. Mladen Jovanović, glavni tajnik PEV-a podsjetio je na povijest evanđeoskih integracija koje su u stanovitoj mjeri

bile potaknute i nesnalaženjem državnih službenika nakon nastanka neovisne Republike Hrvatske. Događanja koja su uslijedila pokazala su koliko je vrijedno i važno zajednički djelovati za stvar evanđelja. PEV je tijekom godina razvio dobre odnose s pojedinim kršćanskim alijsansama poput engleske te europske i svjetske. *PEV znači da možemo zajedno, a da pri tom ne moramo potisnuti ono što jesmo*, zaključio je Jovanović.

Dokument „Capetownski iskaz o predanju“ predstavio je Giorgio Grlj. Dokument je sastavljen od dva dijela: vjerovanja i djelovanja. Uokviren je jezikom ljubavi, a poziva na naviještanje evanđelja Isusa Krista na konkretne i praktične načine, ne izuzimajući ni jedno područje ljudske egzistencije.

O konkretnim načinima primjene Capetownskog dokumenta govorio je mr. sc. Danijel Berković, posebno naglasivši da svaki čitatelj treba ovaj dokument nastojati razumjeti i primijeniti unutar svoga neposrednog konteksta.

Dr. sc. Krešimir Šimić govorio je o novome Statutu PEV-a, naglasivši da je taj dokument prije svega apel onim

Pastor Giorgio Grlj, novi predsjednik PEV-a

evanđeoskim crvenim pokretima koji u PEV-u mogu prepoznati i svoju platformu djelovanja. *PEV će ili postati proročki znak ili ga neće biti, a taj je znak upravo zajedništvo*, naglasio je Šimić, dodavši da *ništa ne može nadomjestiti zajedništvo u ljubavi*.

Predstavljeni su i neke inicijative i službe poput Udruge branitelja i Studentskoga evanđeoskog pokreta, a najavljeni su i buduća događanja: posjet Nicika Vujičića 23. i 24. rujna (Zagreb i Rijeka), Philipa Yenceya 21. listopada (Zagreb) te Global Leadership Summit (GLS) 9. i 10. studenoga (Zagreb).

Zbog odlaska u mirovinu, dosadašnji je predsjednik PEV-a biskup Crkve Božje Josip Jendričko zahvalio je na ukazanom mu povjerenju što je sve ove godine (od 2004.) predvodio platformu evanđeoske suradnje. Novi predsjednik PEV-a riječki baptistički pastor Giorgio Grlj zahvalio je – uime svih članica PEV-a – dosadašnjem predsjedniku na njegovu angažmanu, predavši mu i povelju-zahvalnicu. Novi je

predsjednik potom molitvom zaključio Sedmi sabor PEV-a. • (IBA/GC)

Zagreb

Sastanak Predsjedništva Protestantsko evanđeoskog vijeća

U prostorijama Kristove crkve u Kušlanovoj, ujedno i sjedištu Protestantskog evanđeoskog vijeća (PEV), održana je 25. svibnja sjednica Predsjedništva. Tri su glavne teme dominirale sastankom.

Sabor PEV-a, zakazan za 8. i 9. lipnja u Vinkovcima, pomaknut je na jesenski termin. Razlozi su odgađanja Sabora tehničke naravi, budući da zbog spleta raznih okolnosti knjižica s prijevodom Capetownskoga predanja nije do-gotovljena na vrijeme. Kako je predstavljanje tog dokumenta s *Lausanne 3* bio ključni sadržaj Sabora, odlučeno je da se knjižica i Sabor kvalitetno pripreme.

U želji da se vrata suradnje i zajedničkog djelovanja otvore i za druge protestantske crkve kao i kršćanske udruge, pristupilo se doradi Statuta. Radna je grupa priredila nacrt promjena, a na samoj su sjednici članovi predsjedništva dali svoje primjedbe koje su kroz konstruktivnu raspravu prihvate-ne i uboličene u ko-načni tekst Statuta.

Mandat dosadašnjim dužnosnicima PEV-a istekao je, stoga je otvoren proces konzultacija za izbor novog predsjednika i glavnog tajnika.

Sjedeća je sjednica zakazana putem Skype konferencije za kraj lipnja. • (IBA/GC)

Susret mladih u Mošćenici

Koju igru igraš?

Tijekom 5. i 6. svibnja održana je u BC Mošćenica 8. omladinska konferencija pod naslovom 'Koju igru igraš'?

Već s ranojutarnjim zrakama subotnjega sunca sestre su se okupile kako bi pripremile sve što je potrebno da mlađe iz raznih krajeva Hrvatske dočeka ukusan doručak. Konferencijski je prisustvovao oko stotinu i trideset mladih. Otvorena je pjesmom konferencije i izraženom dobrodošlicom domaćina od strane voditelja Maje i Dejanisa te nastavljena proslavlja-

njem Boga kroz pjesmu. Tog je jutra cijela Mošćenica mogla čuti kako mladi ljudi dižu svoje glasove Stvoritelju u pjevanju pjesama i molitvi. Potom je pred mlađe stao pastor Drago Šorl iz Slovenije i prenio Božju poruku. U skladu s naslovom konferencije upoznao je mlađe ljude s raznim „igramama“ koje Božja djeca nerijetko igraju, a koje nisu u skladu s onim što Bog želi.

Nakon slavljenja i propovijedi uslijedio je ručak u jednom od sisackih restorana. Na poslijepodnevnem druženju u crkvi uvježbavali su se prilozi za večernji program, igrale su se razne društvene i sportske igre, razgovaralo se, družilo.

Večernji program bio je koncipiran kao mozaik program i svatko je mogao sudjelovati. Tako se moglo pogledati dvije kreativne prezentacije kampova na Činti i u Zelenoj dolini. Uz prezentacije bilo je tu i nekoliko glazbenih priloga i društvenih igara.

Nedjeljno jutro započelo je slavljenjem Boga pjesmu. Ljudi iz različitih krajeva Hrvatske i Balkana, različitih životnih priča i pozadina, postali su jedno srce slavljenja koje diže svoj glas nebesima. Došao je trenutak i za Riječ iz Biblije. Pastor

DOJMOVI S KONFERENCIJE

Karla, Zagreb

Ove godine prvi sam puta sudjelovala na konferenciji za mlađe u Mošćenici. Iako sam bila samo jedan dan (subotu), uspjela sam doživjeti tu atmosferu. Bila sam sretna što će vidjeti neke prijatelje, braću i sestre, a i upoznati nove. Taj dio me još više radovao – vidjeti lice novih mlađih ljudi kojima srce kuca za Isusa baš kao i meni. Svidjela mi se propovijedi i moram priznati da me povukla da razmislim o riječima koje je pastor rekao. Hvala Gospodu na ovakvim konferencijama.

Ana, Umag

Pa mene su se najviše dojmile propovijedi i htjela bih da i sljedeće godine osigurate Dragu Šorla. Vezano za slavljenje, bilo je predobro. Svakoga je diglo na noge i sljedeće godine želim da smo još glasniji.

Toma, Sirač

Bilo mi je super. Bio sam jedan dan, samo u subotu, i bilo mi je cool. Slavljenje je bilo prva liga. Ekipa za slavljenje stvarno je podigla atmosferu odmah na početku juturnje službe. Brat Drago je imao stvarno jasnu propovijed. Svatko se mogao nahraniti. Hrana je bila odlična. Poručio bih svakome da ubuduće dođe na konfu. Svaka čast na organizaciji.

David, Čakovec

Ma super je bilo na konfi. Zahvalan sam Bogu na vama, braću i sestre, i hvala vam što nas svaki put ugodno iznenadite i ugostite. Uvijek mi je osvježenje takva konfa i na duhovnu izgradnju. Baš ste super. Rasturate.

Filip, Karlovac

Bilo mi je super sve i stvarno lijepo iskustvo. Nemam nikakvu primjedbu. Nadam se da se vidimo i iduće godine tamo.

Tatjana, Pula

Cijela ova konferencija bila je jako zanimljiva i zabavna. Mnoge smo nove stvari naučili i upoznali mnoge divne ljudi, ali i učvrstili neka stara prijateljstva. Ono što će meni najviše ostati u sjećanju su propovijedi koje su bile nadahnute i prilagođene mlađima. Pohvalila bih tim za slavljenje koji su bili odlični i koji su nas uvodili u slavljenje. Mislim da bi se moglo i ohrabriti ljudi da tijekom slavljenja ustanu i zaplješću, barem iz poštovanja prema Gospodinu. Cjelokupni dojam: Iduće godine opet se vraćamo!

Sirčani nastavljaju s posjetima crkvama

Mladi iz Sirača posjetili Požegu

U prvoj ovogodišnjoj posjeti mlađi iz Sirača posjetili su 13. svibnja sestre i braću u BC Požega. Na put je krenulo petnaestak mlađih i nakon sat vremena vožnje stigli su u Požegu. Ugodno ih je iznenadio novi izgled crkve u Požegi.

Bogoštovlje je započelo zajedničkim slavljenjem i moli-

tvom nakon čega je pastor crkve Siniša Hamp prepustio službu gostima. Sirčani su započeli svoj program pjesmama i recitacijama mlađih. Ash Stannard (misionar iz Engleske) podijelio je svoje osobno svjedočanstvo i obrazložio što ga je potaknulo da iz Engleske dođe u Sirač služiti Bogu kroz rad s mlađima.

Razmišljanje o Božjoj riječi predvodio je Danijel Kovačević, na temelju biblijskog retka iz Još 1,8: „Neka knjiga zakona

Inozemna iskustva

Mladi Sirčani u Engleskoj

Prošlo je punih sedam godina od posljednjeg posjeta mladih iz Sirača njihovoj partnerskoj crkvi *The Forge* u Engleskoj

Drago Šorl nadovezao se na slobodnu propovijed i predstavio nam život kao igru koja se treba odigravati po Božjim pravilima, naglasivši pritom da je to igra za cijeli tim, a ne za pojedinca. Pojedinac treba podršku svoga tima, svojih bližnjih, braće i sestara. Sam ne može dugo opstatи.

Nakon druženja poslije zajedničkog ručka, rastanak i odlazak kućama protekao je u nadi da će se opet svi vidjeti za godinu dana, a ako Bog da, i prije. Domaćini se nadaju susretu i iduće godine, no u krajnjem slučaju, svi vjerni susret će se na Božjoj konferenciji na nebesima. To je ona konferencija za koju vrijedi živjeti.

Mladi mošćeničke zajednice zahvalni su Bogu što ih svake godine blagoslov kroz organizaciju ovakvog događaja. Domaćini zahvaljuju svakom pojedinom gostu konferencije što je svojim prisustvom i doprinosom dodatno oživio ovaj događaj, kao i svima onima koji su pripomogli organizaciji konferencije. • (IBA/GC)

bude na ustima tvojim: razmišljaj o njoj danju i noću....”.

Svoj su program Sirčani zaključili pjesmom i prezentacijom rada svoje crkve u Siraču.

Vrijeme nakon bogoštovlja gosti su proveli u zajedništvu s pastorom Sinišom Hampom i njegovom suprug Ines na zajedničkom objektu. Zahvalni su Bogu za njegovo djelo u Požegi – gradu za koji čvrsto vjeruju da će u njemu još mnogi pronaći Krista. • (IBA/GC)

Ovogodišnji posjet početkom kolovoza bio je planiran godinu dana prije tako da su se i roditelji mogli pripremiti za ovaj finansijski trošak. Nakon desetaka sati putovanja autima i avionom, stigli su u Debenhem, malo mjesto na jugoistoku Engleske u kojem djeluje crkva *The Forge*.

„Banka hrane“

Prvi dan posjeta proveli su u zajedničkom druženju s domaćinima. Crkva *The Forge* nema svoj vlastiti prostor, a za svoj rad iznajmljuje nekoliko prostora u Debenhemu (crkveni ured, veliki prostor za održavanje nedjeljnih bogoštovlja, centar za mlade i dječji vrtić). Crkva broji oko 350 vjernika i ove godine slavi svoj dvadeseti rođendan. Imaju desetak stalno zaposlenih koji se brinu za sve vidove službe kojih je u *The Forge* doista mnogo. Posljednjih je nekoliko godina *The Forge* pokrenuo projekt „Banka hrane“ čiji je cilj pomoći ljudima u koji nemaju osnovne uvjete za život. Hranu ili novac vjernici doniraju prije nedjeljnih bogoslužja, a zatim se, u suradnji sa socijalnom skribi Debenhema, hrana podjeljuje svima potrebitima. Općina Debenhem predala je *The Forge* na upravljanje i Centar za mlade Debenhem u kojem *The Forge* održava sastanke za mlade nekoliko puta u tjednu.

Kamp za mlade

Drugi dan posjeta mladi su Sirčani krenuli prema istočnoj obali Engleske gdje se odvijao kamp za mlade od 13 do 17 godina. Bilo je naznočno sedamdesetak mladih. Na kampu su susreli i poznanike koje su

upoznali još na kampu u Siraču. Propovijedi je na kampu izlagao Matt Levit, a Sirčani su imali prigodu predstaviti Hrvatsku i svoju crkvu u Siraču.

Treći dan nekolicina ih se ranije ustala i pripomogla pri renoviranju kuće starijoj gospodji koja sama živi, a slične su akcije poduzeli još nekoliko puta. *The Forge* tako pomaže svojim sumještanima i stvara temelje za buduće kontakte. Popodne su proveli u Ipswichu i s mladima iz Debenhema za koje je *The Forge* pripremio mini turnir u nogometu i roštilj.

Cetvrtoga je dana jedan dio muške ekipa imao zadatku olistati nekoliko prostorija kod jedne obitelji iz crkve. Ostali su u to vrijeme proveli uređujući vanjsko igralište dječjeg vrtića u Debenhemu. Vrtić je zarastao u travu i korovu, ali je nakon nekoliko sati rada vrt poprimio sjajan izgled. Do izražaja je došla staru siračku izreku: „Gdje Sirčani produ, trava ne raste.“

Nedjeljom prijepodne *The Forge* ima dva bogoslužja za odrasle i jedno za mlade. Na ponjam se okupilo četrdesetak

mladih, dok je službi za odrasle nazočilo njih stotpedesetak.

Ugodno iznenadjenje

Poslijepodne su ih domaćini odveli u posjet jednoj od osam baptističkih crkava u Ipswichu. Pastor je bio ugodno iznenaden posjetom i sam je priznao da nikada ne bi očekivao goste iz Hrvatske. Ova je crkva tradicionalno baptistička i po svom izgledu i načinu kako se odvijaju bogoštovlja, a broji dvjestotinjak vjernika. Sirčani su bili oduševljeni ljubaznošću na koju su ondje naišli.

Riječima – *Ovo putovanje svakom od nas ostat će u pamćenju cijeli život. Svaki pojedini ponijet će nešto za sebe. Upoznali smo nove ljudе, sklopili nova prijateljstva, vidjeli kako Bog djeluje na drugačije načine nego kod nas u Hrvatskoj. Ono što je bilo loše (hrana), to smo već zaboravili, a sve one dobre i za nas nove stvari nosimo u naš Sirač i pokušat ćemo ih primijeniti u širenju Radosne vijesti našim sumještanima* – mladi iz Sirača zaključuju svoj iscrpan i nadasve zanimljiv putopis. • (SIBA/IBA/GC)

BC Osijek

Svjetski dan molitve za mlade

Baptistička crkva u Osijeku obilježila je 10. lipnja Svjetski dan molitve za mlade. Kao i prošle, i ove su godine djeca i mladi imali prigodu organizirati i voditi nedjeljno bogoslužje. Studentica treće godine Evanđeoskog teološkog fakulteta Marijana Čizmanski bila je zadužena za vođenje cjelokupnog bogoslužja.

U službu slavljenja molitvom i pjesmama okupljene je uvela Sara Paluh, pročitavši 100. psalam. I djeca su, po prvi puta, dobila prigodu voditi slavljenje pjesmom i pokazivanjem rukama. Nitko od nazočnih nije mogao ostati ravnodušan na njihov predan nastup, a cijeloj će crkvi svakako najbolje ostati u sjećanju da je „kapetan broda Isus!“ Tim za slavljenje sudjelovao je s dvama glazbenim prilozima, dok je student druge godine teologije Aleksandar Dega iznio okupljenima današnje potrebe mladih i pozvao na molitvu.

U svojoj je propovijedi, na temelju teksta iz Izl 17,8-16, Ela Magda govorila o Mojsijevoj borbi s Amalečanima. Kao što će mnogi ovih dana mahati zastavama za svoje nogometne timove, tako je Mojsije držao Jahvin stijeg – prazan štap – za obećanu pobjedu nad Amalečanima. Mojsije je bio svjestan da će se nove generacije suočavati sa svojim borbama te je preko Jošue morao prenijeti Božje obećanje da će on uvijek biti s njima, kao i zahtjev da se stariji mole za mlade. Kao i nove generacije Izraelaca, tako se i nove generacije danas suočavaju sa svojim borbama i potrebne su im molitve zajednice.

Bogoslužje je završilo pjesmom i blagoslovom. • (S. Tomin/IBA/GC)

Kamp mladih na Činti

Susret s Isusom

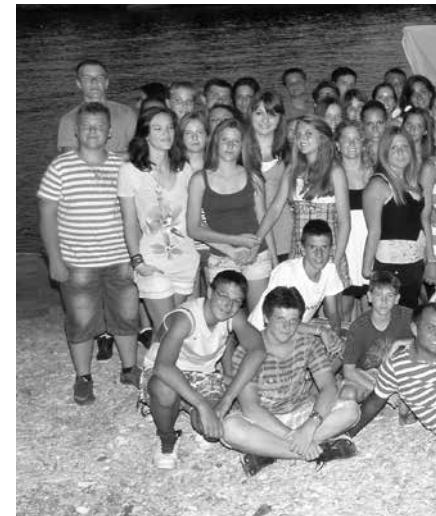
U ponedjeljak 30. srpnja završio je još jedan kamp za mlade na sve popularnijoj Činti na otoku Ugljanu

Deset dana prije završetka kampa bilo je teško povjerovati da će od šezdesetak toliko različitih pojedinaca uspjeti nastati tako povezana zajednica. Okupili su se mladi iz sedamnaest različitih mesta, iz četiri različite zemlje, a da ne govorimo o različostima u životnim okolnostima i osobnostima. Organizacijom programa i brigom za mlade ljude bavio se tim od trinaest volontera koji su na različite načine bili u akciji gotovo dvadeset i četiri sata na dan.

Važnost susreta

Dan je započinjao molitvom u masliniku koja nije bila obavezna, ali kako je kamp odmicao sve je više mladih prepoznavalo vrijednost tog posebnog vremena s Gospodinom. Nakon doručka i vremena za kupanje, mladi su se okupljali u malim grupama gdje su kroz biblij-

ske tekstove proučavali Isusove susrete s različitim ljudima. Svaki je taj susret bio osoban i poseban, a iz njih se moglo puno naučiti o tome kakav je Isus i kako on pristupa različitim ljudima s njihovim problemima. Nakon uvijek ukusnoga i obilnog ručka bilo je dovoljno vremena za odmor i druženje u hladovini, za kupanje ili šetnju do mjesta. Oni koji vole imati organizirane vrijeme mogli su

se uključiti u neku od ponuđenih radionica – učenje grčkoga i hebrejskog pisma, oblikovanje glinomolom ili ples. Svaki je dan bio bogat i sportskim događanjima, od onih uobičajenih poput nogometa i odbojke pa do turnira u badmintonu ili još atraktivnijeg bordanja na vodi ili popularnijeg „wejkanja“. Poslije večere cijela se grupa okupljala u amfiteatru s prekrasnim pogledom na more u koje

Krštenik
Lovro Grlić
pastorom
Sinišom
Hampom iz
Požege

Omladinska konferencija u Mačkovcu

Geni se! (Pokreni se!)

– Geni se! (Pokreni se! – na međimurskom) bio je naslov šeste po redu omladinske konferencije održane u Mačkovcu 25. i 26. kolovoza. Konferenciji je prisustvovalo stotinu i više mladih iz raznih krajeva Hrvatske i inozemstva (Austrije, Srbije, Slovenije te čak iz Brazila).

Gost govornik bio je pastor splitske Baptističke crkve Dražen Radman.

Govorio je o proroku Joni, razmotrivši njegov pokušaj

bijega, hladnu poslušnost i logičnu zlovolju. Prema riječima Mačkovčana, poruke su bile izuzetno zanimljive, poticajne, „svježe“ i relevantne za vrijeme u kojem živimo te ih kao mlade ljude motivirale da ne bježe od zadatka koji im je Bog dao, nego da izvršuju ono što je pred njih postavio.

Pastor Radman posebice je naglasio da mladost nije prepreka ili nedostatak pri služenju Bogu, nego je to naročita prednost.

Nakon jutarnje službe i ručka uslijedio je turnir u odbojci, a za kreativce je bila organizirana radionica izrade bedževa. Večernji program bio je ispunjen razli-

BC Sirač

Susret mladih u Siraču

Bog je vjeran i niti jedna kušnja nije prevelika da je čovjek ne bi mogao podnijeti te vjernicima daje obećanje da će sve dobro završiti.

Usprkos raznim ljetnim aktivnostima koje zaokupe mlade, trodnevna konferencija u Siraču od 13. do 15. srpnja okupila je pedesetak mladih iz Daruvara, Pakraca, Golubinjaka, Požege, Mošćenice, Virovitice, Piškorevaca, Subotice i Sirača. Gost govornik Drago Šorl iz Jesenica izazvao je prisutne pitanjima o njihovu osobnom hodu s Bogom i iskrenom slavljenju Boga bez obzira u kakvim se situacijama oni kao kršćani nalazili.

Konferencija je započela u petak večernjem bogoštovljem. Slavljenje je vodio bend sastavljen od mladih iz Pakraca i Sirača. U petak se razmišljalo o biblijskom retku iz 1 Kor 10,13. Bog je vjeran i niti jedna kušnja nije prevelika da je čovjek ne bi mogao podnijeti te vjernicima daje obećanje da će sve dobro završiti.

Nakon bogoštovla mladi su uživali u roštilju, raznim igrama i međusobnom zajedništvu.

U subotu ujutro propovjednik Šorl govorio je o svrsi patnje i kušnje u životima vjernika. Patnja koja zahvati Božje dijete proces je sa svrhom, a

svrha je patnje očitovanje Božje slave i duhovni razvoj vjernika.

Nakon jutarnjeg bogoštovlja i ručka mladi su se uputili u prirodu i usprkos velikoj vrućini subotne su poslijepodne proveli u sportskim igrama.

Na večernjem bogoštovljem okupio se najveći broj mladih, ali i onih malo starijih. Bilo je govora o četiri „testa“ koje Bog postavlja pred vjernike koji pate: test vjere, postojanosti, volje i molitve. Propovjednik Šorl na kraju je pozvao sve okupljene u male grupe na molitvu i zajedničku zahvalnost nebeskom Ocu.

Treći dan konferencije privukao i starije i mlađe na jutarnje nedjeljno bogoštovlje. Propovijed je govorila o povjerenju koje vjernici trebaju imati u Isusova obećanja u vremenu patnje i problema.

Tri su se dana na prvi pogled činila dugima, ali svu su sudionici imali prigode naučiti nešto novo, dok su neki dobili i poticaj na promjenu svojih životnih ciljeva. ● (SIBA/IBA/GC)

čitim doprinosima, skećevima, pjesmama te pozivom mladih da svoj život predaju Kristu.

Nedjeljnom bogoslužju i zajedništvu pridružili su se i svi

članovi BC Mačkovec. Vjerujemo da su svi prisutni mogli doživjeti ljepotu Božje prisutnosti i snagu njegova Duha – zaključuju mladi iz Mačkova. ● (IBA/GC)

Kršćanski malonogometni turnir u Siraču

Ekipa BC Daruvar odnijela pobjedu

Ni najavljena kiša nije spriječila trinaest ekipa da subotnji dan 2. lipnja provedu na kršćanskem malonogometnom turniru u Siraču

Osim prošlogodišnjih prvaka BC Mošćenica, na turniru su sudjelovale ekipa BC Zagreb 1 i 2, BC Malešnica M 21, *Dunamis* Zagreb, KC Riječ Života Zagreb, BC Koprivnica, BC Betanija, BC Osijek, BC Daruvar, EPC Osijek, The Forge i domaća ekipa *Sion* Sirač.

Jutro je započelo okupljanjem i zajedničkim doručkom svih igrača i navijača u *Sionu*.

Pjesme slavljenja vodio je sirački slavljenički bend, a iz Božje riječi propovjedao je pastor daruvarske baptističke crkve Ivan Špičak na temelju biblijskog retka: *Tko se teško srdi, bolji je od junaka, i kto nad sobom vlada, bolji je od osvojitelja grada* (Izr 16,32). „Ovaj nam redak prikazuje našu bitku i našeg protivnika“ – zaključio je pastor Ivan te upitao sudionike

mogu li odigrati turnir bez ljutnje i grubih riječi?

Nakon razigravanja u dvije skupine u četvrtfinale su se plasirale četiri najbolje ekipa. U polufinalu ekipa BC Drauvar bila je bolja od Dunamisa s 1:0, dok je ekipa Mošćenice savladala BC Betaniju i tako se plasirala u finale turnira.

Utakmica za treće mjesto nije se igrala nego se odmah

Ekipa BC Daruvar, fair play pobjednik turnira

pristupilo izvođenju slobodnih udaraca u kojem je ekipa Betanije bila uspješnija od Dunamisa. U velikom finalu između Daruvara i Mošćenice

DOJMOVI SUDIONIKA

Richard

Thank you for the friendly welcome we received on Friday. I had a great time in Sirac, I learnt many things during my time there

Josip

Na turniru mi je bilo odlično, vrijeme je bilo lijepo i gledao sam dobar nogomet. Uživao sam gledajući ekipu kako se bore

da postignu što bolji rezultat. Sirčani su bili super domaćini i veselim se novom turniru.

Danijel

Za ekipu *Mosaic21* ovaj je turnir bio fenomenalan, najvjerojatnije zbog fantastične jutarnje poruke koja je nama promijenila cijeli koncept turnira. Međutim, jedino što nam fali je zajedništvo. Previše se osjeti natjecateljski

duh i dolazi čak do nekog neprijateljstva na terenu. Nadam se da će se u budućnosti i to promijeniti.

Jasmin

Na turnir sam došao s ciljem igrati nogomet, sresti ljudе koje dugo nisam vidiо, družiti se, iako bude srećе osvojiti prvo mjesto. Svi zadani ciljevi su ispunjeni osim jednog, moja ekipa je ispala iz

skupine gol razlikom cca 1:20 i moram priznati da mi je ovo prvi turnir na kojem sam stvarno uživao igrajući nogomet. Poanta kršćanskog turnira bi trebala biti igranje nogometa i druženje, mislim da mnoge ekipе dolaze samo da osvoje turnir i pri tome ih nije briga što svojim ponašanjem štete lokalnoj crkvi. Moje mišljenje je da je ponašanje nekih ekipa i pojedinaca na ovom turniru bilo krajnje neprimjereno.

Poziv na spremnost

Omladinska konferencija u Daruvaru

U Baptističkoj crkvi Daruvar održana je 1. travnja Šesta omladinska konferencija. Tema je konferencije bila „Ostavljeni“, a Riječ je Božju propovjedao Nenad Kovačević, pastor BC Mačkovec

U subotu ujutro mladi su, na temelju biblijskog teksta iz Mk 13,1-27, razmišljali o najaktualnijem pitanju današnjice: „Što nas očekuje u budućnosti?“. Isus ukazuje na posljednje dane i upozorava nas da pazimo: da se ne uspavamo nego da

bdijemo, jer ne znamo kada će on ponovno doći.

Trilogija ostavljenih

U subotu navečer nastavljena je tematika s „trilogijom ostavljenih“. Isus u Mateju 25,1-13 iznosi pripovijest o deset dje-

vojaka, pet mudrih i pet ludihi. Tri su glavne pouke: 1. Budi spremjan, 2. Ne možeš posuditi spasenje, i, 3. Postoji vrijeme koje se naziva „prekasno“. Ako ne pomisljamo na drugi Isusov dolazak možemo se naći u velikim problemima. Pastor Nenad

ohrabrio je slušatelje i pozvao ih da „natoče ulja u svoje svjetiljke“, da prihvate Isusa kao svoga osobnog Spasitelja.

U nedjelju ujutro mladima su se pridružili i ostali članovi BC Daruvar te braća i sestre iz okolnih crkava. Crkva je bila prepuna, a zvuk pjesme daleko je odjekivao. Toga su jutra slušatelji razmišljali o pripovijesti o povjerenim talentima iz Mt 25,14-30. Zaključno je na-

Tradicija duga već petnaest godina

Kamp za mlade u Siraču

nakon 12 minuta igre rezultat je ostao 0:0 i pristupilo se izvođenju slobodnih udaraca u kojima je sreća bila na stranih novih starih pravaka BC Mošćenice.

Priznanje za najboljeg golmana dobio je Miro Metikoš iz BC Mošćenice. Iz iste ekipe je i najbolji strijelac turnira Dejan Belić, dok je najvažniji pehar, onaj za fair play, ove godine pripao BC Daruvar.

Nadamo se da će u budućnosti naše vladanje biti u skladu sa samim nazivom turnira (kršćanski). Sljedeće godine turnir slavi svojih 20 godina i tim povodom domaćini priredaju veliko iznenadenje za sve goste i ljubitelje ovog turnira. •(T. Petrušić/IBA/GC)

Petnaestu godinu za redom Baptistička crkva Sirač sa svojom bratskom crkvom *The Forge* iz Engleske organizira krajem kolovoza kamp za mlade u Siraču. Iz Engleske je stiglo četrnaesto mladih, većinom teenagerima koji su zajedno sa dvadesetak mladih Hrvata proveli devet dana u radu s djecom i mladima iz Sirača.

Jutra su provodili na igralištu uz razne igre, pjesme, svjedočanstva i poruku iz Božje Riječi. Rad s mlađim uzrastom djece do jedanaest godina vodila je Nicky, dok je pouke iz Božje riječi teenagerima prenosi Aš.

Ove je godine prvi puta započeo ozbiljniji rad s teenagerima. Po sljepodne je uza samu školu postavljen šator i potrebna tehnika za gledanje filmova. Sastanci su započinjali s nekoliko pjesama slavljenja i nakon toga bi se gledali isječci iz filmova kao što su Batman, Superman, Ironman. Nakon svakog je isječka pastor Matt komentirao poruku filma. Ovakvi su sastanci bili osvježenje za cijeli kamp i s time se planira nastaviti i sljedeće godine.

Večeri su bile u znaku slavljenja, a mladi su se okupljali pokraj crkve, na svježem zraku. Bilo ih je

pedesetak, većinom mladih i djece iz sela. Pjevalo se na hrvatskom i na engleskom u radosnom slavljenju Spasitelja. Večernje poruke izlagao je pastor Matt, naglašavajući izazov Božjega poziva.

Rezultati kampa već su očiti i vidljivi te za mlade sa Siona posao tek započinje. *Sjeme je posijano, a na nama je da se dobro brinemo o njemu i jednog dana vidimo plodove našeg zajedničkog rada na ovom kampu kroz kojeg nas je sve zajedno sam Isus Krist vodio i obilno blagoslovio* – naglašavaju mladi iz Sirača. • (SIBA/IBA/GC)

glaseno da „sve što imamo nije naše!”, jer sve pripada Bogu, našem Gospodaru koji će se vratiti. On zna što je najbolje za nas i trebamo iskoristiti ono što

nam je Bog dao, a tada nećemo biti na gubitku.

Veliki izazov

Sudionici konferencije zahvalni su Bogu na prelijepom vikendu i ohrabrenju za naredne dane. Organizaciji konferencije pomoći su i mladi iz siračke i pakračke crkve, kao i sestre iz BC Daruvar koje su pripremile zakusku. „Ova nam je konferencija” – kako zaključuje svoje izvješće M. Hunjek – „bila velik poticaj i izazov da ne posustajemo u vjeri i da budemo oprezni. Ne znamo kada će Isus doći, ali Isus dolazi! Jesi li ti spremni ako Isus danas dođe?“ • (M. Hunjek/IBA/GC)

“Ne znamo kada će Isus doći, ali Isus dolazi! Jesi li ti spremni ako Isus danas dođe?

Mladi iz BC Malešnica na bogoslužju u Cerni

Vrijedni ljudi cijenjeni su u društvu, a pogotovo na selu. Tako je vrijedna grupa mladih iz BC Malešnica, njih dvadeset i jedan, posjetila Baptističku crkvu u Cerni u razdoblju od 16. do 19. kolovoza

Vrijedne ruke mladih

Mladi iz Zagreba u Cerni

Gosti su stigli u četvrtak u podnevnim satima. Nakon napornoga puta, već su prvi dan prionuli poslu. Petero je njih otišlo kod obitelji Krizmanić ličiti kapiju, dok su ostali kreнуli u upoznavanje Cerne. U šetnji su također našli način da drugima budu na blagoslov, jer su usput kupili smeće na koje bi naišli. Neki su ih ljudi čudno promatrali, ali je svjedočanstvo posijano. Mladi su također posjetili i neke vjernike iz crkve.

Rad oko crkvene zgrade

Petak je bio jedan od možda najtežih dana. Posla je bilo dosta, a sunce je nemilice pr-

zilo. Prijepodne su se mladi podijelili u dvije grupe. Jedna je grupa otišla kod obitelji Kovačić unijeti ogrjev te pomoći u nekim kućanskim poslovima. Druga je pak otišla dovršiti ličenje kapije. Ostatak je dana iskorisiten u radu oko crkvene zgrade. Nakon ispunjenoga radnog dana njih je nekoliko posjetilo sestru u Kristu, baku Nadu Rohaček te je razveselilo pjesmama i vedrim razgovorom.

Za subotu je domaćin organizirao radni izlet u Piškorevce kod obitelji Turinski koji su ih gostoljubivo primili, a mlađi su vrijedno pomogli radom

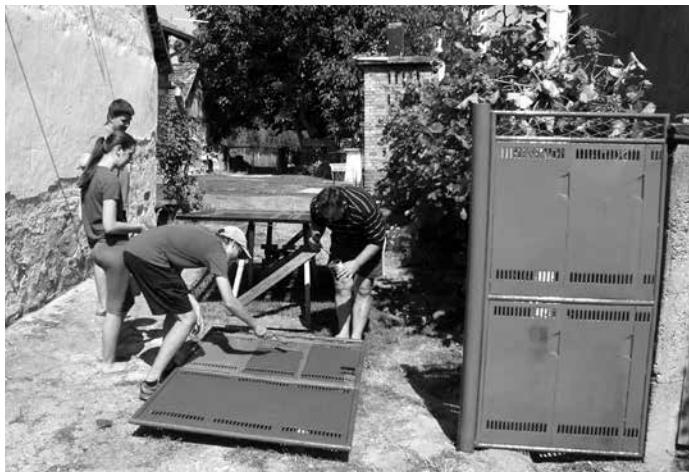
na plantaži lješnjaka. Nakon povratka u Cernu Daniel Krizmanić organizirao je za njih druženje s mladima iz toga kraja. Poruku iz Božje riječi iznio je brat Josip Dobutović. Čitao je iz Ef 5,8-14 naglasivši da su vjernici sada djeca svjetla u Gospodinu i trebaju živjeti kao djeca svjetla.

Zajednička služba

Nedjelja je bila vrijeme za odmor i proslavljanje Boga. Ovom su prigodom BC Cerna i BC Andrijaševci imali zajedničku službu s mladima. Mladi iz BC Malešnica otpjevali su nekoliko pjesama, a Daniel

Kreko iznio je svoje svjedočanstvo o životu s Bogom. Potom je Danijel Krizmanić propovijedao iz 1 Pt 1,3-9 istaknuvši kako vjernici danas prolaze kroz mnoge probleme u životu koji iskušavaju njihovu vjeru, isto kao što su to doživljavali i apostoli za svojega života. No apostol Petar tvrdi da je Bog vrijedan našega štovanja unatoč patnjama, jer smo od njega primili vječnu baštinu.

Mladi iz Zagreba morali su naposljetku krenuti svojim domovima, ali Cerna će ovo ljeto pamtitи vrijedne ruke mladih iz BC Malešnica. • (J. Dobutović/IBA/GC)

BC Rijeka

Ozbiljan rad traži i vrijeme i trud

Razgovor s riječkim pastorem Giorgiom Grljom, povodom njegova izbora za novoga predsjednika Protestantsko evanđeoskog vijeća

■ Na koja ćeš područja djelovanja, kao novi predsjednik PEV-a, posebno usmjeriti svoja nastojanja? Na jaču pojavnost u medijima, posebice što se tiče aktualnoga i pravodobnog reagiranja na društveno-politička i crkvena zbivanja, ili se pak više usredotočiti na jačanje identiteta i proširenje „pevovske“ platforme među protestantskim crkvama u zemlji?

I na jedno i na drugo. Nai- me, da bi prisutnost vjernika i crkava protestantske baštine bila u javnosti reprezentativna i promišljena, potrebno je raditi na proširenju platforme djelovanja. Zato smo promjenom Statuta otvorili prostor ne samo tradicionalnim protestantskim crkvama, nego i novonastajućim denominacijama koje traže svoje mjesto pod hrvatskim suncem. Pri promjeni Statuta, Predsjedništvo PEV-a vodilo se mišlju da takva platforma, koja je sada već dvadeset godina pri-

sutna u Hrvatskoj, može biti glas koji će javnost bolje čuti.

Naš pak javni govor još uvijek pati o djetinjih boljki i kompleksa te će se na tome trebati poraditi. Naša su nas tradicija i društveni odnosi u velikoj mjeri obilježili, a to se ne mijenja lako ni brzo. No,

pomaka ima i zato valja biti optimističan.

■ Koje su planirane aktivnosti PEV-a u narednom šestomjesečnom razdoblju? Postoji li nekakav dugoročan program PEV-a za naredno četverogodišnje razdoblje?

Uskoro očekujemo prvu sjednicu Predsjedništva u nešto promijenjenom sastavu, a do kojeg je došlo po odlasku biskupa Jendrička u mirovinu. Na toj bi sjednici trebalo biti riječi o tim planovima. Web stranica, vizualni identitet PEV-a, pokroviteljstvo nad susretom pastora na skrom Global Leadership Summitu, baza podataka o svim članicama PEV-a i inicijativama, prve su stvari koje se nadaju u nadolazećem razdoblju. No, budući da su svi članovi predsjedništva ionako okupirani svojim drugim obvezama, valjat će nam dozirati snage i projekte kako bi posao mogao biti kvalitetno odraden.

■ Uz pastorskiju službu u BC Rijeka te rad u Izvršnom odboru SBC u RH, a uz to i djelovanje kao glavnog urednika IBE – eto i još jedne službe. Koliko će biti slobodnog „mješta“ u inače već gustom rasporedu za kvalitetno obavljanje i nove službe u PEV-u?

Pristanak na preuzimanje odgovorne službe predsjednika PEV-a uslijedio je nakon dugo razmišljanja, molitve i razgovora sa starješinstvom mjesne crkve. Svi smo svjesni da ozbiljan rad na bilo kojem polju traži i vrijeme i trud, pa tako i ovaj, i zato ćemo morati tražiti način kako da previše ne trpi moj prvenstveni poziv, a to je služba pastora u Baptističkoj crkvi Rijeka. Možda će u budućnosti morati doći do „preslagivanja nekih kockica“ u mozaiku, ali o tome je u ovom trenutku prerno govoriti. ● Razgovor vodio Ruben Knežević

p.p. 67, 40000 Čakovec, tel.: 040/363-656,
E-mail: radio.val@post.t-com.hr
web: www.twr-hrvatska.org
SMS: 095 84 88 705

2012.

PODRUČJE PRIJAMA - EUROPA
SREDNJI VAL - 1395 KHz (AM)
Hrvatski jezik

pon. 21:30-22:00 „Kroz Sveti pismo“ - dr. J. Vernon McGee
ut. 21:30-22:00 „Kroz Sveti pismo“ - dr. J. Vernon McGee
sri. 21:30-22:00 „Kroz Sveti pismo“ - dr. J. Vernon McGee
čet. 21:30-22:00 „Kroz Sveti pismo“ - dr. J. Vernon McGee
pet. 21:30-22:00 „Kroz Sveti pismo“ - dr. J. Vernon McGee
sub. 21:30-21:45 „Radosna vijest“ - Mladen Jovanović ili
sub. 21:30-21:45 „S穴ret s Isusom“ - dr. sc. Josip Mikulić ili
sub. 21:30-21:45 „Sola fide“ - mr. Damir Pintarić
sub. 21:45-22:00 „Riječ za danas“ - Douglas i P. Schroeder
sub. 22:00-22:30 „Dodir“ - dr. Charles F. Stanley
ned. 21:30-21:45 „S穴ret s Isusom“ - dr. sc. Josip Mikulić ili
ned. 21:30-21:45 „Propovijedaj Riječ!“ - dr. Josip Horak

TWR emitira radio program na više od 200 svjetskih jezika i dijalekata (www.twr.org)

Žiro račun: 2360000-1101473413, devizni račun:
IBAN: HR6923600001101473413 Swift: ZABA HR 2X

p.p. 67, 40000 Čakovec, tel.: 040/363-656,
E-mail: radio.val@post.t-com.hr
web: www.twr-hrvatska.org
SMS: 095 84 88 705

2012.

PODRUČJE PRIJAMA - NOVA GRADIŠKA I OKOLICA
UKV - 98,1 MHz (FM)
Radio Nova Gradiška

ned. 08:05-08:35 „Dodir“ - dr. Charles F. Stanley

INTERNET RADIO
www.twr-hrvatska.org

Radio emisije možete slušati i preko telefona i to na 8 jezika:

01/6418970 hrvatski jezik
01/6418971 srpski jezik
01/6418972 talijanski jezik
01/6418973 njemački jezik
01/6418974 engleski jezik
01/6418975 albanski jezik
01/6418976 češki jezik
01/6418977 slovenski jezik

Na hrvatskom jeziku nudimo 9 različitih emisija:

1. „Kroz Sveti pismo“
2. „Riječ za danas“
3. „Dodir“
4. „Radosna vijest“
5. „Sola gratia“
6. „Sola fide“
7. „Vrijeme za priču“
8. „Kruh naš svagađašnji“
9. „Propovijedaj Riječ“

Nakon preslušane poruke ili emisije, na telefonskoj sekretarici možete usmiriti svoj komentar ili naručiti ponudenu duhovnu literaturu.

„Jednoga čemo dana ponovno začuti molitvu u Parlamentu“

Poziv britanskim baptistima na predanje učeništvo

Nije dovoljno podizati ruke i pjevati o Isusu na kršćanskim skupovima. Kristu je daleko više stalo do toga da njegovi učenici vrše njegovu volju.

Američki baptistički sociolog prof. Tony Campolo (Philadelphia, Pennsylvania) pozvao je britanske baptiste na predanje učeništvo: *Trebamo živjeti na način kako je Isus živio*, rekao je sudionicima gođišnje skupštine Britanskog baptističkog saveza koja je održana od 4. do 6. svibnja u Londonu. *Nije dovoljno podizati ruke i pjevati o Isusu na kršćanskim skupovima. Kristu je daleko više stalo do toga da njegovi učenici vrše njegovu volju. O tome nam Biblija jasno govori. Pozvani smo izaći u susret potrebnama siromašnih i zauzimati se za pravdu.*

Ako to ne učinimo, baptistički će pokret umrijeti, rekao je Campolo. S druge strane, baptisti ne trebaju brinuti zbog činjenice rastuće sekularizacije u Velikoj Britaniji: *Isus će vas upotrebljavati unatoč vašim nedostacima*. Campolo je savjetovao sudionicima konferencije da započnu dan s petnaestak minuta tihe meditacije, kako bi otvorili svoja bića Duhu Svetome: *Želi li baptistički pokret budućnost, tada su mu potrebni istaknuti pojedinci, ispunjeni Duhom Svetim*.

Agu Irukwu pastor je jedne od najbrže rastućih kr-

šćanskih zajednica u Europi, „Isusov dom za sve narode“ u Londonu. On je podsjetio baptiste da *Bog nije zaboravio ovu naciju. Stanje kršćana u Velikoj Britaniji nije tako loše kako to sugeriraju novinski naslovi. Iza kulisa, Bog gradi svoju Crkvu. ... Jednoga čemo dana ponovno začuti molitvu u Parlamentu. Jednoga če dana crkva u Velikoj Britaniji biti jedna crkva. Jednoga dana ulice ovoga grada i cijele nacije bit će ispunjene rijekama njegove ljubavi. Bitno je da kršćani imaju takvu viziju za budućnost. Ranu je Crkvu pokretala vizija*. Irukwina je

crkva osnovana 1994. s dvije stotine vjernika kao londonski ogrank karizmatske crkve u Nigeriji. Danas se svake nedjelje na bogoslužju okuplja više od dvije tisuće vjernika.

Po prvi su puta kršćanski festival organizirali mladi, a nazaločilo mu je oko 700 posjetitelja. Na poziv pastora za mlađe Daniela Shillingforda (London) odluku za Krista donijelo je četrdesetak sudionika.

U Baptistički savez Velike Britanije uključeno je dvije tisuće crkava s oko stotinu i četrdeset tisuća vjernika. • (K. Rösler/EBF/IBA/GC)

Zalaganje Svjetskoga saveza baptista

Za jedinstvo baptista diljem svijeta

Prema informacijam iz srpnja o. g., Svjetski savez baptista (Baptist World Alliance, BWA) primio je dvije nove članice te izvijestio o napretku u poboljšanju odnosa među baptistima diljem svijeta.

Reformirana baptistička konvencija u Ruandi, čiji je predsjednik Faustin Bashaka naznačio na godišnjem okupljanju Skupštine BWA u Santiagou (Čile), službeno je primljena u članstvo BWA. Ta je konvencija osnovana 2005., a obuhvaća više od 12 000 članova u 34 crkve i četvrtu je članica BWA iz te afričke zemlje. U BWA su

također primljene i *Slobodne baptističke crkve Burundija* sa svojih 70 crkava i više od 8000 vjernika. Burundi graniči s Ruandom.

Prema evidenciji iz srpnja 2012., BWA uključuje 223 članice u 120 zemalja.

Članice Skupštine BWA Glavnog vijeća, na svome godišnjem okupljanju, podržali su nastavak dijaloga između BWA i američkog Južnobaptističkog saveza (Southern Baptist Convention, SBC). Čelnici BWA i SBC održali su zajednički sastanak u prosincu 2011.

George Bullard, područni tajnik BWA za Sjevernu Ameriku i glavni tajnik američkog Sjevernobaptističkog udruženja (North American Baptist Fellowship, NABP) bio je članom delegacije koja se susrela s predstavnicima SBC. Izjavio je svoju zahvalnost što je glavni tajnik BWA Neville Callam potaknuo prvi susret s predstavnicima SBC tijekom 2011. SBC je prethodno povukao svoje članstvo iz BWA u 2004., ali je 13. travnja iste godine ipak zaključeno da će se vodstva obiju organizacija „sastajati bar jednom

godišnje poradi nastavka dijaloga“.

Iako se ne očekuje da će se pokrenuti pitanje ponovnog članstva SBC u BWA, članovi Skupštine BWA razumijevaju ove razgovore kao korake prema uspostavi skladnih odnosa među baptistima diljem svijeta.

BWA također izvješćuje o nastojanjima na uspostavi jedinstva među nekim baptističkim organizacijama u Africi i Indiji te izražava svoju podršku svim pokušajima na pomirenju i rješavanju sporova. • (BWA/GC)

Hrvatska baptistička povjesnica

Povijest i razvoj baptističkih crkava u Plaščanskoj dolini

2. dio – Od 1941. do najnovijega vremena

“Radosno je gledati, da članovi i prijatelji vole svog propovjednika, brata Vezmara, i da ga smatraju njihovim vođom. U tome je nada za budućnost. Ljubav i povjerenje je čvrst temelj crkve. (...) (Glas evanđelja 1-2/1941, str. 11.)

Ruben Knežević

Razdoblje Drugoga svjetskog rata

Uoči rata postoji u Lici pedesetak krštenih baptističkih vjernika te stanovit broj mlađih i prijatelja crkve koje će propovjednik Václav Zbořil lijepo opisati u svome izvješću početkom 1941:

■ Radosno je gledati, da članovi i prijatelji vole svog propovjednika, brata Vezmara, i da ga smatraju njihovim vođom. U tome je nada za budućnost. Ljubav i povjerenje je čvrst temelj crkve. (...) (Glas evanđelja 1-2/1941, str. 11.)

Ovo je respektabilan broj uzme li se, primjerice, u obzir

da je katolika u plaščanskoj župi sv. Ane tada bilo najviše stotinu i pedeset. Tijekom rata broj se vjernika u Lici povećava na dodatnih pedeset i dvoje – premda je početkom rata bilo strogo zabranjeno održavati bogoslužne sastanke. Zanimljivo bi bilo istražiti motive i prelaske ličkoga pravoslavnog stanovništva na baptističku vjeru prije nego na katoličku, s obzirom na ratne strahote i progone, budući da su se slična kretanja odvijala i na području Banovine. Svi su ovi novi vjernici kršteni neposredno poslije rata. Tijekom ljeta 1945. održana su dva krštenja, a 15. listopada 1945. kršteno je još dvadesetak vjernika na rijeci Dretulji (kod Ražulja) i to vrlo rano izjutra, između 4 i 6 sati. Krštavao je Đuro Vezmar.

Komunističke su vlasti naumile sprječiti to krštenje te su postavili stražare duž plaščanskih rijeka od sedam sati ujutro do ponoći, ali su ih baptisti ipak preduhitrili.

Tijekom rata četiri su baptistička vjernika poginula, a deset ih je umrlo od tifusa. Pridodavši, međutim, novokrštene obraćenike iz ratnoga vremena te novoprdošle vjernike, nakon završetka rata ličkih je baptista – prema izvješću Ilijie Vezmara na prvoj konferenciji Saveza BCO Hrvatske održanoj od 1. – 3. studenoga u Zagrebu – bilo krajem 1945. stotinu i dvanaest. Konferenciji su nazočili i Đuro Vezmar, Milanko Ogrizović, Ljuba Miščević (1915. – 2003.) te od omladine B. Korolija, M. Kosanović i braća Pešuti.

Petar Dereta, voditelj baptističke zajednice u G. Poloju, 1941.

Ljuba Miščević (ud. Kosanović) i Milan Kosanović, oko 1970.

U ratnom je vremenu započeo rad na području Trojvrha i Cerovnika. Vjernici iz selâ Turkalji, Trbojevići i Prodanovići okupljali su se u Trbojevićima „kod Lazara i Soke Todine“ (“Soka Todina” vjerojatno je Sofija koja je bila udana za Todora Trbojevića), a skupove je vodila spomenuta Ljuba Miščević, poslije udana Kosanović. Za ono je doba bila znatno obrazovanija od svojih suseljana, svršivi četverogodišnju osnovnu školu i četiri godine pučke škole. Poslije rata redoviti će se vjerski sastanci na tom području prestati održavati, a vjernici će se priključili crkvi u Plaškom nakon što je ondje 1954. kupljena zgrada za bogoslužne sastanke. Iz Trojvrha su redovito pohađali bogoslužja u Plaškom Ljuba i Stjepan Turkalj s djecom (i kod njih su se povremeno održavala bogoslužja) te neki drugi članovi obitelji Turkalj i Trbojević. Uoči i za vrijeme rata pojavljuju se i prvi baptistički vjernici u Kuniću. Ondje će se također povremeno održavati bogoslužja u kući Rade i Marte Kosanović. Njihov se sin Milan vjenčao s Ljubom Miščević, a kći Ljubica udala se za Milu Vorkapića. Godine 1950. obitelj Kosanović preselila je u Bogdanovac (današnji Novi Antunovac), dok su Vorkapićevi poslije preselili u Viroviticu. Obje su obitelji sudjelovale u radu svojih novih mjesnih crkava.

Tijekom rata započela je i suradnja s manjom zajedni-

com vjernika baptista koja se od 1942. okupljala u Gornjem Poloju na Kordunu (četrdesetak km udaljenom od Plaškog) pod vodstvom Petra Derete (1919. – 1996.). Đuro i Ilija Vezmar posjećivali su vjernike na Kordunu dolazeći biciklom kroz šumu ili pješice, a vjernici iz G. Poloja i okolice (P. Dereta, Milovan Šarac, Stevo Vuletić i dr.) uzvraćali su posjete. Došlo je do novih obraćenja u G. Poloju i svi su ti vjernici bili kršteni u listopadu 1945. u Plaškom, budući da se G. Poloj tijekom rata vodio kao misijska stanica ličkih baptista.

Previranja u crkvi krajem 1940-ih

Smjena generacija i migracije vjernika u gradove

Godine 1946. baptisti u Lici i nadalje brojčano rastu. Tada je već 169 članova, što je i najveći ikada zabilježen broj baptističkih vjernika u Lici. Tamošnje baptističke zajednice ulaze, međutim, u poslijeratno razdoblje i nadalje bez zajedničkoga molitvenog doma, ali i bez punovremenoga misijskog radnika koji bi pastoralno pokrivaо ovo relativno veliko područje. Po svršetku rata mnoge su seoske crkve ostale zatečene najprije teškim ratnim posljedicama (ljudski gubici, popaljene i opljačkane kuće), a potom i novim društvenopolitičkim ali i gospodarsko-kulturnim uvjetima. Negdašnji načini evangelizacije i vođenja crkvenoga života pokazuju se nedostatnim. Prijeratni baptistički pioniri u seoskim sredinama – ponajprije J. Jekić na Banovini i Đ. Vezmar u Lici – ne uspijevaju ostvarivati čvršću suradnju s novim mlađim i školovanim vodstvom baptista u Hrvatskoj te nastaju višegodišnje nesuglasice koje se negativno odražavaju i na crkveni život u lokalnim zajednicama. U siromašnim je sredinama posebno bilo osjetljivo pitanje dopreme i „pravedne“ distribucije humanitarne pomoći koju se velikim dijelom slale i baptističke organizacije iz inozemstva. Počevši od 1947. predstavnici hrvatskoga baptističkog saveza u više navrata dolaze u Liku

Otisak pečata
Ličko-
goranskog
crkvenog
okružja sa
sjedištem u
Plaškom

kako bi se nakupljeni problemi riješili.

S druge strane, lička su sela suočena s migracijom mlađih na školovanje i zaposlenje u veće gradove: Ogulin, Karlovac, Rijeku, Zagreb, a sve se više razvija i Plaški kao najbliži regionalni centar. Vodeći ljudi u hrvatskom baptističkom savezu uviđaju stoga potrebu izgradnje ili kupnje zgrade za crkvu upravo u Plaškom, dok se negdašnja lokacija u Janjoj Gori više ne razmatra. Godine 1947. rasformirano je negdašnje okružje Lika, a osnovana je crkvena općina Plaški-Lika sa stanica Trojvrh, Zebić, Janja Gora, Blata i Begovac. Krajem 1955. ona se navodi u saveznoj statistici samo kao Begovac-Plaški s odgovornom osobom Đurom Vezmarom, dok su u statistici iz 1958. prikazane tri crkvene stanice: Plaški, Begovac i Janja Gora. U statistici iz 1968. navode se samo Plaški i Blata, a takav će podjela ostati do 1991.

Zbog migracije mlađih ljudi poradi školovanja i zaposlenja, broj vjernika u Lici opada, a

“Godine 1954. kupljena je derutna zgrada u Plaškom koju su vjernici počeli obnavljati za održavanje bogoslužja”

osuo se i stanoviti broj članova koji se priključio neposredno poslije rata motiviran primarnjem humanitarne pomoći i materijalnim probicima. Sredinom 1950-ih članstvo će se ustaliti na broju od pedesetak vjernika. U tadašnjoj državi u kojoj je vjeri i religiji bilo namijenjeno „odumiranje“ nije više bilo većih progona od strane pravoslavnog svećenstva. Međutim, u razdoblju od 1945. do oko 1970. vjernici su trpjeli povremene progone od komunista i njihovih simpatizera, budući da baptisti tijekom rata nisu izravno podržavali partizanski pokret. Komunisti ili pojedinci po njihovu nalogu običavali bi maskirani upadati na bogoslužja te bi pretukli koga bi god stigli. I danas je nekoliko živućih svjedoka ovih događanja.

Osnivanje Goransko-liko-baptističkog crkvenog okružja

Dana 7. ožujka 1954. osnovano je u Dugoj Resi Goransko-liko-baptističko crkveno okružje sa sjedištem u Plaškom – onđe vjerojatno zato što je sa svojih pedesetak vjernika Plaški bio najveća crkva u okružju, a kupnja je zgrada za molitveni dom bila pred ostvarenjem. Na sastanku je i zaključeno da se „s time požuriti“. Formiran je okružni crkveni odbor s prvim predsjednikom Franjom Vrbancem (1902. – 1996.) iz Severina na Kupi. U prvoj odboru bili su od Ličana uključeni Milanko Ogrizović i Ilija Vezmar. Crkveno okružje obuhvaćalo je crkve u Severinu na Kupi, Dugoj Resi i Lici

(Plaški i Blata) te crkvu u Rijeci koja je tada bila u začetku. U 1980-im priključit će se i stanice u Zadru i Obrovcu. Naziv će se okružja tada promijeniti u *Primorsko-goransko-liko-baptističko crkveno okružje*, a djelovat će do početka 1990-ih. Predsjednici okružnog odbora bili su Franjo Vrbanac, Ivan Sečen iz Severina n/K, Stevan Vuletić, Franjo Klem, Slavko Blažek, Stevan (Stevo) Vezmar, Károly Tary te Nikola Knežević (1928. –) iz Rijeke koji je tu službu obnašao posljednjih 19 godina, od 1971. do 1989. Okružni odbor skrbio se – u suradnji s republičkim i federalnim savezom – za duhovni i crkveni rad u okružju, izgradnju molitvenih domova i ordinaciju crkvenih službenika. Iz ličkih crkava članovi okružnog odbora bili su u raznim mandatima Ilija Vezmar, Milanko Ogrizović, Stevan Vezmar, Stevan Vuletić, Stjepan Turkalj, Mane Pešut, Milan Ogrizović i Mićo Pešut, dok su kao crkveni delegati nazočili i Đuro Vezmar, Milan (Mišo) Pešut (1942. –), Ivica Turkalj, Branko Ogrizović, Jovanka Vuletić, Ranko Buretić, Enoh Ogrizović i Danijel Ogrizović.

Đuro Vezmar posjećivao je crkve u okružju i prije formiranja okružnoga crkvenog odbora, ponavljao je svakako spomenuti i njegove posjete Opatiji odmah poslije 1945. kada je, uz Franju Vrbanca, kratkotrajno bio dušobrižnikom tamošnje manje evanđeoske zajednice sklene baptistima, a koja će se poslije većim dijelom priključiti *Kristovoj crkvi slobodne braće* u Rijeci.

Kupnja zgrade za crkvu u Plaškom

Godine 1954. kupljena je od Vase Klipe derutna zgrada u Plaškom koju su vjernici počeli obnavljati za održavanje bogoslužja. Prethodne godine donesen je *Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica* u Jugoslaviji koji je formalno-pravno izjednačio sve vjerske zajednice i otvorio mogućnosti za legalnu kupnju i gradnju crkvenih objekata. Ipak je naknadno, pri prvoj obnovi zgrade za potrebe crkve, bilo stanovitih poteškoća s općin-

Lički vjernici ispred nove crkvene zgrade u Plaškom, 1954.

Prigodom ordinacije Steve Vuletića u Plaškom, 1963. Stoe: Adolf Lehotsky (lijevo) i Franjo Klem (desno)

skim vlastima te je, primjerice, na sjednici BCO u NR Hrvatskoj (16. prosinca 1956.) dogovoreno pisanje predstavke. Također se tada istražuju mogućnosti za dolazak punovremenoga misijskog radnika na ličko područje.

Iste je godine (1954.) započeo s radom *Baptistički teološki seminar* u Zagrebu (poslije preseljen u Daruvar te potom u Novi Sad) u kojemu će se nakon nekoliko godina formirati prvi profesionalni propovjednici (pastori) u zemlji. Pojedini studenti aktivirali su se u crkvama i prije dovršetka

studija. Neki su lički vjernici tako predložili Josipa Doračića za Plaški, a razmatrala se i mogućnost dolaska Nikole Kneževića. Međutim, Liku do 1960. ostaje i nadalje bez punovremenoga misijskog radnika. Te godine članstvo broji 57 vjernika uz petnaestoro djece, a pokrenuta je i ideja o iniciranju rada u Gospiću koja, nažalost, nije realizirana.

U sklopu svoga obilaska baptističkih crkava u zemlji, Liku je 1955. posjetio američki misionar John Allen More (1912. – 1996.) iz *Odbora za inozemne misije američkih*

Južnih baptista (Foreign Mission Board, FMB). On je bio odgovorna osoba FMB-a za pomoć razvoju baptističkoga rada u negdašnjoj Jugoslaviji. O posjetu je napisao nekoliko članaka u američkim baptističkim časopisima u kojima je objavljena i fotografija bogoslužja u Begovcu koje je vodio Đuro Vezmar.

Stevan Vuletić – prvi punovremeni propovjednik u Plaškom

Stevan (Stevo) Vuletić (1929. –) potječe iz baptističke zajednice u Gornjem Poloju, a ličke

baptiste upoznaje 1944. za vrijeme Drugoga svjetskog rata, još kao dječak. Tada prvi puta posjećuje Janju Goru i Blata. Kršten je 15. listopada 1945. na već spomenutom krštenju. Nakon odsluženja vojnoga roka, polaznikom je 1954. prve generacije studenata *Baptističkoga teološkog seminar* u Zagrebu. Godine 1958. dovršava školovanje, a 1960. vjenčava se s Jovankom Čirić (1936. –). Vraćaju se u Gornji Poloj gdje uz svakodnevni seoski rad služe nedjeljom u tamošnjoj maloj vjerničkoj zajednici. Tijekom ljeta posjećuju Plaški i pomažu pri obnovi crkvene zgrade. Okružni odbor donosi u kolovozu 1960. odluku da Stevo Vuletić preuzme propovjedničku službu u Lici, „jer to iziskuje velika potreba rada u onom kraju, jer je crkva raštrkana i nema sastanaka do jednom u tjednu ... tako da bi se djelo Božje obnovilo u onom kraju“. Trebalo je, međutim, pričekati nekoliko mjeseci dok se ne uredi stan za propovjednika. Konačno je 11. studenog 1960. svećano otvoren novi molitveni dom, a Stevo Vuletić uveden je u propovjedničku službu u Plaškom. O počecima

svoje službe u Lici S. Vuletić piše u autobiografiji:

U samom mjestu Plaški nije se održavala zajednica sve dok za tu svrhu nije kupljena jedna stara kuća na broju 101 (adresa će poslije biti Save Kosanovića 20, op. R. K.) koja je postepeno preuređivana, a nešto i dogradivano. Tada su sve kućne zajednice iz Blata, Zebića, Janeje Gore, Kunića sastajale se u Plaškom, sa početkom 1954.

■ ... Supruga i ja smo se nastanili u Plaškom ne da preuzmem rad i vodstvo crkve već smo se uključili u rad koji je crkva vodila. Ne bi mogli reći da smo im donijeli nešto novo. Jovanka je počela s djecom i naraštajcima, mislim da je to radila predano i veći broj njih se predao Bogu. Ja sam propovijedao ali ne samo ja nego i druga braća koja su to i ranije radila. Crkva je nešto dobivala od nas, ali čini mi se da smo mi više učili od njih ...

Stevo Vuletić ordiniran je za propovjednika u Plaškom 25. kolovoza 1963. Službu rukopolanja vodili su Adolf Lehotsky i Franjo Klem. U svome izvješću u tadašnjem *Glasniku* Adolf Lehotsky (1903. – 1987.), tadašnji direktor Baptističke teološke škole u N. Sadu, napisat će:

■ ... Treba istaći jedinstvo odbora i cele crkve kojim je doneta odluka o ordinaciji i velika radost i priznanje koje je crkva javno iskazala svom propovedniku i njegovoju supruzi. Zahvalnim srcem se može konstatovati oživljenje verujućih tog kraja... (*Glasnik*, 10-1963, str. 156.)

Sredinom 1960-ih obavlja se još jedna manja adaptacija molitvenoga doma u Plaškom, a uređuje se i dvorište. Vuletić ostaje u Plaškom do 28. kolovoza 1967., a od 1. rujna 1967. po odluci Saveza baptističkih crkava u SFRJ preuzima propovjedničku službu u Leskovcu (Srbija). Nakon odlaska Vuletićevih ostaje velika praznina u Plaškom, koju okružni odbor nastoji umanjiti češćim posjetima vodećih vjernika iz okružja i zemlje. Bilo je i razmatranja o dovođenju pojedinih puno-

Milan Ogrizović, voditelj crkve u 1970-im i 1980-im, sa suprugom Marijom, oko 1960.

vremenih propovjednika (Branimir Bajer, Marijan Hlastan), ali nije se postigla suglasnost. Indikativno je izvješće Stevana Vezmara na sastanku okružnog odbora 28. travnja 1968. u Severinu na Kupi:

■ Nama bi trebao čovjek koji bi bio u službi Evanđelja, a slobodan od drugih poslova. Osjeća se velika praznina, i ta stvar je još uvijek neriješena. Ne znamo što da poduzmemo.

Premda ostaju bez punovremenog propovjednika, baptisti u Lici i dalje su marljivi u evangelizacijskom radu. Krajam 1972. izvješćuju da opet postoji mogućnost obnavljanja rada misijske stanice u Trojvruhu, gdje ima „dosta prijatelja“. Sastanci su se počeli održavati u iznajmljenoj sobi, no već sredinom 1973. nije više bilo prostornih mogućnosti za nastavak ovoga rada.

Nakon sedam godina Vuletićevi se vraćaju u Hrvatsku u proljeće 1974. kada će se opet djelomično aktivirati u radu u Lici. Poslije će do umirovljenja (1991.) ponovno služiti u Hrvatskoj: najprije na Banovini te potom u Sisku i Zadru, a nakon 1995. jedno kraće vrijeme ponovno u Lici. Danas žive u Karlovcu.

Gradnja i adaptacija molitvenih domova u Blatima i Plaškom Milan Ogrizović voditelj crkve

Godine 1966. u Plaški se vratio Milan Ogrizović (1918. – 1988.) koji je još 1950. sa suprugom Marijom, rođ. Pešut (njezina majka Milka bila je sestra prvoga ličkog baptističkog pionira Rade Pešuta), odselio u Šid gdje je radio kao krojač. Bio je aktivno uključen u rad tamošnje baptističke crkve, a postavljen

je i starješinom. Po povratku u Plaški, gdje je otvorio krojačku radnju, također je veoma aktivan u crkvi. Nakon odlaska S. Vuletića u Leskovac, Milan Ogrizović voditelj je zajednice u Plaškom. Na prijedlog plaščanske crkve ordiniran je za đakona 15. listopada 1978.

Premda je u Plaškom crkvena zgrada bila u funkciji, bogoslužja su se paralelno odvijala i u Blatima u kući Milanka Ogrizovića od 1955. te sve do njegova preseljenja u Petrinju sredinom 1960-ih. Potom se narednih dvanaestak godina bogoslužja u Blatima nastavljaju održavati u kući Stevana (1928. – 2009.) i Mileve Vezmar. Prijava SUP-u Ogulin o otvaranju „lokala koji će isključivo služiti za održavanje vjerskih skupova“ datirana je s 1. listopada 1964., a kao odgovorna osoba prijavljen je Stevo Vuletić. Prvotna okupljanja u domu Ogrizovićevih vjerojatno nisu bila prijavljena jer bi bila spomenuta u novoj prijavi, a ondje i nije postojao izdvojen prostor u vidu „lokala“. No, bez obzira na ovo privremeno rješenje, plan o gradnji novoga molitvenog doma u Blatima izložen je već na sastanku okružnog odbora u svibnju 1973. kada Milan Ogrizović navodi da ih je „zasad malo vrijeme zadražalo“, ali da će zaposleni vjernici uzeti godišnji odmor i otpočeti s radovima. Pomoć će uskoro doći u bivšem propovjedniku Stevi Vuletiću koji nakon povratka iz Leskovca živi u Karlovcu, čekajući da preuzme propovjedničko mjesto u crkvi Grabovac-Bačuga. Plan se, međutim, mijenja i on se privremeno opet posvećuje radu u Lici. Tijekom tjedna on dolazi u Blata i radi na gradnji zajedno sa Stevanom Vezmarom, Brankom Ogrizovićem i ostalima, a nedjeljama služi u crkvama u Lici, Banovini i drugdje. Nakon otprilike tri godine od početka radova, u Blatima je 30. svibnja 1976. svečano otvoren novozgrađeni molitveni dom. Na svečanosti otvorenja nazočio je i dr. Josip Horak, predsjednik tadašnjega baptističkog Saveza, uz prisutnost brojnih gostiju iz bliže okolice i crkvenog okružja. Vuletići će do kraja godine

Opis ispod fotografije: Otvaranje molitvenog doma u Blatima 30. svibnja 1976. U sredini predsjednik tadašnjega Saveza dr. Josip Horak, lijevo do njega Stevo Vuletić, a desno Josip Sudar.

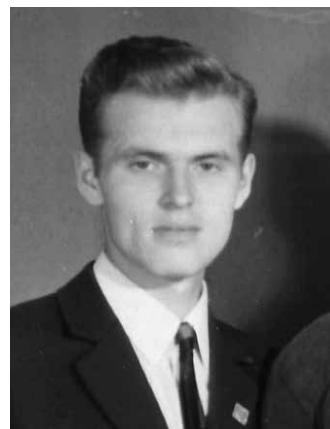
i nadalje djelomično pastoralno skrbiti za Liku, a početkom 1977. preuzet će propovjedničku službu u BC Banski Grabovac-Bačuga.

U Plaškome je, međutim, crkvena zgrada postajala sve derutnjom, predstavljajući čak i ruglo mjesta. Crkva je podnijela zahtjev za izdavanje građevne dozvole za novu gradnju, ali zbog protivljenja mjesne zajednice dozvola nikada nije izdana. Predstavnicima je crkve čak otvoreno rečeno da ne mogu na tako malom prostoru (10 km, op. R. K.) imati dvije crkve. Milan Ogrizović, zajedno s predstvincima Okružja i Saveza, više je od deset (!) godina pokušavao riješiti taj spor. Konačno se u ožujku 1987. na sastanku Okružnog odbora *Pri-morsko-goransko-ličkog okružja* odlučuje da će se početi s gradnjom čim to vremenske prilike dopuste, bez obzira na posljedice, budući da je „vrijeme čekanja i strpljenja iscrpljeno“. Međutim, dana 23. srpnja 1987. nadležni komitet Općine Ogu-

lin ipak izdaje uvjerenje kojim se odobrava adaptacija zgrade (ali ne i nova gradnja). Tijekom 1988. zgrada je većim dijelom adaptirana, uz ipak manju dogradnju. Ratne godine onemogućile su dovršetak adaptacije, a i vjernici su se raselili diljem svijeta.

Omladinski rad

Okružni odbor također je inicirao i organizirao omladinske konferencije u okružju. Rad među mladima, a posebice u Lici, pospješilo je postavljanje Mane Pešuta (1948. –) za omladinskog tajnika u prosincu 1972. Za pomoćnika mu je krajem 1981. postavljen Danijel Ogrizović (1960. –). Sačuvana su izvješća o nekoliko omladinskih konferencija održanih u Lici. U Plaškom je okružna konferencija održana 1. rujna 1968., a tijekom prosinca 1968. i siječnja 1969. održavale su se višednevne evangelizacije u Plaškom, Blatima i Trojvrhu. Dana 30. studenog 1969. mladi su opet na okružnoj konferen-

Mane Pešut, okružni omladinski tajnik

ciji u Plaškom. U lipnju sljedeće godine posjećuje ih grupa mladih iz Njemačke. Konferencije u Plaškom održane su i 24. listopada 1971. te 25. ožujka 1973. Prigodom potonje izdane su spomen-kartice na foto-papiru s logom konferencije. Vrijedna je i spomena večernja evangelizacija u Blatima 23. listopada 1976. kojoj su prethodili cijelodnevna molitva i post članova okružnog odbora.

U Blatima je potom omladinska konferencija održana 15. rujna 1985., a dana 31. svibnja 1987. i konferencija ženskoga rada („sestrinska“) u Plaškom. Krajem 1980-ih u ozračju nadolazećih vjerskih sloboda mladi u Plaškom iskorakačuju iz crkvenih prostora. Tijekom prosinca 1989. i ožujka 1990. kršćanska grupa *Jonatan* sudjeluje u programu *Kulturno-umjetničkog društva Plaški*.

Najnovije doba – rat i porače

Poslije smrti Milana Ogrizovića (1988.) koji je za života ipak uspio ishoditi odobrenje za adaptaciju crkvene zgrade na koje je čekao više od desetljeća, vodstvo crkve u Plaškom preuzet će Mane Pešut, sve do svoga preseljenja s obitelji u Austriju (1991.). Poslije će rad nastaviti Mišo (Milan) Pešut.

Crkvu u Blatima vodit će Stevan Vezmar i Branko Ogrizović sve do vojno-redarstvene akcije „Oluja“ u kolovozu 1995. Nakon boravka u izbjeglištvu u Srbiji, Stevan Vezmar vratit će se u Blata 1999.

Tijekom rata vjernici se od 1991. do 1993. nisu smjeli saštati, a skupovi su održavani potajno, po kućama. Poslije 1993. okupljali su se u crkvenim zgradama u Blatima i Plaškom. U to vrijeme – dok je još ovo područje bilo izvan hrvatske jurisdikcije i bez kontakata sa Savezom baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj – negdašnji pastor BC Sisak Slobodan Marković dopremio je u okupiranu Banovinu humanitarnu pomoć. Tom je prigodom posjetio i Liku te je 27. studenog 1994. krstio šestoro vjernika. Još je troje vjernika kršteno u izbjeglištvu u Sremskoj Mitrovici. Tijekom rata Plaški i Blata imali su ukupno tridesetak članova, a nakon „Oluje“ ostalo ih je svega pet. Ostali su izbjegli u Srbiju i inozemstvo, a troje je preminulo.

Neposredno poslije „Oluje“ skrb za preostale ličke vjernike i ostale potrebite – kako materijalnu u vidu dopreme i distribucije humanitarne pomoći, a tako i duhovnu – preuzima karlovačka baptistička crkva na čelu s pastorom Ladislavom

Ružičkom koji je došao u Liku već treći dan nakon dovršetka vojno-redarstvene akcije:

■ Prvu nedjelju nakon Oluje, zajedno sa misionarom iz Kanade Johnom Keithom, posjetio sam obitelj Buretić, a za dva tjedna smo započeli sastanke u našoj crkvi koja je ostala kroz ratno razdoblje potpuno sačuvana. Crkva je bila ispunjena ljudima koji su pristizali iz B. Luke, Sabor-skog i naše braće i sestara iz Plaškog. Odmah smo i započeli s humanitarnim djelovanjem tako da smo svaki mjesec donirali oko 800 obiteljskih paketa, punih 8 mj. Jednako tako smo odlazili i u Blata. (L. Ružička, e-mail, 24. 1. 12.)

Molitveni dom u Plaškom ostao je uglavnom nedirnut, dok je zgrada u Blatima bila znatno oštećena i zapuštena. Podjela humanitarne pomoći izbjeglicama s područja Banje Luke prestala je kada se 1996. tome oštros protivio biskup Komarić, strahujući vjerojatno od protestantskoga prozelitizma. U obnovi devastiranih crkvenih objekata znatno su pripomogle i bratske baptističke crkve iz Indiane (SAD). Njihovi su predstavnici 1995. posjetili Plaški i Blata. Uz pomoći domaćih vjernika i pomoći iz inozemstva molitveni je dom u Blatima obnovljen i opet otvoren 16. listopada 1997. Nakon trogodišnjega kontinuiranog rada obitelji Ružička, pastoralnoj se službi među ličkim vjernicima i ostatima potrebitim uskoro svojim trećim „povratkom“ u Liku posvećuju i Vuletićevi, putujući u Liku po potrebi, a posebice prigodom slavljenja Večere Gospodnje, budući da u Lici nije bilo ordiniranih vjernika za tu službu. Pripomažu im u radu i vjernici iz Karlovca Zdenko Čuhnjil i Rade Barbir. Aktivnija služba Vuletićevih u Lici prestat će dolaskom novoga pastora Dražena Ogrizovića. Do dolaska novoga pastora održana su još četiri krštenja ličkih vjernika: dana 15. rujna 1996. u Karlovcu (6 vjernika) i 22. lipnja 2002. (1) te u Blatima 16. listopada 1997. (4) i 29. listopada 2002. (4). Krštavali su Ladislav Ružička i Stevo Vuletić.

Ladislav i Melania Ružička u Plaškom poslje „Oluje“, nakon raspodjele jedne od pošiljki humanitarne pomoći za potrebite

Logo omladinske konferencije 23. svibnja 1973.

Sadašnji se pastor Dražen Ogrizović vratio u Plaški 5. rujna 2008. Od 1. siječnja 2009. članom je BC Plaški, a nakon jednogodišnjega pripravničkog staža ordiniran je za pastora 5. prosinca 2010. Službu rukopologanja vodili su Željko Mraz, Ladislav Ružička i Stevo Vuletić.

Danas je (lipanj 2012.) u Plaškom dvadeset članova crkve i desetak prijatelja crkve. Bogoslužja se održavaju u renoviranoj crkvenoj zgradi u Plaškom koja je nakon posljednje obnove svećano otvorena 26. lipnja 2011. uz posjet veće skupine vjernika iz BC Rijeka. U Blatima se okuplja deset vjernika koji se ljeti sastaju u

crkvenoj zgradi, a zimi u negdašnjoj crkvenoj prostoriji u kući Mileve Vezmar.

U srpnju 2003. domaći su lički baptisti zajedno sa svojim bivšim članovima, koji su se nastanili drugdje u Hrvatskoj i dijaspori, obilježili u Plaškom 80. godišnjicu organiziranoga baptističkog rada u Lici, uzmajući za početak povratak Đure Vezmara iz Rusije. Tijekom godina i desetljeća brojni lički baptisti napustili su svoje matične vjerničke zajednice i raselili se diljem zemlje i svijeta. Neki su od njih obnašali važne crkvene službe u novim sredinama u kojima su se zatekli. Dvojica među njima

postala su i punovremeni pastori u svojim novim crkavama. David Ogrizović (1939. –), sin Milanka Ogrizovića, bio je dugogodišnji voditelj i pastor Baptističke crkve u Petrinji, dok je Danijel (1960. –), sin Milana Ogrizovića, pastor u Baptističkoj crkvi u Virovitici. Treći lički baptistički pastor Dražen Ogrizović (1979. –) jedini je među njima koji je otpočeo svoju službu upravo u Lici. Uz njih je svečanom skupu 2003. nazočio i karlovački pastor Ladislav Ružička te negdašnji plaščanski pastor Stevo Vuletić. Moto je skupa bio „Radost Gospodnja je naša snaga“, a propovijedao je pastor Ružička.

Konačno, ove je godine (2012.) održan 9. travnja regionalni Susret baptista u Plaškom. Uz domaćine, skupu su nazočili brojni vjernici iz zemlje i inozemstva, njih ukupno oko stotinu i sedamdeset. Detaljniji osvrt na ovaj skup nalazi se u ovom broju časopisa.

Lička baptistička povjesnica nije ovime iscrpljena niti do kraja ispisana. Premda pogodeni nevoljama, ratovima i progonima, a geografski donekle izolirani, tamošnji vjernici upiru pogled vjere uvijek naprijed, ne gaseći baklje koju su davno pronijeli prvi pioniri u Janjoj Gori, Veri i Begovcu. ●

“Uz pomoć domaćih vjernika i pomoći iz inozemstva molitveni je dom u Blatima obnovljen i opet otvoren 16. listopada 1997.”

5. nastavak

Ljubav i njezina djela

Jer sada gledamo kroza zrcalo, u zagonetki, a tada – licem u lice! – 1 Kor 13,12a

Nela Mayer Williams

Sada djelomično – tada potpuno 1 Kor 13,12a

I u sadašnjemu trenutku možemo vidjeti i spoznati Boga, iako djelomično.

Prošli smo put vidjeli da između „konačnog“ i sadašnjega „djelomičnog“ postoji ne samo kvantitativna, nego i kvalitativna razlika. To je pokazala ilustracija čovjekova života: djetešće je ne samo manje, nego i drugačije od odrasloga čovjeka.

Sada je pred nama druga ilustracija te iste istine. Nesavršenost naše sadašnje spoznaje u odnosu na ono što će biti u budućnosti prikazana je gledanjem nekoga predmeta

kroz mutnu plohu, umjesto licem u lice.

Jer sada gledamo kroza zrcalo, u zagonetki, a tada – licem u lice!

Zrcalo ili *ogledalo* (εσπατρον) u drevna je vremena bilo načinjeno od nasajnjijega metala, a prozori od tankih ploča životinjskih rogova. Staklo su poznali već Feničani i Egipćani. Početkom kršćanske ere staklo je bilo u široj upotrebi. U ruševinama Pompeja i Herculanuma pronađene su čaše za piće, boce za vino i vase za cvijeće. Apostol Pavao vjerojatno je imao u vidu takvo nesavršeno i mutno staklo

koje je služilo i za izradu ogledala. Korintska su ogledala bila čuvena. To staklo nije bilo tako prozirno kao što je ono danas, stoga su ogledala odražavala samo obrise. U grčkoj književnosti zrcala inače simboliziraju jasnoću i samospoznaju; primjerice, u Demetru se hramu ogledalo stavljalo u potok te bi se pogledom u ogledalo vidjelo hoće li bolesna osoba ozdraviti ili umrijeti.

Bit ove usporedbe sa slikom u zrcalu nije samo u smislu mut-

ne nejasnoće i miješanju obrisa, nego jednostavno u posredništvu spoznaje: kroza zrcalo ne gledamo izravno, nego neizravno. U Knjizi Brojeva 12,6-8 uočavamo tu razliku neizravne i izravne spoznaje. Proročko je viđenje poput gledanja u ogledalo: potrebno je tumačenje i objašnjenje. Ali Mojsiju Bog govorи izravno „iz usta u usta“.

U tome što se tu radi o posredniku = zrcalu leži suštinska razlika, iako čovjek u stvarnosti ne izgleda sasvim drukčije nego kad se pogleda u ogledalo. Ovdje spoznajemo istinu posredno i nesavršeno, a u nebu ćemo spoznavati neposredno i savršeno. Danas gledamo Boga ne licem u lice, nego u ogledalu Božjih djela i njegove riječi.

Zagonetka (αἰνύμα, αἰνισσω = nejasno priopćiti, u obrisima), enigma. U zagonetki se kaže nešto nalik na istinu, a rješenje se prepušta naslućivanju i nagađanju. Neizravni, nejasni lik, nejasna percepcija ili teško shvaćanje.

Malo se zna, mnogo se pretpostavlja – dobra slika za mnogo toga što prolazi kao znanost. U usporedbi s onim „tada u nebu“ takvo je naše znanje sada: nerazgovijetno sagledavanje vječnih stvari.

Ti zagonetni obrisi mogu se primijeniti i na našu spoznaju u teologiji: uvode nas u jednu skromnu, a ipak temeljitu teologiju. Ne smijemo biti predogmatici, nego i kao crkve ponizno slušati mišljenje i jedne i druge i treće.

Licem u lice (πρόσωπον πρὸς πρόσωπον) – i u Knjizi Postanka 32,31.

Naglašen prijedlog πρὸς = k, ka, prema, spram, uza, kod, na. Time je naglašena izravnost spoznaje, bez posredništva, prevođenja i tumačenja. Čeznemo za onime „tada“ kad će se sve promijeniti i žudimo prema onomu konačnom kad ćemo ga vidjeti onakva kakav jest. Jasno nas na to upućuje 1 Iv 3,2.

Ali postoje dvije stranputice:

- zbog sadašnjega zaboravljanja ono što će biti.
- zbog onoga što će doći zanemarujemo ili omalovažavamo ono sadašnje.

Pavao i Ivan poznavali su oboje istodobno: sadašnje se živi punim zalaganjem, a da se primot ne zaboravlja djelomičan karakter svega toga pa se zato žudi za onim konačnim. Zaručnica se, primjerice, veseli obilnoj razmjeni pisama sa zaručnikom te svom predanošću piše i prima pisma. A upravo zbog toga njezinog srca iščekuje dan vjenčanja. Kad počne stvarni zajednički život, pisma se uklanjuju. Nema više nikakvoga posrednika. ●
(nastaviti će se)

DUHOVNA MISAO

Za što je došao, živio, umro i uskrsnuo?

Giorgio Grlić

Na pitanje, u čemu se sastojala Učiteljeva misija, ne odgovaraju svi novozavjetni pisci na isti način. Koja je bila njegova zadaća?

Matej će, spominjući anđelove riječi, ustvrditi da će „on spasiti narod svoj od grijeha njegovih“. Luka je ponešto različit, ali i njegova bilješka smjera na „dom Jakovljev“ nad kojim se Isus ima zakraljiti. Ivan sagledava Učiteljevu misiju mnogo

šire, kao prosvjetljenje čovjeka da prepozna svoje sinovstvo, ne ograničujući se na Izrael. Pisac Hebrejima poslanice kazuje da je On navijestio spasenje, a da se

ono očituje u slobodi i počinku, dok Petar kaže da je „njegovim uskrisenjem“ osigurano spaseњe naših duša.

Apostol Pavao tome pristupa iz neke druge perspektive pa će reći da je Bog Isusa odlučio postaviti Gospodinom (Fil 2,1) i po njemu sebi se izmiriti (Kol 1,20) i objediniti (Ef 1,10). Ovo iskače iz usko osobno i nacionalno shvaćenog spasenja. Apostol ima univerzalno shvaćanje spaseњa. Isus nije došao (samo) za

mene / moju vjerničku zajednicu / naciju, nego i za cijelo-kupno stvorenje.

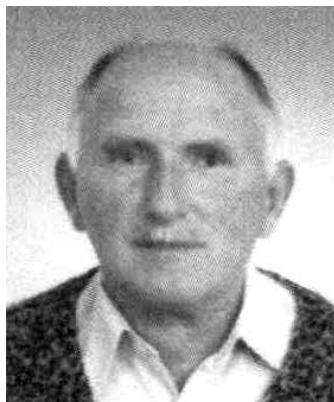
Zato zajednice onih koji se drže njegovim sljedbenicima ne mogu, a ne graditi mostove prijateljstva, zajedništva i pomirenja, prvenstveno prema onima koji se po Kristu imenuju, a zatim i prema svakome ljudskom biću u njegovoj osobnosti i kolektivitetu. No, znamo da je za rušenje mosta potreban trenutak, a za njegovu gradnju, ponekad, cijela vjećnost. ●

IN MEMORIAM

Ivan Turkalj

(25. 2. 1929. – 24. 5. 2012.)

Rođen u Turkaljima (Josipdol), a preminuo u Ogulinu. Kršten je 12. 11. 1963. od kada je bio član BC Plaški. Cijelog je života na različite načine pomagao crkvenom radu i širenju evanđelja u crkvama Plaški i Blata. Život mu je bio ispunjen radom, od ranoga jutra do kasno navečer. Djeca se sjećaju kako bi on običavao do dugo u noć, uz petrolejsku lampu, čitati Bibliju i moliti se. Bio je to tih čovjek vjere koji nedostaje obitelji i crkvi, u kojoj je bio član crkvenoga odbora do smrti. Pogreb je vodio pastor Dražen Ogrizović, naglasivši da preminuli nije samo otisao, nego je stigao

na svoj životni cilj, prošavši kroz vrata koja su Isus Krist (Iv 10,9). Pokopan je na groblju Draškovići u nazročnosti obitelji, vjernika i prijatelja.
• (do/GC)

Nada Vrcelj

(25. 3. 1930. – 7. 8. 2012.)

Rođena je u Blatima, gdje je i preminula. Krštena je u Karlovcu 24. 6. 2001. i od tada je bila članicom crkve u Blatima. Pogreb je vodio pastor Dražen Ogrizović na temelju Rim 8,38-39, naglasivši da je smrt sjena na ljudima još od rođenja te da bi svatko trebao više razmišljati o trenutku odlaska; jer život može imati vrijednost i smisao samo u Isusu Kristu, što je ova vjernica postigla. Kćerka, vjernici BC Blata i BC Plaški te prijatelji oprostili su

se od nje na mjesnom groblju u Blatima. • (do/GC)

Ivana Špičak, rod. Bogović

(16. 9. 1980. – 6. 3. 2012.)

Kako smo izvijestili prije zaključenja prošloga broja, naša draga Ivana Špičak, sluškinja Gospodnja i supruga pakračkoga pastora Timothya Ivana Špičaka, iznenada je 6. ožujka 2012. preselila Gospodinu.

Rođena je u Zagrebu 16. rujna 1980. u obitelji Mile i Ljubice Bogović. U njezinoj trećoj godini obitelj je preselila u Zadar gdje je Ivana odrastala i završila srednju ekonomsku školu. Kao tinejdžerka predala je svoj život Kristu, a na temelju svjedočanstva njezine vjere dr. Branislavu Lovrecu krstio ju je u Zadru 5. prosinca 1993.

Već je tada iskreno molila Gospodina da je upotrijebi u svojoj službi, a Gospodin je tu njezinu molitvu uslišavao sve do kraja njezina života. Svi koji su poznavali Ivanu lako su mogli prepoznati njezino srce sluškinje Gospodnje. To je postalo još izraženije kada se Ivana godine 2000. udala za Timothya te zajedno s njime preselila u Osijek gdje je suprug u početku služio kao pomoćni pastor. Uza sve obvezе koje su oboje tada imali, Ivana je započela i studirati u želji da postane vjeroučiteljica. Taj studij nije uspjela dovršiti, ali to je nije sprječilo da u svome radu s djecom u crkvi i izvanje bude veoma profesionalna, predana i nadasve kreativna.

Godine 2002. mlada obitelj seli u Pakrac gdje Timothy prihvata službu pastora crkve. Premda Ivana nije bila punovremeno zaposlena u crkvi, dijelila je ovu službu zajedno sa svojim suprugom. Svim je srcem podupirala njegov rad i pomagala u svemu gdje je god bilo potrebno. To se nije puno promijenilo ni kada je postala brižna i nježna majka svojim sinovima Joelom Timothymu (8,5), Kalebom Jošu (5,5) i Elimu Eliabu (2,5). Ivana je iskreno voljela crkvu u kojoj su ona i Timothy služili, a posebno je bila predana radu

s djecom i ženama. Njezina služba nije prestajala u crkvi, nego se nastavljala u susjedstvu, u gradu Pakracu i unutar SBC u RH. Godinama je bilo gotovo nezamislivo organizirati program za djecu na Susretu baptista Hrvatske a da u njega nije bila uključena Ivana. U studenom 2011. Ivana je odgovorila na poziv i potrebu te je postala članicom Odbora Ženskog rada pri SBC u RH. Bila je puna ideja i novih zamisli, prepuna entuzijazma u želji da se pronađu novi putovi naviještanja evanđelja. Ivanino je srce gorjelo od želje da drugim ljudima govori o Kristu i njegovoj ljubavi. S tom je motivacijom čak krenula na tečaj znakovnog jezika kako bi mogla tu radosnu vijest prenijeti onima koji ne čuju i ne mogu govoriti. Takva je bila naša Ivana! U svome kratkom životu ostavila je impresivno svjedočanstvo.

Ivana ostavlja za sobom svoga supruga Timoteja, sinove Joela, Kaleba i Elima, jedne i druge roditelje, sestruru Marijanu, šogore i šogorice s obiteljima i ostalu mnogobrojnu rodbinu. Posljednji ispraćaj Ivane Špičak održan je 8. ožujka 2012. godine na mjesnom groblju u Siraču. Pastor Toma Magda u svojoj je riječi posebno istaknuo da se od Ivane ne rastajemo kao gubitnici nego kao oni koji puni vjere, nade i Božje ljubavi očekuju ponovni susret. • (IBA/GC)

Ana Smolčić, rod. Sekereš

(18. 1. 1926. – 23. 4. 2012.)

Rođena je u obitelji Sekereš u Cerni gdje je živjela do kraja života. Godine 1950. udala se za Slavka Smolčića s kojim je u sretnom braku proživjela 62 godine. Uzvjerovala je i bila krštena u Vinkovcima godine 1975. Ostala je vjerna kršćanka cijelog života i aktivno je djelovala u crkvi dok joj je zdravlje dopuštalo. Iza nje ostaju ožalošćeni suprug, dvije kćerke i brojna rodina. Posljednji ispraćaj predvodio je pastor Crkve Božje iz Tordinaca Matej

Lazar Kovačević na mjesnom groblju u Cerni. • (GC)

Stjepan Vukov

(27. 4. 1927. – 22. 8. 2012.)

Rođen je u Perlezu (Vojvodina) u obitelji Franke i Marka Vukova, kao najmlađe od troje djece. Izučio je frizerski zanat, a školovao se i za bolničara. Nakon Drugoga svjetskog rata upoznao je Dragicu s kojom je proveo 65 godina zajedničkog života. U njihovu je braku rođeno troje djece: Pavica, Nikola i Zdravko. Nikola je danas pastor BC Varaždin.

Još je od djetinjstva iskazivao velik interes za vjeru, a kršten je 1947. u Baptističkoj crkvi u Novome Sadu. Bio je predan širenju evanđelja i sudjelovao je u osnivanju baptističkih crkava u Perlezu i Zrenjaninu. Godine 1969. odlazi na rad u Njemačku, a aktivan je i u duhovnom radu među doseljenicima, sastavljajući propovijedi za TWR Monte Carlo i TWR Wetzlar. Godi-

ne 1982. preselio se u Rijeku gdje se odmah priključuje radu tamošnje baptističke crkve. Bio je dugogodišnji đakon riječke Baptističke crkve te u nekoliko mandata član starješinstva, a također i tajnik kršćanske Udruge starijih pri riječkim evanđeoskim crkvama. Razgovor sa S. Vukovom objavljen je *Glasu Crkve* 32-2010. • (GC)

Stjepan Bjelis

(1932. – 10. 8. 2012.)

U Londonu (Ontario, Canada) preminuo je Stjepan (Stevo) Bjelis. Bio je član BC Sisak, a godine 1967. obitelj se preselila u Petrinju gdje je u ranim 1960-im baptistička crkva započela s radom. Stjepan se sa suprugom Ankicom odmah uključuje u rad crkve. Bili su posebno nadareni za glazbu, a Stjepan je naučio svoju djecu svirati kršćanske pjesme. Nabavio je instrumente te su kombijem obilazili okolne crkve, nastupali i svjedočili. Godine 1971. obitelj se doseljuje u Austriju, a 1973. u Kanadu. Ondje je Stjepan također bio uključen u crkveni rad među doseljenicima iz negdašnje

Milan Hunjek

(15. 11. 1931. – 10. 8. 2012.)

Rođen je u Pakranima, a preminuo u Siraču. Kršten je 16. 9. 1951. u Daruvaru. U braku je bio s Ivkom rođ. Pihir. U BC Sirač bio je povremeno uključen u službu propovijedanja na tjednim molitvenim satovima. Pogreb na siračkom groblju vodio je pastor Nathanael Špičak iz BC Koprivnica. • (GC)

Bogdan Pešut

(28. 4. 1928. – 7. 8. 2012.)

Rođen je u selu Janja Gora, gdje je i preminuo. Još je kao mladić imao je prigodu slušati Riječ Božju, jer su se prva bogoslužja u selu održavala u kući njegovih roditelja. Kršten je 1997. i od tada je bio članom BC Plaški. Pogreban je na mjesnom groblju u Janjoj Gori, a pogreb je vodio pastor Dražen Ogrizović na temelju Lk 16,19-31, naglasivši važnost čovjekovih životnih izbora. • (do/GC)

Jugoslavije. Pogrebna služba održana je u Emmanuel Baptist Chruch u Exeteru, a predvodio ju je pastor Doug Watson. • (GC)

In Memoriam

Branko Lovrec

(9. 10. 1932. – 28. 9. 2012.)

Dr. Branko Lovrec, prvi predsjednik Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj, teološki pisac, biblijski prevoditelj, čovjek vjere i dijaloga te nadasve predani vjernik, preminuo je 28. rujna u Zagrebu, uoči svoga osamdesetog rođendana.

Rođen je 9. listopada 1932. u Zagrebu gdje je 1950. završio gimnazijsko obrazovanje u zagrebačkoj 4. muškoj gimnaziji. Diplomirao je medicinu 1959. na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu studirao je dvije godine psihologiju i engleski jezik.

Roditelji, majka Rosie rođ. Vacek i otac Emil, bili su baptisti te s njima od djetinjstva počela bogoslužja u zagrebačkoj baptističkoj crkvi. Vjernikom postaje svojom zrelom prosudbom na prvoj godini studija medicine, a pastor Franjo Klem krstio ga je 1952. u Daruvaru. Kao student često putuje di-

ljem tadašnje države, prateći i prevodeći baptističke propovjednike iz inozemstva pri posjetima crkvama. Često je bio i pod prismotrom tadašnje „militicije“ koja je naprasno prekidala neke od takvih bogoslužja.

Desetljećima je bio aktivno uključen u rad Baptističke crkve u Zagrebu, posebice u radu s mladima te kao voditelj Nedjeljnih pouka. Svojim je zauzetim djelovanjem formirao misli i stavove čitave jedne generacije iz koje su poslije stasali zapaženi kršćanski djelatnici.

Evangelizacija pisanom riječju

Od 1964. urednikom je službenoga saveznog baptističkog glasila *Glasnik* kojemu nakon nekoliko godina vraća stari naziv *Glas Evanđelja* – u spomen na negdašnje baptističko glasilo (1923. – 1941.) koje je pod tim nazivom osnovao i vodio njegov djed Vinko Vacek (1882. – 1939.), utemeljitelj organizi-

ranoga baptističkog rada u Kraljevini SHS.

Do kraja 1966. zaposlen je u liječničkoj struci na zagrebačkoj Hitnoj pomoći. Te godine, međutim, u svojstvu urednika *Glasa Evanđelja* službeno posjeće Svjetski kongres o evangelizaciji koji se održavao u Berlinu u organizaciji B. Grahamovova udruženja i časopisa *Christianity Today*. Ondje se upoznaje i s Billyjem Grahamom, svjetski poznatim baptističkim evangelizatorom. Naredne godine prevoditelj je Billyju Grahamu prigodom njegova povijesnoga posjeta

Zagrebu. Bio je to prvi posjet američkog evangelizatora nekoj socijalističkoj državi.

Potaknut događanjima na berlinskom Kongresu, odlučuje punovremeno se posvetiti kršćanskom radu te u siječnju 1967. napušta dotadašnju profesiju. Budući da se već od ranih 1960-ih, uz uređivanje *Glasa Evanđelja*, započeo u vlastitoj produkciji baviti prijevodom i nakladom kršćanske literaturе, poslije berlinskog Kongresa nastaviti će ovaj ovaj rad na široj osnovi u okviru zagrebačke Baptističke crkve. Početkom sedamdesetih ova je djelatnost za-

Izlet s omladinskom grupom u Rijeku (Trsat), svibnja 1958. Branko Lovrec, tada još student, sjedi drugi zdesna u donjem redu.

Dr. Branko Lovrec sredinom 1960-ih

Dr. B. Lovrec (u sredini) prevodi B. Grahama u Evangeličkoj crkvi u Zagrebu, srpnja 1967.

Na Teološkom tjednu u Novome Sadu, kolovoza 1969. Lijevo dr. Stephen F. Olford, desno dr. Carl F. Henry, poznati baptistički pisci i teolozi.

Najznačajnija izdanja Duhovne stvarnosti u 1980-im godinama.

Kao predavač na jednoj od omladinskih konferencija u Novome Sadu, početkom 1980-ih.

Na frankfurt-skom sajmu knjiga 2003. Slijeva nadesno: Damir Lipovsek (Izvršni direktor Hrvatskoga biblijskog društva), Ivan Vacek te dr. Branko Lovrec

živjela pod imenom nakladničke kuće *Duhovna stvarnost* koja, u sedamdesetim i osamdesetim godinama prošloga stoljeća, prekoračuje lokalne denominacijske granice i postaje respektabilan izdavač općih vjerskih i kršćanskih djela. *Biblijski prijevod* i *Enciklopedija Biblije* nalazili su se na policama gotovo svake bolje knjižare u zemlji. Godine 1987. u Basaričekovoj 2 bit će otvorena vlastita knjižara i čitaonica.

Godine 1968. Branko Lovrec ordiniran je za đakona zagrebačke Baptističke crkve. Od 1984. do 1993. bio je i članom Starješinstva crkve.

Godine 1982. *Duhovna stvarnost* objavila je *Knjigu o Kristu*, prvi hrvatski biblijski (novozavjetni) prijevod nastao u protestantskim krugovima, a koji je stekao široku recepciju u ukupnoj hrvatskoj vjerskoj javnosti. Dr. Lovrec bio je urednikom prijevoda, a i jedan od prevoditelja. Bio je to slobodan, parafrazirani prijevod s engleskog predloška (*Living New Testament*), kakav do tada nije postojao na našim prostorima.

Brojne službe

U baptističkom savezu negdašnje države dr. Branko Lovrec obavljao je više službi, a bio je i povremenim predavačem na seminarima Baptističke teološke škole u Novome Sadu. Organizirao je i brojne skupove s poznatim svjetskim kršćanskim vođama. Predavao je i bio član vijeća Biblijsko teološkog instituta u Zagrebu odnosno kasnijega Evanđeosko teološkog fakulteta u Osijeku.

Premda je uglavnom prevodio djela stranih kršćanskih pisaca, objavio je, uz brojne tekstove u *Glasu Evandjelja* i drugim baptističkim časopisima, također i nekoliko autorских radova u zbornicima te više knjižica odnosno traktata evangelizacijskog karaktera.

Prvi predsjednik Saveza baptističkih crkava u RH

Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske, dr. Branko Lovrec prvim je predsjednikom Saveza baptističkih crkava u RH (1991. – 2003.), a potom obavlja tu službu kao počasni predsjednik. Godine 1992. član je osnivačkog odbora i potom

Dr. B. Lovrec u posjetu propovjedniku Jovi Jekiću i njegovoj kćeri Ankici u Petrinji, kolovoza 1995., neposredno nakon „Oluje“. Jekić je tada bio najstariji živući baptist u Republici Hrvatskoj, a jedan je od pionira baptizma na ovim prostorima

do kraja 2003. predsjednik Protestantsko evanđeoskog vijeća (kao sljednika negdašnjeg Udruženja evanđeoskih vjerskih službenika u kojem je također bio članom Predsjedništva). U dva je mandata bio članom Programskega vijeća HRT-a u kojem je predstavljao sve nekatoličke vjerske zajednice.

Početkom 1990-ih *Duhovna stvarnost* započinje i s emitir-

anjem radio-emisija „Sedam minuta Duhovne stvarnosti“ preko nekoliko radio-stanica u Hrvatskoj, a od 1991. do 2003. Branko Lovrec sudjeluje na Hrvatskom radiju i kao autor emisija „Duhovna misao“.

Godine 1992. jedan je od inicijatora osnivanja Hrvatskoga biblijskog društva, gdje je od 1995. bio dugogodišnjim dopredsjednikom. Također je 1994. bio osnivačem i potom

dugogodišnjim predsjednikom Glavnoga odbora Udruge za vjersku slobodu te članom još nekoliko udruženja.

Tijekom Domovinskoga rata *Duhovna stvarnost* na čelu s dr. Lovrecom neposredno se angažirala u prikupljanju i distribuciji pomoći za prognanike i izbjeglice. Nakon vojno-redarstvene akcije „Oluja“ u klovuzu 1995., dr. Lovrec među prvima je u posjetu baptističkim vjernicima na dotad okupiranim prostorima.

Dopredsjednik BWA

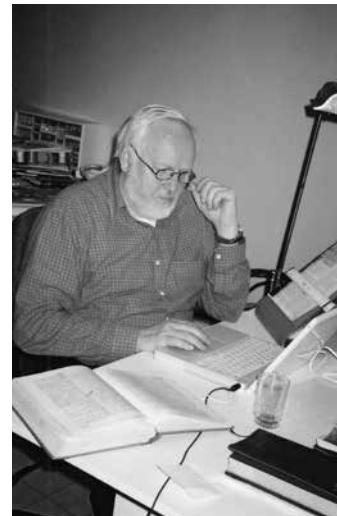
Godine 1998. Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman odlikovao ga je Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske „za osobite zasluge za zdravstvo, socijalnu skrb i promicanje moralnih društvenih vrednota“.

U razdoblju od 2000. do 2005. obavljao je službu dopredsjednika Svjetskoga saveza baptista (Baptist World Alliance) u kojem je, zajedno s predstavnikom iz Velike Britanije, predstavljao europske baptiste. Kao počasni predsjednik Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj angažirao se pri povremenim posjetima crkavama i pripomagao radu ureda Saveza.

Posljednjih godina života i dalje je predano radio na prevođenju i pripremi knjiži-

Dr. B. Lovrec, kao počasni predsjednik Saveza, polaže kamen-temeljac Pastoralnoga centra Baptističke crkve u Rijeci, 21. veljače 2004.

Za radnim stolom.

Sa suprugom
Mirjanom
na Godišnjoj
skupštini
SBC u RH u
Crikvenici,
1999.

ca dnevnih duhovnih čitanja „Kruh naš svagdašnji“.

U braku sa suprugom Mirjanom, vjernom suradnicom u životu i radu, imao je troje dje-

ce: kćer Ivu te sinove Matiju i Andriju.

Napustio nas je dr. Branko Lovrec. Bio je uzorom svima s kojima je dolazio u doticaj, a

njegov su život i djelo nesumnjivo trajno obilježili posljednjih pedesetak godina evanđeoskog kršćanstva na ovim prostorima.

Posljednji ispraćaj održan je 3. listopada na krematoriju zagrebačkog groblja Mirogoj kada se mnoštvo vjernika, suradnika, prijatelja i poštovatelja dr. Branka Lovreca pridružilo njegovoj obitelji u oproštaju od velikog čovjeka, kršćanina koji je spokojno dovršio svoj zemaljski put.

Ispraćaj je predvodio karlovački baptistički pastor Ladislav Ružička, dok se sin Matija dirljivo oprostio uime obitelji. • Ruben Knežević

Služba sjećanja i zahvalnosti u spomen na dr. Lovreca

U zagrebačkoj je Baptističkoj crkvi održana 9. listopada služba sjećanja i zahvalnosti u spomen na pokojnog dr. Branka Lovreca, upravo na dan kada je trebao navršiti 80. rođendan. Uz najužu obitelj okupili su se prijatelji, suradnici i poštovatelji osobe i djela čovjeka koji je zadužio ne samo crkvu čijim je dijelom bio, nego i sve one koje je tijekom svoga života doticao. Službu je vodio Željko Mraz, glavni tajnik Saveza baptističkih crkava i dugogodišnji suradnik dr. Lovreca. O pokojniku su potom redom govorili: Toma Magda – predsjednik

SBC u RH, Zdenko Horvat – pastor BC Zagreb, Ivan Vacek – najbliži „boss“ (kako su dr. Lovreca zvali suradnici u Duhovnoj stvarnosti) suradnik tijekom više od četrdeset godina. O Lovrecovoj zauzetosti na promicanju međukrvene i interreligijske suradnje govorili su Giorgio Grlj – predsjednik Protestantskog evanđeoskog vijeća, mons. dr. Vlado Košić – sisački katolički biskup, dr. Aziz Hasanović – zagrebački muftija, dr. Dragutin Matak – tajnik Udruge za vjersku slobodu, mr. Danijel Berković – prezbiter Evanđeoske pentekostne crkve i Boris Perterlin.

Svi su oni toplim riječima evocirali sjećanja na dragog i vedrog čovjeka koji unatoč svome obrazovanju i reputaciji među svjetskim vođama evanđeoskog kršćanstva, nikad kod sugovornika nije izazivao osjećaj manje vrijednosti nego je, naprotiv, poticao, hrabrio, poučavao. Posebice su mu na srcu bili mladi ljudi kojima je posvetio mnoge godine svoje službe i uvijek je tražio načina kako da ih ohrabri u službi. Nije se dao obeshrabriti ljudskom ograničenošću, nego je ustrajao u onome što je kao viziju nosio u svome srcu. Nadišao je ne samo svou vjerničku zajednicu, nego i svoj naraštaj:

hodajući uvijek korak ispred svih.

Bio je do kraja odan samo jednoj osobi: Isusu Kristu, kojemu je služio cijelim svojim bićem. Tijekom službe prikazana su dva video-priloga iz emisije Duhovni zov koja je tijekom više godina bila prikazivana na HTV-u, a čiji je suradnik bio i dr. Branko Lovrec. Za život i djelo dr. Lovreca zahvalio je u zaključnoj molitvi Ladislav Ružička, karlovački pastor i dopredsjednik SBC U RH, a dvije pjesme, „Dobro u Gospodu“ i „Čujem Isus mene zove“ otpjevala je Ljubica Zemunović uz glasovirsku pratnju Emila Moguša. • (IBA)

O svojim sjećanjima iz života i suradnje s dr. Brankom Lovrecom govore njegovi prijatelji i suradnici

Ono što je Branko ostavio nama mladima svakako je prostor koji je on stvorio. Mislim na ugled Saveza prije svega. Kada se povukao s mjesata predsjednika Saveza, sva vrata koja je on otvorio u ovom društvu, ali i u inozemstvu u raznim baptističkim ili drugim organizacijama i asocijacijama, ostavio nam je otvorena. Na taj način mi mlađi nismo morali pronalaziti nove putove i načine uspostavljanja kontakata.

Nije čuvalo ljubomorno svoju poziciju čelnog čovjeka. Uvijek je uvažavao mišljenja nas mlađih koji smo u nekim situacijama možda bili i zeleni i naivni. Nikad nam nije davao do znanja da je stariji, pametniji, s više iskustva. U takvoj je atmosferi bilo lijepo razvijati se i učiti.

Za razliku od nekih drugih, Branko Lovrec sam je odstupio iako smo ga molili da ostane još na čelu Saveza. Kada je odstupio, nije ostavio neugodnih iznenađenja ili repova koje bi trebalo raščićavati. Za nas koji smo ga naslijedili bio je to veliki blagoslov. To ga doista čini velikim čovjekom koji nam je ostavio primjer kako nasljedovati Krista.

Toma Magda

Predsjednik Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj

Bio sam dječak, tek nekih desetak godina, kada sam u daruvarskoj crkvi prvi puta čuo i video Branka Lovreca. Bio je drugačiji od svih ostalih ljudi koje sam do tada poznavao. Vedrina, jednostavnost, razdraganost, strast i uvjerenjivost dok je iznosio Riječ Božju punu čudesnog naboja, koja je u meni prouzročila bujicu oduševljenja i želje da i sam još dublje proniknem u to more začuđujuće ljubavi Božje.

Kad sam, zajedno sa svojom suprugom, započeo propovjed-

ničku službu u Karlovcu i Dušoj Resi, upravo sam u Branku Lovrecom imao brata i prijatelja na koga sam se u svakom trenutku mogao osloniti. Na mnoge nepoznance i teška pitanja, vezano uz moju službu i razumijevanje Božje riječi, dobivao sam od Branka jednostavne i razumljive odgovore. Svim propovjednicima, a posebice članovima Izvršnog odbora Saveza Branko je, dok je bio predsjednik, znao govoriti: „Braćo, imate moj blagoslov, samo naprijed ja vas podržavam.“

U bratu Branku Lovrecom prepoznao sam istinu koju je zapisao apostol Pavao: „Takva je moja željno očekivana nada: ništa me neće smesti: sačuvat će, naprotiv, potpuno pouzdanje i – sada kao i uvijek – proslavit će se Krist u mom tijelu, bilo da živim, bilo da umrem“ (Fil 1,20).

Ladislav Ružička

Doprdsjednik Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj

Od ranog djetinjstva bilo mi je poznato ime Branka Lovreca. Njegovi posjeti crkvi u kojoj sam odrastao najavljavali su nadahnutu propovijed izvan okvira tadašnjih teoloških *mainstream* razmišljanja ili gledanje filmova s kršćanskim tematikom što je kod nas djece poticalo interes, budilo maštlu i davalo odgovore o čudesnom Božjem svijetu. Povremeni odlasci u Zagreb s ciljem da se čuje što Branko propovijeda o izlasku naroda Božjeg iz ropstva potaknuli su me još kao dječaka na dublje proučavanje Božje Riječi. Bio je neobičan, zanimljiv, duhovit i spremjan pomicati granice našega malog geta u koje su nas ondašnje društvene okolnosti – a i mi se sami – zatvorili.

Devedesetih, kada smo počeli blisko surađivati, od humani-

tarnih projekata pa do uključivanja – na Brankovu inicijativu – nas mlađih lidera u Izvršni odbor Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj, dublje sam i bolje upoznavao njegovu službu. Iako smo mi bili mlađi i neiskusni, Branko se nije bojao toga. Otvorio nam je prostor da se uključimo i dao nam slobodu da se razvijamo, ali i prigodu da učimo od njega.

Kao njegov najbliži suradnik osam godina mogao sam učiti od dr. Lovreca što to znači biti predstavnik jedne crkve – od pristupa prema baptističkim crkvama do ekumenskih, međureligijskih i društvenih događanja. Mnogobrojni projekti, sastanci, konferencije, putovanja diljem svijeta pružili su mi prigodu vidjeti koliko i zašto je dr. Lovrec bio toliko cijenjen i poštovan kako u zemlji tako i u inozemstvu.

Danas mogu još jasnije vidjeti koliko je služba dr. Branka Lovreca kao predsjednika Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj, u suradnji s mnogobrojnim službenicima drugih vjerskih zajednica, doprinijela oblikovanju religijskog identiteta nove Hrvatske. Nemjerljiv je njegov doprinos promicanju različitosti, tolerancije i demokratičnosti hrvatskog društva.

Time je i nama vjernicima pomogao da se odupremo kušnji ponovnog zatvaranja u svoj malo vjernički *getto* te da sudjelujemo u društvu u koje nas je Bog postavio – da svjedočimo njegovu milost i ljubav prema svakome čovjeku.

Branko, zahvaljujem Bogu za sve što sam od Vas naučio.

Željko Mraz

Glavni tajnik Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj

Bio sam još vrlo mlađ kad sam po prvi put čuo propovijedati Branka Lovreca. Ostao sam za-

prepašten jasnoćom i snagom riječi. Bio sam kao prikovan uza stolicu i poželio da ti trenuci nikad ne završe. Vjerujem da je to jedan od onih trenutaka koji su oblikovali moju budućnost da i sam postanem propovjednik Radosne vijesti.

Kao čovjek koji je znao za snagu i važnost medija u obzajnjivanju Radosne vijesti, Branko je pozorno pratio svako moje pojavljivanje na televiziji, radiju ili u novinama i nikad nije propustio nazvati, čestitati, oharbiti. Uz takvog čovjeka nije bilo straha od neuspjeha, promašaja. Uz njega čovjek naprsto nije mogao imati komplekse. On je svakako jedan od ljudi koji je obilježio moju egzistenciju i oblikovao vjeru u važnost i snađu izrečene i napisane riječi.

Giorgio Grlić

Predsjednik Skupštine Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj

i Predsjednik Protestantansko evanđeoskog vijeća

Vrhunski intelektualac i stručnjak u svome području, doktor medicine, renomirani nakladnik kršćanske literature, a opet neposredno sručan u pristupu i najneznatnijem čovjeku; dobrodošno nekonvencionalan, ali dostojanstven i autoritativan, nadasve vjernik. Hrvatski baptistički vođa koji je uspio bezborno premostiti raspad negdašnje države te učvrstiti našu crkvenu organizaciju i baptistički identitet u novim političkim uvjetima.

Trajinogorući poziv, gotovo proročko „breme“ koje ga je tjeralo na navješčivanje Riječi, obilježio je cijeli njegov život: propovijedao je, predavao, predvodio mlade, pisao, prevodio, objavljivao, čak prikupljao i distribuirao humanitarnu pomoć, zalažući se ne samo za vjernički nego i sveukupni društveni boljšitak.

Uživao sam slušati njegova predavanja na negdašnjim omladinskim konferencijama i seminarima, njegove tečne prijevode inozemnih propovjednika, čitati njegove tekstove u „Glasu Evanđelja“ – a koji su oduvijek imali i onu, ponekad i naoko skrivenu, živahno oštru kritičku notu. Poticao me tada kao mladog suradnika, a radovao se i kada sam preuzeo uredništvo „Glasa Crkve“.

Dr. Lovrec ostao će mi – i svima nama – trajno u sjećanju kao jedan od kamena-medaša ne samo hrvatskoga baptizma. Uz sav svoj značaj on nije težio medijskom eksponiranju. U svome je zadnjemu razgovoru u „Glasu Crkve“ (34-35/2010) liječnički precizno sažeo svoju ulogu u Velikom poslanju: „Sâm rad i neki vidljivi rezultati nisu toliko bitni da se objavljuju u javnosti, nego činjenica da Bog vidi život kršćanskog radnika i ocjenjuje ga po svojem kriteriju.“

Ruben Knežević

Glavni urednik „Glasa Crkve“

Nakon više od četrdeset godina oprostili smo se s Brankom, osnivačem i predsjednikom *Duhovne stvarnosti*. Bio je Božji sluga, naš učitelj, suradnik i prijatelj. Bog nas je okupio oko zajedničkog cilja, širenja Evanđelja literaturom. Od njega smo učili kako voljeti Boga, ljude, i kako nesebično i radosno služiti. Branko je bio skroman. Sve je znao i htio raditi. Važan je bio konačni cilj – još mnoge upoznati s Bogom, koji je njemu, a i nama promijenio život i dao mu svrhu. Zahvalni smo Bogu što smo bili dio njegova života i službe.

Suradnici iz Duhovne stvarnosti

S tugom smo primili vijest o odlasku dr. Branka Lovreca.

Dr. Lovrec, istaknuti hrvatski baptistički vođa, ostavio je svoj trag i u međunarodnim okvirima služeći kao potpredsjednik Svjetskoga saveza baptista (BWA) u razdoblju od 2005. do 2010. te kao član dvaju tijela pri BWA, Glavnoj skupštini i Izvršnom odboru. Dr. Lovrec također je bio članom BWA Komisije za nauk i međukrvenu suradnju te Odbora za dodjelu priznanja iz područja ljudskih prava.

Žalujemo zbog odlaska dr. Lovreca, ali smo istodobno ohrabreni njegovom vjernošću i predanju za Krista, što je bilo tako očito tijekom čitavog njegova života. Neizmjeran je njegov doprinos kršćanstvu u Hrvatskoj, posebice što se tiče njegove ključne uloge – i kao prevoditelja i kao izdavača – u širenju Biblije među kršćanima u Hrvatskoj.

Velike su i zasluge dr. Lovreca u jačanju jedinstva među kršćanima u Hrvatskoj putem njegova rada kao člana i vodeće osobe u Protestantsko evanđeoskom vijeću, Hrvatskome biblijskom društvu i Udrizi za vjersku slobodu.

Uime Svjetskoga saveza baptista izražavam svoju iskrenu sućut povodom odlaska dr. Lovreca. Dok žalujete za onim koji je bio toliko značajan i ljubljen, budite uvjereni da su s vama molitve cijele svjetske baptističke obitelji.

Vaš, u Kristu
Neville Callam
Glavni tajnik Svjetskoga baptističkog saveza

Bio sam ožalošćen kada sam čuo vijest o odlasku kući našega dragog brata Branka Lovreca.

Dugi je niz godina Branko predstavljao hrvatske baptiste i druge evanđeoske kršćane diljem kršćanskog svijeta. Kroz Brankovu nadahnjuću službu vrsnoga globalnog ambasadora saznali smo za priču o vjernom svjedočanstvu hrvatskih evanđeoskih kršćana. On je bio pravi kršćanski državnik čije su vodstvo prepoznale brojne kršćanske i sekularne organizacije.

Bila mi je osobita prednost služiti s Brankom kao jedan od dva europska potpredsjednika Svjetskoga saveza baptista (2000. - 2005.), a njegove mudre doprinose Skupštini i odborima Svjetskoga saveza baptista visoko su cijenili.

Diljem svijeta poznata priča o kršćanstvu neodvojiva je od širenja evanđeoske poruke tiskanim riječju. Branko se tu nalazi unutar duge tradicije kršćanskih vođa koji su nastojali omogućiti izdavanje kvalitetnih kršćanskih knjiga za izgradnju i obrazovanje vjernika. Objavljena izdanja Duhovne stvarnosti trajno su svjedočanstvo Brankove vizije.

Ovo je dan kada će hrvatski baptisti moći podići svoj glas u zahvalnosti za vjeran život i plodonosnu službu uzornog pastora i vođe.

Mir i radost u Gospodinu Isusu Kristu.

dr. David Coffey
Negdašnji predsjednik Svjetskoga saveza baptista

Tijekom zasjedanja Godišnje skupštine Europske baptističke federacije u Berlinu, Njemačka, primili smo vijest o odlasku dr. Branka Lovreca, dugogodišnjega predsjednika Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj i dopredsjednika Svjetskoga saveza baptista.

Svojim kršćanskim životom i djelom Dr. Branko Lovrec ostavio je upečatljiv trag kako u svojoj zemlji, tako i u međunarodnih baptističkim udruženjima.

Anthony Peck,
Glavni tajnik Europske baptističke federacije
Hans Guderian,
Predsjednik Europske baptističke federacije

(Sučuti se pridružuje i dr. John Upton, predsjednik Svjetskoga saveza baptista, koji je naznačio zasjedanju Godišnje skupštine Europske baptističke federacije)

Uime Billy Grahamova evanđeoskog udruženja (Billy Graham Evangelistic Association, BGEA) primite našu iskrenu sućut povodom odlaska dr. Branka Lovreca. Duboko smo ožalošćeni zbog ove tužne vijesti o odlasku našega ljubljenog prijatelja i brata.

Dr. Lovrec bio je prijatelj od povjerenja te izvor neprestane inspiracije i vodilja ne samo vjernicima u svojoj domovini nego i onima diljem svijeta. Brat Branko posvetio se tumačenju smisla života u Isusu Kristu svoje narodu, izdavanjem knjiga, propovijedanjem, ali dajući im i primjer svoga vlastitog života. Ostavio je golemo naslijede i pamtit će ga po njegovoj vjernoj i mnogostruko službi Gospodinu. Zastupao je one koji se nisu mogli za sebe zauzeti; njegova će se herojskoga služenja prognanicima i izbjeglicama mnogi sjećati. Kao liječnik i služitelj Evanđelja požrtovno je služio svome narodu. Njegovo je srce neumorno kucalo za istinsko jedinstvo u Kristu i evangelizaciji. Preko svoje kršćanske nakladničke kuće izdao je hrvatski prijevod Billy Grahamove knjige „Mir s Bogom“, uz još mnogo drugih izdanja. Njegova zapažena poruka „Bog na djelu kroz ljude“ na Međunarodnom kongresu o evangelizaciji svijeta

Europa i svijet izgubili su velikoga vođu, suočajnog pastora i briljantnog baptističkog intelektualca. „Gospodade, Gospod uze, da je blagoslovljeno ime Gospodnje!“

Denton Lotz
Počasni Glavni tajnik Svjetskoga saveza baptista
(Glavni tajnik Svjetskog saveza baptista od 1988. – 2007.)

nadahnula je mnoge kršćanske vođe da nastave svoj evangelizacijski rad.

U ovim teškim danima predajemo vas u otvorene ruke našega Gospodina i Spasitelja Isusa Krista.

Uz našu najdublju sućut,

Pastor Viktor Hamm

Potpredsjednik za evangelizacijske projekte
Billy Graham Evangelistic
Association

Branka Lovreca i njegovu sestraru Miru poznajem od djetinjstva. Zajedno smo rasli u crkvi kao djeca i kasnije omladinci. Mnogo smo vremena kao prijatelji zajedno provodili. Međusobno smo se poštivali. To smo prijateljstvo očuvali do kraja.

Veselio me svaki novi naraštaj mladih ljudi koji su, kao već stali ljudi, napuštali omladinska druženja koja je Branko vodio u crkvi u Radićevoj. Služio je i kao đakon u zagrebačkoj crkvi, a puno je vremena posvetio putovanju sa stranim misionarima po cijeloj bivšoj Jugoslaviji, simultano prevodeći, a također je puno putovao po svijetu, poznavajući kršćanske vođe svojega vremena.

Po osnivanju Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj pomagao sam mu kao njegov osobni tajnik.

Vinko Peterlin

Brankov dugogodišnji prijatelj i suradnik

Tijekom mojega odrastanja, mladenaštva a onda i studentskih dana Branko Lovrec bio mi je izazovan znak da je moguće drukčije vjerovati, iz vjere živjeti i svežinom života svjedočiti. Dovoljno rano pomočao mi je otkriti da je s Bogom moguće promišljeno a živahno razgovarati; da ga se sve smije pitati, odgovore propitivati i u praksi iskušavati; istraživati, sumnjati – a ipak biti bezuvjetno prihvaćen. Bio je pristupačan i poticajan sugovornik u traženju rješenja teoloških, ali i svakodnevnih životnih pitanja – vazda spontano i nazajtevno potirući našu razliku u godinama, znanju, životnu iskustvu.

Premda „baptist od baptista”, čvrsto ukorijenjen u

vlastitu konfesionalnom identitetu, postupno ali dosljedno otvarao je vidike evandeoske, reformacijske, ekumenske te napislosti i međureligijske suradnje osiguravajući prostor raznolikosti mišljenja i stavova.

U svemu bio mi je sluga Evanđelja Isusa Krista, zaljubljenik, nadahnuti propovjednik i neumorni promicatelj živodajne Riječi.

Predsjednik Saveza, doktor medicine i brat u Kristu Branko – sve u jednom!

Boris Peterlin, Zagreb

S iskrenim žaljenjem primio sam vijest o iznenadnoj smrti cijenjenog gospodina Branka Lovreca, prvog i dugogodišnjeg predsjednika Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj, jednog od osnivača i dugogodišnjeg predsjednika Udruge za vjersku slobodu. U godinama nastajanja hrvatske države, ratnih devedesetih, uz predstavnike drugih vjerskih zajednica vrijedno je i zauzeto radio na oblikovanju identiteta nove Hrvatske kao zemlje vjerskih sloboda i vjerske tolerancije.

Svojim ljudskim i duhovnim potencijalom pomagao je promicanju teze o duhovnoj različitosti kao vrijednosti, promicanju tolerancije te ekumeniskog i međukonfesionalnog dijaloga.

Kao liječnik, biblijski predvoditelj, nakladnik, pedagog, pisac i kao vjernik, gospodin Lovrec bio je uzor članovima svoje vjerske zajednice, a njegovo djelovanje u korist društva i na dobrobit svoje domovine ostao je u sjećanju svih koji su s njim surađivali. Svojim životom i djelom ostavio je neizbrisiv trag u kršćanskoj tradiciji, a osobito u tradiciji evandeoskog kršćanstva na ovim prostorima.

U povodu smrti poštovanog gospodina Branka Lovreca primite izraze moje iskrene sućuti.

Zagreb, 2. listopada 2012.

dr. sc. Ivo Josipović

Predsjednik Republike Hrvatske

Poštovani gospodine Magda,

U ime Komisije za odnose s vjerskim zajednicama Vlade Republike Hrvatske i u svoje osobno ime, izražavam Vama, cijenjenoj supruzi Mirjani Lovrec, obitelji i svim vjernicima Vaše crkve iskrenu i najdublju sućut radi smrti poštovanog gospodina dr. Branka Lovreca, prvog predsjednika Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj.

Dr. Branko Lovrec uz mno- ga svoja dostignuća na poseban je način svojom službom bio podrška i suputnik mla- dim naraštajima Saveza baptističkih crkava. Zadužio je tako svojim životom i zauzetošću na poseban način svoje na- sljednike na odgovornim vo- dećim mjestima, kao i svakog člana Saveza, a svojom osobi- tom otvorenošću na ekumen- skom planu i svakog čovjeka dobre volje.

Za uzvrat neka ga Gospodin, u koga je vjerovao, obdari da- rom vječne ljubavi.

Još jednom, izvolite primiti najiskrenije izraze sućuti.

S poštovanjem,
Orsat Miljenić

Ministar pravosuđa Republike Hrvatske
ipredsjednik Komisije za odnose s vjerskim zajednicama

Sa žaljenjem sam primio vijest o smrti dugogodišnjeg pred- sjednika Saveza baptističkih cr- kava dr. Branka Lovreca, ugled- nog kršćanskog intelektualca i našeg sugrađanina.

Svojim prijevodima kršćanske literature i uredničkim po- slovima na kapitalnim izdanjima kršćanskih knjiga, od časopisa „Glas evanđelja“ do brojnih edi- cija „Duhovne stvarnosti“, kao i ekumeniskim zalaganjima dr. Lovreca trajno je zadužio hrvatsku duhovnost i kulturu.

Svojim ugledom kao pred- sjednik Saveza baptističkih cr- kava u RH i kao dopredsjednik Svjetskoga saveza baptista dr. Lovrec, u međunarodnim cr- kvenim i kulturnim krugovima zdušno je promicao ugled Gra- da Zagreba i domovine Hrvat- ske.

Braći i sestrama Baptističke crkve zagrebačke i Saveza bap-

tističkih crkava u RH šaljem izraze duboke i iskrene sućuti.

Milan Bandić
Gradonačelnik Grada Zagreba

Branka Lovreca upoznao sam 1964. godine kao još uvijek akti- nog liječnika i voditelja mladih u Baptističkoj crkvi u Zagrebu. Mene, ljubopitljivo radoznalog srednjoškolca, impresionirao je Brankov entuzijazam za Evan- djelje i njegova spremnost da mi u kreativnim razgovorima po- mogne razriješiti mnoge dileme odnosa vjere i razuma.

Pratio sam Brankov odlazak na Berlinski kongres za evange- lizaciju svijeta (1966.), pripre- me i organizaciju Billy Graha- mova dolaska u Zagreb (1967.) kao i njegove pionirske nakladničke pothvate i viziju osniva- nja *Duhovne stvarnosti*, preko koje je kvalitetnom literaturom evandeosko kršćanstvo u jav- nosti bivše Jugoslavije steklo dotle nepojmljivu prepozna- tljivost i kredibilitet. Surađivali smo na mnogim projektima i međunarodnim konferenci- jama na svim meridijanima. U više navrata predavao je na Biblijsko teološkom institutu odnosno Evandeosko teološ- kom fakultetu, a kao član Vije- ča fakulteta isticao se mudrim prijedlozima i konstruktivnim kritikama. Naše najveće zajed- ničko ostvarenje vjerojatno je bilo osnivanje Protestantsko evandeoskog vijeća u Republici Hrvatskoj te usmjeravanje interdenominacionalne suradnje kako bismo uklonili skandal kršćanske razdijeljenosti te ojačali jedinstvo Tijela Krista- va u službi vjerodostojnog svje- dočenja raspetoga i uskrsloga Krista.

Dragom bratu, iskrenom pri- jatelju, višedesetjetnom surad- niku i dobrom čovjeku dr Bran- ku Lovreku od svega srca hvala!

dr. sc. Peter Kuzmić
Rektor Evandeosko teološkog fakulteta u Osijeku

Branko Lovrec imao je veliki utjecaj na moje duhovno obli- kovanje. Njegova srdačnost i otvorenost bile su značajke koje će pamtiti dok postojim. Sjećam se dobro jednoga od

prvih susreta, dok je još radio u hitnoj pomoći. Kao studenta Filozofskog fakulteta impresionirala me je činjenica da netko takva obrazovanja vjeruje u Boga. Kasnije smo surađivali na raznim projektima: tiskanju C. S. Lewisova „Kršćanstva“ i velikom projektu tiskanja Biblije u suradnji s *Kršćanskim sadašnjosti*. Branko Lovrec svojom je izdavačkom djelatnošću u *Duhovnoj stvarnosti* utro put visoko kvalitetnom kršćanskom izdavaštву i podigao ugled svih naših crkava na jednu višu razinu. Zahvaljujem Bogu na njegovom životu i službi!

mr. sc. Mladen Jovanović
Kristova crkva Zagreb
Glavni tajnik Protestantsko
evanđeoskog vijeća

Gospodina Branka Lovreca pamtim kao čovjeka vjere koji je duboko proživiljavao i promišljaо Evandželje. Često sam ga i rado slušao kad je naviještao Božju Riječ, jer je uvijek govorio iz uvjerenja i vlastitog iskustva. Zahvalan sam Bogu na njegovoj osobi i primjeru koji je davao osobito u ekumenskom dijalogu, zalažući se iskreno i predano za zajedništvo među kršćanima. Neka ga Gospodin nagradi vječnom nagradom!

msgr. Vlado Košić
Sisački biskup i
predsjednik Vijeća Hrvatske
biskupske konferencije za
ekumenizam i dijalog

Još jedan oduševljeni, radišni i iskreni ekumenist u našem vjerničkom društvu manje. Umro je naš subrat i suradnik dr. Branko Lovrec, nadomak svojem 80. rođendanu. Gospodin ga pozvao k sebi da bude dionikom vječnog života. Bio je cijela života u službi Božjoj: u službi Božje riječi i u službi svoje Baptističke vjerske zajednice. Bio je čovjek vjere i dijaloga sa svojom kršćanskom braćom i sestrama.

Od 1965. počinje se baviti prijevodom kršćanske literature. Sedamdesetih godina ostvaruje svoj san, zajedno sa svojim suradnicima osniva novu kršćansku nakladničku

kuću pod naslovom *Duhovna stvarnost* koju godinama uspješno vodi tako da je izrasla u uglednoga izdavača vjerskih i kršćanskih djela. Dugi niz godina uređivao je list „*Glas Evandželja*“.

Poznajem pokojnoga Branka kao čovjeka Knjige. Odmah po osnutku *Kršćanske sadašnjosti* Branko Lovrec podržavao je naš rad i s nama surađivao. Osobno sam s njime imao više kontakata izdavačke djelatnosti. Spomenut ču samo tri velike i značajne suradnje. Zajedno smo u *Kršćanskoj sadašnjosti* (s *Grafičkim zavodom Hrvatske*) 1989. godine objavili „Biblijski priručnik“. To je mala enciklopedija sveukupne biblijske literature. Knjigu od 690 stranica preveo je osobno Branko Lovrec. Ja sam kao aktivni djelatnik *Kršćanske sadašnjosti* imao časnu zadaću da zajedno s Antom Kresinom pregledam i redigiram cijeli njegov tekst. Bilo je to, smijem reći, za ona „olovna vremena“ izvanredan pothvat. Knjiga mnogima još danas služi kao uvod u svijet biblijske literaturе. Zajedno s pokojnim Brankom Lovrecom u *Kršćanskoj sadašnjosti* za moga upravljanja objavili smo „Bibliju“, bez deuterokanonskih knjiga, za vjernike protestantske baštine.

I to je bio ekumenski pothvat od značajne važnosti. Zajedno smo objavili i „Biblijsku enciklopediju“ koju je Branko Lovrec najprije objavio u *Duhovnoj stvarnosti* u deset separatnih svezaka, a potom kao jednu knjigu u suizdanju s *Kršćanskim sadašnjosti*.

Sada nakon njegove smrti rado se sjećam naše zajedničke suradnje, izražavam sućut vjernicima Baptističke zajednice u Hrvatskoj i molim Gospodina da ga nagradi za sav njegov rad na širenju njegove, božanske Riječi, i za njegovu ljubav prema nama katolicima u *Kršćanskoj sadašnjosti*.

Bio dionikom Božje slave i počivao u miru!

dr. sc. Adalbert Rebić
Sveučilišni profesor biblijskih
znanosti i semitskih jezika
te bivši dugogodišnji ravnatelj
Kršćanske sadašnjosti

Draga braćo i sestre u Kristu, Povodom odluke Gospodnje da pozove k Sebi našeg uvaženog, poštovanog i voljenog brata, Dr. Branka Lovreca, molim Vas primite moju iskrenu sućut.

Njegova blagost, otvorenost i širokogradna topla vjera, ukorijenjena u uskrsnulom i živom Gospodinu bila je ohrabrenje i ojačanje svakom tko je imao čast s njime razgovarati. Jedan od tih sam i ja.

Hvalim našega nebeskog Oca koji nam je podario njega i obogatio duhovno sve nas. Znamo da je on tamo gdje Gospod naš prebiva. On je postigao cilj – mi smo postali siromašniji bez njega.

Po milosti Božjoj uvjeren sam da, iako nije više s nama, ipak njegova uspomena i brojni darovi Božji primljeni kroz njega i dalje žive u srcima mnogih. Bogu neka je slava za brata Branka Lovreca.

Iskrenim poštovanjem u Gospodinu vaš,
Endre Lángh
Reformirani biskup u miru

Moj bratić Branko Lovrec stoji preda mnom kao ljudski topla i mila osoba – čovjek kršćanin.

Bio je dio moga najranijeg djetinjstva i mladosti. Sjećam se kako je sa svojom sestrom Mirrom dolazio k nama u posjet na jednostavno čavrjanje, a sestra i ja bile smo ponosne na njega kao na svoga starijeg brata. Poslije smo uživali u njegovim omladinskim sastancima u Radićevoj ulici svake subote navečer. Zatim kampovi, pa suradnja na časopisu „*Glas Evandželja*“ u šezdesetim godinama prošloga stoljeća. Posebno je njegova „Riječ urednika“, povezana s naslovnom fotografijom časopisa za dotični mjesec, pogodašala nas mlade aktualnošću svijeta u kojemu smo se nalazili i kretali. Zračila je iz njega normalna ljudskost, ali i predanost Bogu i Njegovoj službi. Generacije mlađih prošle su kroz njegove riječi i primjer autentičnoga kršćanskog života.

Nela Mayer Williams, Zagreb

Moj bratić Branko Lovrec imao je veliki utjecaj na moj odnos prema Bogu i moj odnos prema

Crkvi. Branka sam uvijek gledao kao prvaka u Božjem radu i želio sam uvijek biti kao on. To me je potaknulo da sam 1974. otisao u Englesku i studirao teologiju. Nakon toga sam radio kao evangelizator među našim narodom u Švedskoj. Svih tih godina Branko je uvijek bio moj uzor ozbiljnog i predanog navjestitelja Božje Riječi.

Radujem se da je Branko sada „kod kuće“ i da uživa prisutnost svojih najmilijih. Skoro, pa čemo i mi biti svi zajedno okruženi vječnom Božjom ljubavlju.

Branko, do viđenja u vječnosti.

Edi Matetić

North Ridgeville, Ohio, USA

Brata Branka Lovreca upoznao sam tijekom druge polovine 1949. i ostao njegov i Mirin „brat Aco“ do danas. Veoma smo se veselili pri našem posljednjem susretu – čini mi se u ljetu 2005. Viđali smo se sve rjeđe, kako je starost nastajala, a neprilike se umnažale – ali ipak bar dva puta godišnje. Uvijek smo bili odani i otvoreni jedan prema drugome. Mnogo smo razgovarali i dogovarali – nikad protuslovli. Obojica smo prolazili kroz izazove svijeta i često nailazili na nerazumijevanje, tamo gdje se nismo nadali. Podržavali smo jedan drugoga, i nadam se da će me on iskreno i vedro dočekati kada se budemo bratski zagrlili tamo gdje nema uzdaha ni suza, gdje pravda živi i ljubav kraljuje u miru i vječnoj radosti.

dr. sc. Aleksandar Birviš,
Novi Sad

Sa dubokim žalošću smo primili tužnu vest o odlasku kod Gospoda našega dragoga brata dr Branka Lovreca, vašeg počasnog predsednika a i našega u prošlosti. Ovo je veliki gubitak kako za njegove najbliže tako i za sve nas, ali i dobitak (Filip. 1:21), jer on je sada kod Gospoda kome je vjerno služio sve ove godine.

Ovim kratkim pismom izražavamo svima vama a najviše obitelji Lovrec iskreno saučešće sa riječima 1 Sol 4:13-18. Neka vas Gospod utješi i blagoslov te osposobi sve nas da sledimo njegov primer nesebične službe za Gos-

poda. To je velika zaostavština za sve nas na slavu Božju!

U ime Saveza baptističkih crkava u Srbiji,
**dr. Ondrej Franka, predsednik
Dane Vidović, tajnik**

Dr. Lovrec svakako je bio velik kršćanski sluga i vođa. Ali Branko je bio i liječnik. No, prije svega, Branko je – osim svojom liječničkom strukom – „liječio“ i svojim neumornim optimizmom i upornom vedrinom.

Ipak u životu mene i moje obitelji Branko je odigrao i jednu posebnu i doslovce spasonosnu ulogu. Barem što se moga oca tiče. Bilo je to sredinom 1960-ih kada je Branko još radio kao liječnik u zagrebačkoj hitnoj pomoći.

Osim službenim vozilom medicinske pomoći, Branko se služio i svojim legendarnim „fićom“. U to je vrijeme moga oca zahvatila izuzetno nagla i po život opasna infekcija očiju i glave. Bolest je tako brzo napredovala da su njegove oči i glava natekle skoro do neprepoznatljivosti. Jedne je večeri to doseglo svoj krizni stupanj, pa smo, već pomalo bez nade, pozvali hitnu pomoći i dr. Branka Lovreca. On je svojim „fićom“ pojuria prema našem stanu. Ali putem je na automobilu pukla guma. Branko je svog fiću ostavio na cesti, a svojom liječničkom torbom doslovce dotrčao do nas. Učinio je što je tada urgentno trebalo, pozvao vozilo hitne pomoći i otpremio oca u bolnicu. Svime time on je bez imalo sumnje zapravo spasio život moga oca.

U tim je satima i trenucima Branko Lovrec zapravo bio „anđeo“ poslan od Svevišnjega. I da priči nije kraj, za koju godinu kasnije, moj se otac obratio i predao Bogu na velikom evangelizacijskom događaju s Billy Grahamom u Zagrebu. U čijoj je organizaciji i opet sudjelovao Branko Lovrec.

Kao teenager, tada nisam ni slutio da će mnogo godina kasnije biti suradnik Branku u bezbrojnim kršćanskim i crkvenim događanjima. Branko Lovrec, spašavao je dakle ljudе na sve moguće načine. I kao liječnik i kao vjernik i vjerni sluga.

mr. sc. Danijel Berković
Teološki fakultet „Matija Vlačić Ilirik“ u Zagrebu

Pamtim dr. Lovreca po njegovu izuzetno velikom i značajnom utjecaju na jednu generaciju. Iz osobnog iskustva kao i iz iskustva mnogih koje poznajem, on je oblikovao generaciju nove svijesti autentičnog življenja vjere u suvremenom svijetu. I upravo zbog te njegove uloge mnogi mladi ljudi pronašli su put u razne oblike aktivne kršćanske službe. Nadodamo li tomu i njegov veliki ulog u izdavanju kršćanske literature, po čemu može slovititi kao svojevrstan ponir, za dr. Lovreca može se reći da je bio prorok svoga vremena.

Stevo Dereta
Predsjednik Udruge Međunarodni centar za život iz Rijeke

Izražavamo najiskreniju sućut povodom smrti dr. Branka Lovreca

Predsjedništvo Protestantskog evanđeoskog vijeća

Iskrena sućut povodom smrti dr. Branka Lovreca.

Biblijski institut, Zagreb

U ime Evanđeoske pentekostne crkve u RH izražavamo najiskreniju sućut vašoj obitelji povodom gubitka voljene osobe, dr. Branka Lovreca. Suosjećamo s vašom boli zbog velikog gubitka za sve nas ali radujemo se vijencu slave koji dr. Branka Lovreca čeka na nebesima zbog velikog utjecaja i traga koji je ostavio u životima mnogih.

Damir Špoljarić
Predsjednik
Vedran Đulabić
Tajnik

U ime uprave Adventističke crkve u Hrvatskoj i svih naših vjernika izražavam vam kršćansku sućut u povodu smrti Branka Lovreca velikog propovjednika Radosne vijesti u gradu Zagrebu, Republici Hrvatskoj i šire. Neka vas Bog svojom riječju i divnim obećanjima o ponovnom susretu utješi u vašoj tuzi.

Zlatko Musija
Predsjednik Kršćanske adventističke crkve u RH

Brat Branko Lovrec ostati će nam u dubokom sjećanju kao veliki čovjek i osoba otvorena prema svakome, spremna na suradnju i osobni angažman u provedbi nekih važnih projekata. Posebno ćemo ga se sjećati po zdušnoj suradnji u osnivanju Hrvatskog biblijskog društva i u radu Udruge za vjersku slobodu. U svom životu i službi dr. Lovrec šrio je istinske kršćanske vrijednosti te nadasve gajio tople i kvalitetne međuljudske odnose. Žalosni smo zbog njegovog odlaska te izražavamo kršćansku sućut njegovim najbližima kao i svoj braći i sestrama iz Baptističke crkve.

dr. sc. Dragutin Matač
Kršćanska adventistička crkva

Znali smo već duže vrijeme da dr. Branko Lovrec boluje, ali smo s velikim iznenađenjem primili vijest da se svjeća njegova života ugasilu. Žalujemo zbog njegovog odlaska i suošćamo s cijelom obitelji koja je ispunjena tugom.

Čast mi je bila surađivati s njim. Bio je dugogodišnji predsjednik Glavnog odbora Udruge za vjersku slobodu i jedan od njениh osnivača. Kao čovjek širokih vidika shvatio je vrijeme i potrebu za postojanjem takve Udruge pa je kao vjerski vođa svoj autoritet, sposobnosti i znanje ugradio u njene temelje.

Napustio nas je pobožan čovjek, dugogodišnji vođa Crkve, vrsni organizator, prijatelj ljudi, ostavio nas je dobar čovjek, otiašao je na odmor do ispunjenja nade koju je imao.

Velimir Šubert
Negdašnji tajnik Udruge za vjersku slobodu

Ime preminulog cijenjenog Branka Lovreca trajno će ostati zabilježeno u hrvatskoj medijskoj javnosti – posebno onoj kršćanske provenijencije. Pamtim ga kao brižnog, odanog i stručnog suradnika međureligijskih emisija u Programu religijske kulture HTV-a. Naša suradnja počela je krajem 1991. godine kada sam stvarao koncepciju prve redakcije za religijsku kulturu. Suradnja se intenzivirala još i više kada

je gospodin Branko bio čelnik Saveza baptističkih crkava u Hrvatskoj. Uvijek se rado odazivao u emisije *Ekumena*, *Duhovni izazovi* i druge, kako bi potvrđivao svoj kršćanski svjetonazor, svoju ekumensku opredjeljenost i međureligijsku suradnju.

Doktor Lovrec značajno je pridonosio razvoju religijskog pluralizma, a znao je kazati: „Neka se čuje i glas nas protestantskih kršćana, jer Krist nam je zajednički Gospodin“. Brankov preobražaj i odlazak u Novu stvarnost veliki je gubitak svima u ovoj „tranzicijskoj stvarnosti“. Hvala zaljubljeniku Biblije na njegovim kritičkim opservacijama. Iskrena sućut obitelji i baptističkoj zajednici.

Augustin Bašić
Urednik međureligijskih emisija
HTV-a

Branka Lovreca naši slušatelji pamte i po našoj emisiji *Duhovna misao* u kojoj je kao autor sudjelovao od 1991. do 2003. Od 1995., kada sam preuzeo emisiju zajedno s kolegom Ivanom Dukarićem, često smo se družili i pamtim lijepo trenutke razgovora s Brankom. Uvijek se zanimalo za promicanje vjerskih sloboda i zastupljenost religijskih tema u programu javnog medija. U dva je manda bio član programskega vijeća Hrvatske radiotelevizije gdje je predstavljao sve nekatoličke vjerske zajednice i na tom mjestu kao vjernik zalagao se da se u programu korektno i profesionalno pristupa svim vjerskim zajednicama. Sjećam ga se kao čovjeka vjere, koji je imao ekumenske širine, koji je bio jednostavan i otvoren prema svakom čovjeku.

Iskrena sućut obitelji Branka Lovreca i cijelog baptističkoj zajednici.

Blaženka Jančić
Urednica na Hrvatskome radiju
Ovo je izbor iz brojnih sjećanja i sućuti pristiglih nakon odlaska dr. Branka Lovreca. Zbog nedostatka prostora u časopisu, svi su ostali prilozi objavljeni na www.baptist.hr

O biblizmima kod Krleže

Prva adventistička doktorica društveno-humanističkih znanosti

U petak, 4. svibnja 2012. na zagrebačkom je Filozofskom fakultetu akademski naziv doktorice društveno-humanističkih znanosti u području filologije stekla Đurđica Garvanović Porobić, uz najvišu povalu (summa cum laude). Dr. sc. Đurđica Garvanović-Porobić prva je adventistica koja je doktorirala na Filozofskom

fakultetu u Zagrebu, a napisala je doktorsku disertaciju s naslovom *Disperzija i stilска funkcija bibližama u dramskom i romanesknom diskurzu Miroslava Krleže*, koja podrazumijeva intertekstualnu stilističku analizu o prijenosu biblijskog teksta u književnomjjetnički diskurz.

Dr. Garvanović obnaša dužnost ravnateljice adventističke

Srednje škole u Maruševcu s pravom javnosti, a u dosadaš-

njem je radu bila urednicom triju časopisa koje izdaje Kršćanska adventistička crkva: Život i zdravlje, Glas Maruševca i Adventistički pregled. Također je bila članicom uredničkoga tima hrvatskoga prijevoda riječkog izdanja Novoga zavjeta, koji je objavljen 2001. u nakladi Biblijskoga društva pri Međunarodnom centru za život. • (APN/GC)

Capetownski iskaz o predanju

Ispovijest vjere i poziv na djelovanje. Zagreb, Protestantsko evanđeosko vijeće i Biblijki institut, 2012., str. 80. Urednik: Mladen Jovanović. Prijevod: Giorgio Grlj. Teološko-jezična lektura: Ruben Knežević i Krešimir Šimić. Prijelom i grafička priprema: Momir Blažek. Capetownski iskaz o predanju u konačnom je obliku kao dokument uobličen na Trećem Laussanskom kongresu za evangelizaciju svijeta, održanom u Cape Townu od 16. do 25. listopada 2011. U prvom se dijelu dokumenta na pristupačan način izriče ispovijest vjere evanđeoskih crkava, dok drugi dio odražava praktični aspekt vjere, pozivajući na djelovanje prvenstveno u područjima evangelizacije i pomirenja. Hrvatski je prijevod dokumenta predstavljen na 7. Saboru PEV-a u Zagrebu, a knjižica će biti dostupna svim članicama PEV-a i ostalim zainteresiranim. Želja je nakladnika da se o dokumentu „govori, raspravlja te mu se prida značaj kao zajedničke izjave globalnog evanđeoskog kršćanstva“.

Isus iz Nazareta u perspektivi međureligijskog dijaloga

Posebni broj Svjetla Riječi. Sarajevo, ljetno 2012., str. 99. Urednik Ivan Šarčević. Časopis želi potaknuti na međureligijski i ekumeniski dijalog – „i to na dijalog u vezi s Isusom iz Nazareta, osobom koja u eminentnom smislu određuje ono specifično kršćansko“. Uz renomiranje strane autore (H. Küng, J. Moltrmann i dr.) priloge su objavili katolički, pravoslavni i protestantski teolozi s ovih prostora, a ima i doprinosa s islamske i židovske perspektive. Objavljen je i rad dr. sc. Lidije Matošević, prodekanice Teološkog fakulteta „Matija Vlačić Ilirk“, pod naslovom „Isus u reformacijskoj teologiji Martina Luthera“.

Trideset i devet članaka vjere Anglikanske crkve

Osjek, Kršćanski centar „Dobroga pastira“, 2012., str. 31. Preveo Wolfgang Bastian. Urednik: dr. sc. Jasmin Milić. Ovo je drugo (popravljeno) izdanje hrvatskoga prijevoda službenoga vjerovanja anglikanskih crkava. Prvotnih Trideset devet članaka vjere objavljeno je 1563., a službeno prihvaćeno 1571. Ovaj se hrvatski prijevod temelji na američkom revidiranom izdanju koje je 1801. prihvatile Protestantска episkopalna crkva u SAD, a 1873. tamošnja Reformirana episkopalna crkva.

Opasna sjećanja i pomirenje

Kontekstualna promišljanja o religiji u postkonfliktnom društvu. Rijeka, Ex libris, 2012., str. 374. Urednici: Zoran Grozdanov, Nikola Knežević i Srđan Sremac. U zborniku su objavljeni radovi s međunarodnog znanstvenog skupa održanog u Beogradu 10. i 11. lipnja 2012., u kojima se s teološko-religiološkom diskursa progovara o tematiki pomirenja na prostorima negdašnje Jugoslavije. U prvom se dijelu donose radovi unutar cjeline „Politika, teologija i sjećanje“, dok je drugi dio naslovljen „Kultura, religija i sjećanje“. Autori su radova M. Volf, A. Kristić, N. Reck, J. Moltrmann, D. Đogo, Z. Popov-Momčilović, N. Knežević, Z. Turza, I. Radosavljević, A. Assman, U. Vlaisavljević, J. Brnčić, S. Sremac, S. Beuk, M. Kevedži, D. Džalto, V. Cvetkovska Ocokoljić, T. Cvetkovski, A. Langović Miličević, M. Topić i Z. Kuburić.

Ponovno u Domovini

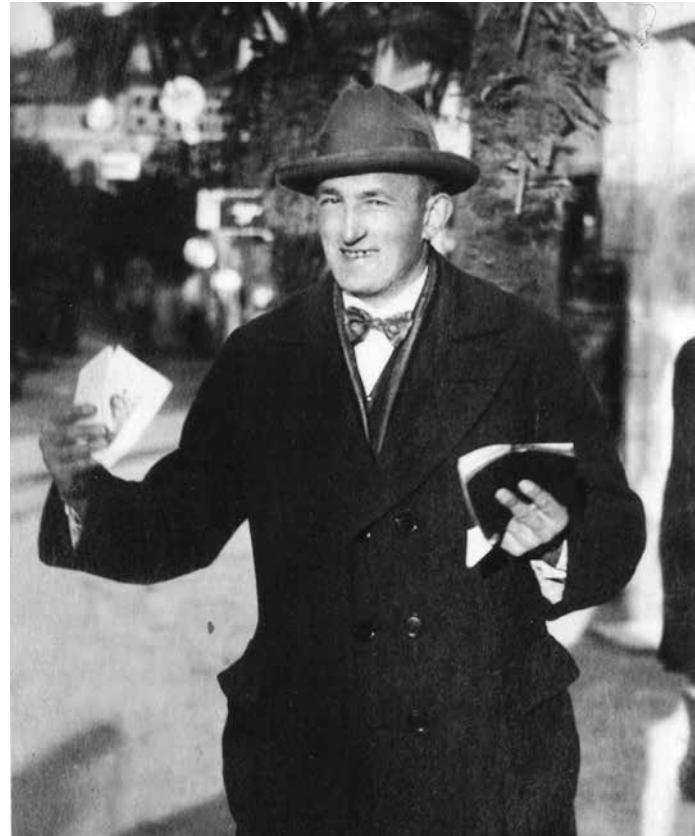
Izložba fotografija Ivana Puža

Ivan Puž (1887. – 1970.) u sjećanju je danas samo rijetkim pojedincima iz najstarije baptističke generacije.

Rođen u Zalukima (općina Matulji), godine 1912. iselio je u SAD i živio u Kaliforniji. Ondje se i obratio u jednoj od protestantskih crkava. Između dva svjetska rata Ivan je posjećivao svoj rodni kraj gdje se duže zadržao u razdoblju od 1930. do 1932. godine. Bio je vrlo aktivan u propovijedaju i širenju evanđeoske poruke, tako da je oko 1930. u Opatiji formirana vjernička skupina koja se nastojala povezati s baptistima u Zagrebu, ali je naposljetku, zbog granične odvojenosti, pristupila talijanskoj Crkvi braće. Poslije rata Puž je još u nekoliko navrata dolazio u tadašnju Jugoslaviju, posjećuju-

ći baptističke i bratske crkve te donoseći humanitarnu pomoć. Jedno je vrijeme proboravio i u Slavoniji, evangelizirajući u Siraču i okolnim mjestima. Puževu je propovijedanje puk obično nazivao „Puževom vjerom”, a njegove obraćenike „Puževom djecom”.

Tijekom boravka u svome rodnom kraju od 1930. do 1932. Ivan je snimio brojne fotografije u kojima je ovjekovječio život, rad i običaje svoga zavičaja, snimajući mještane seljake na svakodnevnim poslovima oko kuće i u polju. Stvorio je tako vrijednu kulturnošku zbirku fotzapisa iz onoga vremena,

Ivan Puž propovijeda na ulici, vjerojatno u Los Angelesu u 1920.-im.

koja je jedinstvena na ovome području. Fotografije je ponio sa sobom u Kaliforniju, no u starim ih je danim poklonio Matuljki Mariji Šepić iz Tacome. *On njoj je povedal ča j' na slikah, a ona j' to od zada na ingleški zapiševala. To j' nju jako zanimalo.* Fotografije su naposljetku došle do Borisa Stanića i prof. Milovana Mate-

tića iz Zvoneće. Potonji je autor postava vrlo zapažene izložbe koja je 17. lipnja bila postavljena u negdašnjoj osnovnoj školi u Zvoneći. Projektu su pripomogli i dr. Marija Puharić-Harašlić, prof. Tatjana Matetić, dok je Puževu biografiju priredio Ruben Knežević. Događanje je iscrpljeno popratio riječki „Novi list”. • (GC)

Grupa Kristina

Na nacionalnim radiopostajama

Kristina je u Velikom tjednu imala prigodu nastupiti na dvije ugledne i po statistikama najslušanije nacionalne radiopostaje u Hrvatskoj: na Narodnom radiju i Drugom programu Hrvatskog radija (HR2).

U popularnom Glazbenom showu Dalibora Petka na Narodnom radiju, u kojem su nastupila najeminentnija imena hrvatske estrade, *Kristina* je izvela pjesme koje govore o Kristovoj žrtvi, a dijelom su repertoara *Kristininih* nastupa. Glazbeni show Dalibora Petka

Članovi KRISTINE (Slijeva nadesno): Kristijan Novak (klavijature), Teofil Dereta (bass), Rahela Grozdanov (vokal), Andrej Grozdanov (gitare), Abel Kovačević (bubnjevi).

ima slušanost od preko milijun slušatelja, kako preko radiovalova tako i putem interneta.

Na Veliku subotu *Kristina* je nastupila u emisiji „Radna subota“ Drugog programa Hrvatskog radija u sklopu koje se emitira Glazbena matineja. Oba su nastupa bili prigodom za svjedočenje vjere u Uskrsloga putem nacionalnih medija. Vjerujemo da je poruka došla do mnogih te otvorila vrata drugim kršćanskim glazbenicima za nastup u sličnim emisijama. • (IBA/GC)

Posuvremenjena tradicija

Križni put „Mladih za Krista“ na trsatskoj Fortici

Riječka udruga „Mladi za Krista“ (MZK) svojim djelovanjem i riznicom materijala pomaže u nastojanjima kvalitetnog utjelovljivanja vjere u kontekstu osobnog duhovnog putovanja, obitelji, Crkve i društva.

„Interaktivno“, „dinamično“, „promišljeno“, „kreativno“, „spoj suvremene tehnologije i tradicije“ riječi su koje opisuju identitet Mladih za Krista, vrijednosti i metode rada. Petnaestogodišnje djelovanje udruge obilježeno je pomaganjem Crkve u navještanju evanđelja na jedinstven i kreativan način.

Držeći prst na pulsu naroda i promišljajući o vlastitoj duhovnosti razvijale su se različite službe i oblici duhovnosti, s kojima se mnogi mogu poisto-

vjetiti, a poglavito mladi koji jako drže do autentične vjere.

Postavljanje „Isusova križnog puta“, kojega je osmislio kreativni tim MZK-a, samo je jedan vid suradnje s riječkom zajednicom franjevačke mlađe FRAMA. U želji da se već četvrtu godinu zaredom naglaši i riječke vjernike podsjeti na vrijednost tisućljetne kršćanske tradicije obilježavanja Isusova križnog puta, kao i na značaj Velikog tjedna i Uskrsa, postavljena je nešto suvremenija ver-

zija Križnoga puta na trsatskoj Fortici. Postojeće se postaje nastojalo „oživjeti“ nekim aktivnostima i sadržajima poput slika, biblijskih tekstova, različitih predmeta, glazbe i sl. Svakom se prolazniku nastojalo približiti Isusovu žrtvu, patnju i smrt, te ga potaknuti da se zapita: „Kakve veze ima Kristova žrtva sa mnom danas?“ Na kraju križnoga puta, ispod praznog križa, prolaznici uzimaju zapečaćenu kuvertu koju otvaraju na uskršnje jutro. Unutra se, naime, na-

lazi tekst koji potiče na proslavu Uskrsloga, koji je živ i među nama.

Premda je križni put bio planiran za razdoblje od 2. – 4. travnja, kišno je vrijeme skratio taj termin. Prvoga je dana stotinjak ljudi prošlo križnim putem. Za one koji nisu bili u prigodi proći njime Križni se put može virtualno proći na web stranici Riječke kršćanske televizije: <http://www.rikatv.net/video/kategorija/duhovnost> • (M. Ivančević/IBA/GC)

Pastoralni centar u Rijeci

Večer klasične glazbe

U organizaciji Adventističke i Baptističke crkve održan je 1. rujna u Pastoralnom centru na Zametu koncert klasične glazbe studenata Visoke glazbene škole iz Ploëstia, Rumunjska.

Simfonijski orkestar uz pratnju Handbell sastava, pod umjetničkim je vodstvom maestra Mihai Nae izveo djela Bacha, Handela, Purcella, Mozarta, Brahmsa i Shuberta. Nekoliko je članova orkestra nastupilo i u solističkim dionicama za obou i violinu.

Iako je riječ o vrlo mladim glazbenicima kao i reduciranim simfonijskom orkestru, koncert je pokazao sav potencijal koji se krije u pojedincima, kao i u cijelome orkestru. Oduševljena publika, okupljena na koncertu u još nedovršenom Pastoralnom centru, u kišnoj i prohladnoj riječkoj večeri, dugim je aplauzom ispratila glazbenike iz Rumunjske koji su nastavili svoje putovanje u Italiju i Sloveniju. • (IBA/GC)

Slavonski Brod

Predstave Franka Boscha

U travnju ove godine Slavonski je Brod posjetio Frank Bosch te kao i uvijek obradovao male i velike svojom simpatičnom predstavom ispunjenom skećevima, glumom, pantomimom i pjesmom.

Frank je izveo svoju predstavu na tri različite lokacije za tri različite skupine djece. Prva je predstava održana za djecu osnovne škole „Milan Amruš“ – škole za odgoj i rehabilitaciju učenika s teškoćama u razvoju. Druga je predstava održana za djecu koja žive u „Domu za djecu“ i mlađe punoljetne osobe bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Treća je predstava održana za romsku djecu u iClubu Connect – kršćanskom klubu za promicanje kompjutorske tehnologije i kršćanskih vrijednosti. Predstava je imala naziv

„Frank Bosch i njegovi američki prijatelji“. Razlog je tomu što su se u predstavu uključili studenti iz Amerike koji su proveli šest tjedana služeći u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški. S prisutnima su podijelili svoja svjedočanstva i dramu.

Organizatori posebno ističu da im je „drago što su brata Franka mogli još jednom ugostiti, a cijene i što je on svojim jedinstvenim talentom opet mogao nasmijati, obradovati i najvažnije od svega, obasuti Božjom ljubavlju upravo one kojima je Božja ljubav najpotrebnija“. • (IBA/GC)

Druženje s časnom sestrom Terezom Zukić

Doručak za žene u Zagrebu

Doručak za žene postaje duhovni pokret i probuđenje koje dolazi u mnoge domove i obitelji diljem Hrvatske

Doručak za žene kršćanska je ekumenska udružica koja je u zagrebačkom restoranu Palfi organizirala 3. ožujka Doručak za žene, a večer prije – po prvi put – i Večeru za žene i muškarce. Na susretima je gostovala časna sestra Tereza Zukić, tražena govornica koja već godinama izaziva senzaciju među kršćanima diljem svijeta. Njezina je slika na skateboardu prije nekoliko godina obišla svijet. Nekada je bila uspješna sportašica, a sada je njezin život posvećen Bogu.

Sestra Tereza predstavila se sudionicima susreta kao redovnica puna energije, humora i životne radosti. Njezina prirodna otvorenost i iskrenost te duboka vjera u Gospodina nikoga nije ostavila ravnodušnim. Uz sestru Terezu na doručku su prisutni mogli uživati i u skladbama kršćanskog skladatelja i poznatog pjevača duhovne glazbe Antonia Tkaleca.

Kao cijenjena i poznata govornica diljem svijeta časna sestra Tereza otvorila je i vrata prema mnogim ženama (pogotovo unutar Katoličke Crkve) koje su imale dvojbi u vezi dolaska na doručak. Brojevi govore sami za sebe – tjeđan dan prije samog doručka, svih 190 mesta u restoranu Palfi bilo je rezervirano! Na večeri za muškarce i žene, bilo je prisutno preko 150 ljudi.

Doručak za žene postaje duhovni pokret i probuđenje koje

dolazi u mnoge domove i obitelji diljem Hrvatske. Liječnice, tete iz vrtića, mame iz škole, učiteljice, dugo neviđene prijateljice, bake, sestrične, mame, susjede ... sve su to žene koje su se odazvale pozivu da dođu na doručak. Većina ih je otišla kući, s riječima: „Nisam znala da postoji nešto poput ovakvog doručka za žene! Bilo mi je predivno i osjetila sam nešto posebno kroz govor i zajedništvo s drugim ženama. Hvala vam!“

• (IBA/GC)

Karlovac

Lutkarska skupina u školama i vrtićima

Povodom završetka školske godine, lutkarska skupina Baptističke crkve Karlovac posjetila je krajem svibnja osnovne škole i vrtiće u Karlovcu te Dugoj Resi. Predstavu su gledala djeca od 1. do 4. razreda i sve vrtičke skupine.

Lutkarska je predstava priređena po priči „Ti si jedinstveno biće“ poznatoga američkog duhovnog pisca Maxa Lucada. Priča govori o malom narodu drvenih lutaka imenom Drvenci. Nespretni lutak Pulcinello

upoznaje Elija, svoga tvorca, te spoznaje koliko je jedinstven i važan. Poruka priče naglašava da su svi – bez obzira na različitosti – jednak vrijedni te da postoji netko komu je stalo do nas, ljudi i ne sudi nas po izgledu ili sposobnostima.

Ova je priča zaista snažna i smatram da je prikladna za tu dob. Drago mi je što sam imao priliku prenijeti djeci tako važnu poruku o Bogu Stvoritelju koji nas ljubi i prihvata, izjavio je

Bert Uenk, član lutkarske skupine.

Također smo željeli naglasiti djeci kako trebamo prihvatići jedni druge i nikada se, baš nikada rugati, dodala je Daliborka Uenk, članica skupine.

Nakon predstave uslijedila je pjesma pod nazivom „Ne rugaj se“.

Oko tisuću karlovačkih i dugoreških mališana uživalo je u zanimljivom programu karlovačke lutkarske skupine. • (S. Rozner/IBA/GC)

Rijeka

Doručak za žene u Rijeci

U riječkom restoranu „Gardens“ održan je 9. lipnja Doručak za žene. Restoran je do posljednjeg mjesto bio ispunjen ženama koje su došle poslušati predavanje sestre Tereze Zukić pod nazivom „Kako tvoj život može postati uzbudljiv“.

Sestra Tereza, kći poznatog nogometara, a i sama bivša sportašica, svoju je sportsku karijeru zamjenila duhovnim pozivom. Koristeći se svojim sportskim talentom, naučila je voziti skateboard i tako se približila mlađim ljudima i pomagala im upoznati Krista. Njezina slika na skateboardu obišla je svijet te je ubrzo je postala senzacija u Njemačkoj, gdje je danas tražena govornica, trenerica menadžera i skladateljica muzikala.

Na Doručku za žene u Rijeci pričala je o uzbudljivom životu koji započinje kada postanemo prijatelji samima sebi. Još jedan ključ uzbudljivog života leži u našem stavu prema Bibliji kao Božjoj Riječi, koju ne treba samo čitati nego je treba živjeti. Treći je ključ ljubiti Boga. Što je čovjek više puta zaljubljen, to će i pozitivnije djelovati. Na koncu, čovjek treba znati oprati. „Ako oprostimo onima koji su nas uvrijedili, naš odnos prema Bogu postat će uravnotežen. Bog može sve oprostiti, jer on sve razumije“, naglasila je s. Tereza, koja je svojim iskrenim i praktičnim savjetima oduševila žene na Doručku.

Doručak su glazbom uljepšali Lela i Joe Kaplowitz, poznati jazz glazbenici, koji čine dio Lekap quarteta. • (K. Mikulić Kravica/IBA/GC)

Nezaboravno slavljenje

Michael W. Smith nastupio u Zagrebu

U prepunoj dvorani Hypo Centra u Zagrebu, posjetitelji iz svih krajeva Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Njemačke, Austrije i Mađarske imali su 6. lipnja prigodu uživo slaviti sa svjetski poznatim glazbenikom suvremene kršćanske glazbe Michaelom W. Smithom.

Koncert u organizaciji *Bono Recordsa* rasprodan je dva dana prije samog događaja, a svih 1500 posjetitelja slavilo je Gospodina u jednome Duhu.

Michael W. Smith tom se prigodom također susreo s predstavnicima vjerskoga i poslovnog života kao i ljudima s hrvatske estrade, pokazavši tako ljudsku toplinu kojom iskreno zrači. Michael je te večeri u nekoliko pjesama pratio

i zbor sastavljen od hrvatskih voditelja slavljenja, učinivši te trenutke vrhuncem večeri!

U razgovoru nakon koncerta Michael W. Smith uvrstio je nastup u Zagrebu među svojih deset najboljih nastupa u svojoj tridesetgodišnjoj dugoj karijeri.

Michael W. Smith jedan je od najpoznatijih svjetskih izvođača i skladatelja suvremene kršćanske glazbe. Njegova su ostvarenja priznata i u mainstream glazbenom svijetu. To potvrđuju i tri osvojene Grammy nagrade te devet Grammy nominacija. U svojoj je glazbenoj karijeri snimio 22 albuma od kojih su mu sedam proglašeni platinstim, a petnaest zlatnim, s više od 15 milijuna prodanih primjeraka. Dobitnik je i 40 Dove nagrada koje dodjeljuje Gospel

Music Association (GMA). Također je i priznat klavijaturist s dva snimljena instrumentalna albuma. Godine 1992 prima počasni glazbeni doktorat na jednom od američkih sveučilišta. Neke su od njegovih najpo-

znatijih pjesama: *Agnus Dei*, *A New Hallelujah*, *Secret Ambition*, *Healing Rain*, potom skladbe *Great Is The Lord* i *Friends* koju je napisao sa svojom suprugom Debbie. • (M.-L. Ribarić Rüssel/IBA/GC)

Biblijskopovijesni spektakl

Mjuzikl Josip u Slavonskome Brodu

Jedinstven se događaj za Slavonski Brod zbio devetoga svibnja. „Bili smo silno počašćeni, u Gospodinovo ime, biti domaćinima mnogobrojnoj amaterskoj glumačkoj skupini koja je uz ogroman trud redatelja Richarda Monteza postavila na scenu raskošni, biblijskopovijesni mjuzikl „Josip i kričave boje njegovi snova”. Sve je skupa bilo vrlo poticajno, jer je cijeli jednosatipolni pro-

gram bio na hrvatskom jeziku” riječi su domaćina iz Baptističke crkve Slavonski Brod.

Je li riječ ‘taskošan’ dovoljno dobra da bi njome opisali ovaj mjuzikl s dva čina i nevjerljativih dvanaest scena koje su se u hipu izmjenjivale? Pisac ovog glazbeno-scenskog djela bio je inspiriran dobro poznatom biblijskom pripovijesti o Josipu i njegovoj braći, opisanima u Post 37 – 50.

Budući da je riječ o redatelju i mju-
ziklu svjetskoga glasa za izved-
bu je bio potreban i odgovarajući
scenski prostor – velika slavon-
skobrodска kazališna koncertna
dvorana „Ivana Brlić-Mažuranić“
s više od 600 sjedećih mesta.

U tri su predstave mnogi
Brođani (školska djeca dopod-
ne, a građanstvo navečer) mogli upiti poruku Evandželja kroz
ples, vesele pjesme, kričave
boje i spektakl svjetala duginih
boja. • (IBA/GC)